

HVEM ER DE DANSKE MULDYR?

EN UNDERSØGELSE AF
MULDYRS BEVÆGGRUNDE
OG KARAKTERISTIKA MED
AFSÆT I POLITIETS SAGER
OVER DOMME FOR HVIDVASK

Kilde: Rigspolitiet

Gruppenummer: 4

Navne: Rasmus Palmqvist
Hansen & Christel Okholm
Thomsen

Samarbejde: Nationalt Center
for IT-Kriminalitet

Vejleder: Annick Prieur

Antal anslag: 187.611

SPECIALEAFHANDLING

JUNI 2024

Forord

Først og fremmest vil vi gerne takke de personer, som har gjort det muligt for os at udarbejde vores speciale.

Mange tak til Nationalt Center for It-kriminalitet, herunder sektionen for forebyggelse og analyse, som har givet os denne unikke mulighed, for at få adgang til politiets sagsmateriale over domme for hvidvask. Dette har gjort det muligt for os at foretage en dybdegående undersøgelse af muldyrsfænomenet i en dansk kontekst. I særdeleshed tak til kriminolog Louise Haslev og leder Kresten Munksgaard, som har været gode sparringspartnere undervejs. Tak for altid at stille en plads og computer til rådighed ved behov.

Derudover vil vi gerne takke vores vejleder Annick Prieur for god relevant sparring og vejledning gennem hele skriveprocessen. Tak for god, hurtig og brugbar feedback på det sendte materiale undervejs. Dette har bidraget til at nuancere vores forståelse af genstandsfeltet og det undersøgte materiale.

Indholdsfortegnelse

Forord.....	1
Abstract	3
Kapitel 1: Indledning.....	4
1.1 Problemfelt	4
1.3 Nationalt Center for IT-kriminalitet (NCIK)	8
1.4 Vores samarbejde med NCIK.....	9
1.5 Problemformulering.....	10
1.6 Litteraturreview	10
1.7 Afgrænsning	13
Kapitel 2: De tre typer af muldyr (NCIK)	15
Kapitel 3: Metode	17
3.1 Forskningsstrategi.....	17
3.2 Dokumentanalyse af domme for hvidvask	18
3.3 Udvælgelsen af de 100 domme for hvidvask	20
3.4 Kodning af datamaterialet	21
3.5 Troværdighed i sagsmaterialet	25
3.6 Statistisk test i STATA.....	26
3.7 Observation af retssager	27
Kapitel 4: Teori	29
4.1 Sociallæringsteori	29
4.2 Kriminalitet som et rationelt valg	32
4.3 Cohen's subkulturteori om subkulturelle grupper	33
4.4 Neutraliseringsteknikker.....	34
4.5 Forebyggelse af muldyr.....	37
Kapitel 5: Analysestrategi.....	39
Kapitel 6: Analyse	40
6.1 Analysedel 1: "Hvem er de dømte muldyr?"	40
6.2 Analysedel 2: Muldyrs bevæggrunde og karakteristika	47
Kapitel 7: Diskussion	69
Kapitel 8: Videns refleksion over specialets fund.....	81
Kapitel 9: Konklusion.....	83
Litteraturliste	85

Abstract

This master thesis examines the characteristics and motivations of 100 money mules convicted of money laundering in Denmark and investigates how to prevent money muling. Through an abductive approach, this study utilizes document analysis with the purpose of creating a set of relevant variables, which include: 1) amount of money, 2) criminal history, 3) money mule motive, 4) level of criminal involvement, 5) recruitment, and 6) currency transfer. Additionally, the document analysis provides a categorization of the convicted money mules, and places them into three different profiles created by National Centre for Economic Cybercrime (NCIK).

The theoretical foundation consists of Sutherland's Social Learning Theory and Akers' Social Learning Theory of Crime, Rational Choice Theory by Cornish and Clarke, Albert Cohen's theory of subculture mechanics, complemented by Techniques of Neutralization by Sykes and Matza. By applying these theories, the analysis shows that the 100 convicted money mules predominantly fit into three categories characterized by three distinct motives: tempted, helpful and vulnerable. Furthermore, the descriptive analysis finds that the majority of the 100 convicted money mules are men aged 15-26, who are mostly recruited face to face. Additionally, 78 percent of the money mules had been convicted prior to their money laundering conviction.

This thesis discusses the strategies for crime prevention and their effectiveness in preventing money mules from getting involved in money laundering. To this effect the thesis explores virtual reality as a promising prevention strategy to educate and deter the youth from money muling. The conclusion suggests that crime prevention strategies should be adapted to money mules' motives.

Kapitel 1: Indledning

Formålet med nærværende speciale er at undersøge, hvilke typer af dømte muldyr der findes i politiets sagsmateriale over domme for hvidvask samt afklare, om disse stemmer overens med de tre typer af muldyrsprofiler, som Nationalt Center for IT-Kriminalitet udarbejdede i 2019. Målet er at belyse relevante karakteristika for dømte muldyr i Danmark og forstå deres motivation og bevæggrund for at agere muldyr. Dette skal bidrage til at konkretisere specifikke forebyggelsesmetoder baseret på de forskellige muldyrsprofiler, der kan identificeres i sagsmaterialet. Specialets empiriske grundlag er forankret i 100 udvalgte sager fra politiets sagsmateriale over domme for hvidvask. Derudover er der foretaget en dokumentanalyse af materialet, samt observeret fire retssager, for at få et indblik i muldyrsfænomenet, herunder muldyrenes karakteristika og bevæggrunde. Vores motivation for specialets udførelse er vores faglige interesse i hvidvaskfeltet og generel forebyggelse af økonomisk kriminalitet, samt vores unikke mulighed for at gennemgå politiets sager over domme for hvidvask, med henblik på at undersøge muldyrsfænomenet i en dansk kontekst.

1.1 Problemfelt

En dag i februar sidder en 20-årig ung mand i Byretten i Roskilde. Han er tiltalt for at overtræde henholdsvis straffelovens §290 og §290a, altså hæleri og hvidvask. Konkret tiltales han for at have foretaget hvidvask for knap 50.000 kr., som stammer fra en bedragerisag. Han har ageret muldyr for en kammerat, som overtalte ham til at lave adskillige kontohævninger, samt bruge pengene i fællesskab på et kasino. Da tiltalte skal afgive forklaring, indrømmer han dette, men indskyder, at han ikke vidste det han gjorde, var ulovligt, på trods af at det foregik over to dage. Efter en votering idømmes han 40 dages betinget fængsel, da dommeren og de to domsmænd ikke accepterer præmissen om, at han ikke var klar over, at hans handlinger var ulovlige (Bilag 1). Dette er blot et ud af mange eksempler på, hvordan muldyrsaktivitet kan finde sted.

Muldyrsaktivitet og hvidvask er to ting, som er kommet i søgelyset de seneste år. Dette skyldes i høj grad den teknologiske udvikling, der har muliggjort nye former for kriminalitet og rekruttering til samme. Digitaliseringen har ikke kun skabt muligheden for nye kriminalitetsformer, men har også resulteret i, at mange individer anvender sociale medier som Facebook og Instagram (Bekkers & Leukfeldt, 2023, s. 603-604). For bagmænd, der ønsker at

konvertere penge fra en lovovertrædelse, er det oplagt at søge til den online verden, med henblik på at rekruttere muldyr til at foretage hvidvask. Det er derved muldyrene der løber en risiko, mens bagmanden forbliver anonym (Bekkers, et al., 2022). Dette gør det svært at retsforfølge og straffe de kriminelle bagmænd. Ligeledes er det undersøgte genstandsfelt et område, som er i stigende vækst, da flere og flere unge foretager hvidvask, som stammer fra bedrageri (Det Kriminalpræventive Råd, 2022a). Dette understreges i flere studier, som netop peger på, at muldyrsområdet bliver mere og mere udbredt, særligt blandt unge, der er mere påvirkelige, og som fristes af let tjente penge, social status, og det at være en del af et socialt fællesskab. Ligeledes er dette genstandsfelt relativt uudforsket, hvilket gælder elementer som muldyrenes motivation for at foretage hvidvask, rekrutteringsprocessen og forebyggelsen deraf. Kort sagt er der tale om et felt, som påkalder sig større akademisk opmærksomhed (Bekkers, et al., 2023, s. 1368-1370).

Specialets genstandsfelt er et kriminalitetsområde som er stigende i disse år. Ifølge NCIK's årsrapport fra 2023, som er baseret på anmeldelser, vises en stigning for IT-relateret økonomisk kriminalitet på 30 procent sammenlignet med 2022 samt en stigning på 42 procent fra 2019 til 2023 (NCIK, 2023, s. 8). Dette vidner om, at økonomisk og digital kriminalitet er stigende. Siden 2009 er der sket en markant stigning i økonomisk kriminalitet, hvor knap 80.000 anmeldelser er modtaget, hvortil der er afgivet over 8000 domme på dette kriminalitetsområde (Andersen, 2021).

Den 1. juli 2018 trådte hvidvaskparagraffen i kraft og satte nye rammer for, hvordan disse sager retsligt behandles (Retsinformation, 2018). Hvidvask og brugen af muldyr, samt forebyggelse og juridisk håndtering af disse er således emner, der er på den politiske dagsorden. Siden hvidvaskloven trådte i kraft, er afgørelser for overtrædelse af straffelovens §290a steget fra én fældende afgørelse i 2018 til 2.716 fældende afgørelser i 2022 (Hvidvasksekretariatet, 2023, s. 4). Dette viser vigtigheden i at implementere relevante forebyggende initiativer, for at mindske bagmændenes muligheder for at begå it-relateret økonomisk kriminalitet (NCIK, u.å. s. 7).

En anden indikation på, at dette genstandsfelt er samfundsrelevant, ses ved den politiaktion som NSK udførte i starten af 2023. Dette var en stor landsdækkende politiaktion, hvor 135 personer, som havde foretaget hvidvask og ageret muldyr for organiseret kriminelle, blev anholdt (NSK, 2023). Dette var et tydeligt signal om, at NSK ikke tolerer muldyrsaktivitet, og aktivt forsøger at bekæmpe hvidvask. Dette indikerer, at muldyrsaktivitet udgør et samfundsproblem. Det skyldes, at denne kriminalitetsform muliggør at bagmænd, som er

involveret i organiseret kriminalitet, kan hvidvaske penge, som stammer fra bedragerisager uden at blive opdaget. I denne forbindelse benytter bagmændene muldyr, som et essentielt led i den organiserede kriminalitet, hvori bagmændene bestræber sig på at sløre og hvidvaske de penge, som de har svindlet sig til (NSK, 2023). Qua det er der flere institutioner i det danske samfund, der forsøger at øge opmærksomheden omkring muldyrsfænomet, for at forhindre, at individer begår denne form for kriminalitet. I nedenstående afsnit fremgår en beskrivelse af muldyrsaktiviteten, samt hvad der går forud for denne.

1.2 Hvad er et muldyr?

Begrebet “muldyr” er et alsidigt begreb, hvis anvendelse og forståelse varierer i forskellige akademiske og forskningsmæssige kontekster. Derudover kan opfattelsen og forståelsen af begrebet samtidig adskille sig fra disse i en politimyndigheds sfære. Det er derfor vigtigt at understrege, hvordan vi forstår begrebet muldyr i nærværende speciale. Først og fremmest afgrænses muldyrs begrebet til udelukkende at omfatte muldyr, som transporterer og konverterer et økonomisk beløb og derfor ikke varer, som ved eksempelvis smugling.

Nationalt Center for It-kriminalitet og den Nationale enhed for Særlig Kriminalitet har udarbejdet et hæfte, der belyser hvad et muldyr er, samt hvordan muldyrsaktiviteten udspiller sig i praksis. Muldyr beskrives heri som personer, der enten vidende eller uvidende udnyttes af gerningspersoner til at flytte penge, som stammer fra en kriminel handling (NCIK, u.å. s. 5). Der er således tale om individer, der benyttes af bagmænd til at sløre sporet fra den kriminelle handling. I samme forbindelse skjules bagmandens identitet (NCIK, u.å. s. 5), hvorfor det oftest er muldyrene der opdages, efterforskes og retsforfølges. Muldyrene udgør dermed en essentiel del af hvidvaskprocessen, da muldyrene øger bagmændenes muligheder for at begå “*it-relateret økonomisk kriminalitet uden at efterlade inkriminerende spor*” (NCIK, u.å. s. 7). I og med at muldyrsbegrebet ikke er juridisk bestemt, er der forskellige opfattelser af begrebets betydning. Politiet betragter muldyr som gerningspersoner, og dermed ikke som ofre. Det skyldes, at muldyrene ikke har lidt et økonomisk tab grundet deres medvirken. Der differentieres endvidere ikke mellem, om muldyret har handlet bevidst eller ubevidst, eller om handlingen er foregået under pres (NCIK, u.å. s. 6). I nogle tilfælde får muldyrene betaling for at agere muldyr, mens andre gør det uden at modtage betaling (NCIK, u.å. s. 6). Dette udgør et

andet blik på muldyr, end det der eksisterer i forskningslitteraturen. Her ansues muldyr i visse sammenhænge som ofre for en kriminell handling, og derved ikke en gerningsperson, der har foretaget en bevidst handling, om at begå hvidvask (Pickles, 2021).

I specialet tilgår vi genstandsfeltet ved at betragte muldyrene ud fra begge perspektiver, afhængigt af den specifikke gerningssituation. Derved anerkender vi, at muldyrene kan fungere som både aktive gerningspersoner og som ofre i forskellige kontekster.

Nedenstående illustration viser, hvordan muldyrsaktiviteten forløber.

(NCIK, u.å. s. 6)

Processen forud for muldyrsaktivitet begynder med, at en gerningsperson opnår en økonomisk gevinst, ved at franske et andet individ penge, typisk gennem onlinesvind og bedrageri. Derefter rekrutterer bagmanden et eller flere muldyr, der stiller deres kontoer til rådighed. I denne fase overfører bagmanden pengene fra den kriminelle handling til en eller flere muldyrs kontoer, hvorefter muldyrene enten hæver pengene, eller viderefører dem til en tredje konto. Når dette er gjort, er pengene blevet hvidvasket og kan anvendes lovligt i samfundet (NCIK, u.å. s. 6).

Muldyrsaktivitet straffes og dømmes ud fra straffelovens § 290a stk. 1. Straffelovens § 290a stk. 1 lyder således:

“For hvidvask straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en strafbar lovovertrædelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse.”
(STRFL. §290a, stk.1).

Muldyr kan endvidere dømmes ud fra straffelovens § 290a stk. 2, der omhandler grov hvidvask, hvor strafudmålingen er op til 8 års fængsel (NCIK, u.å. s. 8). For at en person kan dømmes for hvidvask eller medvirken hertil, skal politiet fremlægge beviser for, at vedkommende har stillet sin konto til rådighed for en kriminel bagmand (NCIK, u.å. s. 8). I den forbindelse er det ikke nødvendigt at bevise, at personen vidste, at pengene stammede fra en kriminel handling, men blot at personen har haft en formodning om det (NCIK, u.å. s. 8). Politiet skal alene sandsynliggøre, at pengene stammer fra en lovovertrædelse uden nødvendigvis at bevise det (NCIK, u.å. s. 8). Muldyrsaktivitet opdages typisk ved, at bankerne i første omgang kontakter kunden ved mistanke om hvidvask. Dette gælder især unormale transaktioner, som divergerer fra kundens normale transaktionsmønstre. Hvis det vurderes at der er tale om hvidvask, er banken forpligtet til at anmelde det til politiet (NCIK, u.å. s. 9).

1.3 Nationalt Center for IT-kriminalitet (NCIK)

Vi har i nærværende speciale haft et samarbejde med Nationalt Center for It-kriminalitet, der går under betegnelsen NCIK. NCIK er en del af den Nationale enhed for Særlig Kriminalitet, der forkortes NSK (Politi.dk, u.å.a). NSK blev stiftet i januar 2022, og har til opgave “*at håndtere indsatsen mod de mest komplekse og alvorlige sager om økonomisk kriminalitet, organiseret kriminalitet og cyberkriminalitet.*” (Politi.dk, u.å.a). NSK varetager eksempelvis sager der omhandler organiseret hvidvask og svindel, og er inddelt i forskellige centre, der har ansvar for hver deres område. NCIK hører under linjen *efterforskning øst* og har ansvaret for “*anmeldelse, visitation og den indledende efterforskning af it-relateret økonomisk kriminalitet*” (Politi.dk, u.å.a), samt den koordinerende forebyggende indsats heraf. Mere konkret har NCIK til opgave at forebygge og forhindre den stigende udvikling inden for online it-kriminalitet. Centret opererer med forebyggelse inden for følgende områder af it-relateret økonomisk kriminalitet: samhandel, bedrageri, herunder kontaktbedrageri, misbrug af betalingskort og adgang til netbank samt ransomware og afpresning (Politi.dk, u.å.a). Det er i den forbindelse NCIK’s mission at udarbejde en omfattende oversigt over omfanget af it-relateret økonomisk kriminalitet i Danmark inden for de førnævnte områder (Politi.dk, u.å.a).

1.4 Vores samarbejde med NCIK

I forhenværende afsnit blev det nævnt, at vi i forbindelse med udarbejdelsen af specialet, har haft et samarbejde med NCIK. Vores samarbejde med NCIK opstod på baggrund af, at Rasmus i sit praktikforløb hos NCIK, beskæftigede sig med en analyse om muldyr. Forebyggelse af muldyr er et fokusområde i NCIK, hvortil NCIK i 2019 udarbejdede en muldyrsanalyse, der med udgangspunkt i interviews med fagpersoner, beskrev muldyr ud fra tre profiler. Disse udgør: **1) Den hjælpsomme, 2) Den fristede og 3) Den sårbare.** De tre profiler uddybes yderligere i kapitel 2.

Det er de tre profiler, som NCIK's forebyggelse- og analysearbejde vedrørende muldyr tager udgangspunkt i. Da udarbejdelsen af profilerne og det videre arbejde med forebyggelse – og analyse er foretaget internt i NCIK, er det alene muligt at referere til den analyse, der er lavet til ekstern brug (LCIK, 2019), hvorfor vi ikke kan referere til den interne analyse.

Fokusset i dette speciale er at teste og undersøge, hvorledes de førnævnte tre profiler findes i politiets nuværende sagsmateriale over domme på hvidvaskområdet, da denne data ikke er inddraget i NCIK's udarbejdelse af de tre profiler. Derudover bestræber specialet sig på at tilvejebringe ny viden om dømte muldyr ud fra de mønstre vi ser i sagsmaterialet, som efterfølgende kan bidrage til forebyggelse- og analysearbejdet hos relevante instanser såsom NCIK, politikredse, DKR med videre. Denne viden, baseret på politiets sagsmateriale over domme for hvidvask, kan give en dybere indsigt i de typer af muldyr der findes i Danmark og gennem en analyse bidrage til en forståelse af, hvordan disse profiler kan forhindres i at agere muldyr i fremtiden. Specialets formål er derfor ikke at belyse antallet af dømte muldyr i Danmark, men snarere at undersøge hvilke typer af individer der findes inden for genstandsfeltet.

Disse overvejelser munder ud i nedenstående problemformulering og arbejdsspørgsmål, som agerer rettesnor for undersøgelsen af muldyrsaktivitet forebyggelsen af denne kriminalitetsform og relevante karakteristika ved de forskellige typer af muldyr.

1.5 Problemformulering

I dette afsnit præsenteres vores problemformulering og tilhørende arbejds spørgsmål, der søges besvaret gennem specialets undersøgelse.

Problemformulering:

“Hvad karakteriserer de dømte muldyr som fremgår af politiets sager over domme for hvidvask, og hvordan kan de forskellige former for muldyrsaktivitet forebygges?”

Arbejdsspørgsmål:

1. Hvad karakteriserer dømte muldyr i Danmark og hvilke bevæggrunde har de for at begå hvidvask?
2. Hvordan stemmer NCIK's nuværende beskrivelser af muldyrsprofiler overens med de dømte muldyr, som fremgår af politiets sager over domme for hvidvask?
3. Hvordan forebygges muldyrsaktivitet med udgangspunkt i de typer af muldyr, som fremgår af politiets sagsmateriale?

1.6 Litteraturreview

Indeværende afsnit indeholder en gennemgang af den relevante litteratur på området. Afsnittet tager udgangspunkt i en systematisk litteratursøgning af genstandsfeltet, angående rekruttering af muldyr samt deres motivation og bevæggrunde. I forbindelse med litteratursøgningen er der anvendt Google Scholar og Aalborg Universitetsbibliotek, hvoraf følgende søgeord er benyttet: pengemuldyr, rekruttering af muldyr, money mules, recruitment of money mules, money mules, motivation, hvidvask og money laundering.

Der har i de seneste par år været et øget fokus på muldyrs rolle i hvidvask af penge, der stammer fra en kriminel handling. I den forbindelse er der lavet flere kampagner, både nationalt og internationalt, der har til hensigt at oplyse befolkningen om risikoen og alvoren ved at agere muldyr (Det Kriminalpræventive Råd, 2023; Pickles, 2021). Det større fokus skyldes, at hvidvask udgør en trussel mod samfundet, idet denne kriminalitetsform kan medføre alvorlige økonomiske konsekvenser, der kan have en negativ påvirkning på det danske velfærdssamfund (Hvidvasksekretariatet, 2022, s. 77). Til trods for, at muldyrsfænomenet har vundet større

indpas i samfundsbilledet, er der fortsat manglende forskning på området (Leukfeldt & Kleemans, 2019; Pickles, 2021).

Nationale og internationale studier viser, at muldyr i høj grad udgør en vigtig rolle, hvad angår kriminelle netværks metoder og fremgangsmåder til at udføre og skjule hvidvask af penge, der stammer fra kriminelle handlinger som eksempelvis (data)bedrageri (Bekkers, et al., 2022; Leukfeldt & Kleemans, 2019).

Forskningslitteraturen stiller i samme forbindelse spørgsmålstejn ved, hvorvidt muldyr er uskyldige ofre, eller om de er aktive og bevidste deltagere i organiseret kriminalitet (Pickles, 2021). Der er dermed en debat omkring muldyrs rolle i hvidvasksager, idet fænomenet og måden hvorpå kriminelles brug af muldyr gør det svært at lokalisere, om muldyrene har forårsaget til at begå hvidvask eller ej.

Forskningslitteraturen fremhæver, at rekrutteringen af muldyr finder sted både online og fysisk, hvortil hvert felt muliggør forskellige rekrutteringsmetoder. Det fremgår af litteraturen, at rekrutteringen af muldyr til hvidvask er en kompleks proces, hvor især den teknologiske fremgang og udvikling spiller en essentiel rolle i rekrutteringsprocessen (Rani, et. al., 2023; Gamsgaard, 2023). Den teknologiske udvikling gør det muligt at overføre større pengebeløb på tværs af landegrænser og konti, hvilket øger succesen for hvidvask, idet den kriminelle handling og pengenes oprindelse i højere grad kan sløres og samtidig skjule bagmændenes identitet (Raza, et al., 2020). I denne proces udgør sociale medier en essentiel rolle der øger succesen for rekruttering, idet kriminelle benytter sociale medier, som oplagte rekrutteringsplatforme (Bekkers, et al., 2022; Pickles, 2021). I et studie fra år 2023 undersøges udviklingen af muldyrs rekruttering fra år 2012 til 2022 (Rani, et al., 2023). Her er det især den teknologiske fremgang, der har særlig indflydelse på kriminelles online rekrutteringsmuligheder (Rani, et. al., 2023; Bekkers, et al., 2022). Studiet fremsiger en alsidig rekrutteringsproces, der kan ske via direkte henvendelse, gennem falske jobopslag, samt via annoncer på sociale medier (Rani, et al., 2023; Bekkers et al., 2022; Pickles, 2021). Her benytter rekrutteren falske profiler, der ikke kan spores, hvortil vedkommende poster om en luksuriøs og velhavende livsstil, for at tiltrække potentielle muldyr (Rani, et al., 2023). Især unge mennesker har større risiko for at møde en rekrutter online, idet mange unge færdes på sociale medier, hvor de socialiserer med venner, familie og bekendte (Gamsgaard, 2023; Bekkers, et al., 2022).

I et studie udført i Holland fremgår det, at muldyr har en afgørende position i det kriminelle og cyberkriminelle økosystem (Bekkers, et al., 2022). Det skyldes, at kriminelle rekrutterer muldyr, der stiller deres konto til rådighed, og derigennem bidrager til at sløre sporet fra en kriminel handling. Studiet undersøger rekrutteringen af muldyr på det sociale medie Instagram, og sigter efter at opnå en bedre forståelse for rekrutteringsprocessen (Bekkers, et al., 2022). Det er forskelligt hvorvidt muldyrene er bevidste eller ubevidste omkring pengenes afstamning, hvortil forskningen fremsiger, at muldyr har forskellige bevæggrunde og motivation for at agere muldyr (Bekkers, et al., 2022). En type af muldyr er uvidende og ønsker blot at hjælpe bagmændene ud fra et ærligt og uvidende grundlag. Andre er bevidste om, at pengene stammer fra kriminalitet, men fristes alligevel af muligheden for at erhverve sig lettjente penge eller opnå anerkendelse i deres omgangskreds (Bekkers & Leukfeldt, 2023). Studiet fremsiger blandt andet, at muldyr deltager i hvidvask, fordi de er en del af et kriminelt netværk, hvor denne slags adfærd er normaliseret og accepteret, hvor det især er unge muldyr, der ser op til de kriminelle og deres luksuriøse livsstil (Bekkers & Leukfeldt, 2023). Derudover anvender mange muldyr neutraliseringsteknikker eller undskyldninger for at retfærdiggøre deres kriminelle handling overfor dem selv, hvilket i mange tilfælde udgør motivationen for at agere muldyr (Bekkers & Leukfeldt, 2023).

Litteraturen opstiller forskellige sociale og subjektive faktorer, der er afgørende i rekrutteringsprocessen. Disse udgør blandt andet en økonomisk gevinst, social påvirkning, fravær af afskrækkelse og uvidenhed (Gamsgaard, 2023; Bekkers, et al., 2022). Hvad angår forebyggelse af muldyrsaktivitet og rekruttering vægtes det i forskningslitteraturen, at den kriminelle handling skal besværliggøres, risikoen for at blive opdaget skal øges, hvortil der skal ske en reducere af gevinsten ved den kriminelle handling (Bekkers, et al., 2022; Gamsgaard, 2023). Derudover skal undskyldninger i forbindelse med kriminel adfærd fjernes, idet en bagatellisering af muldyrsaktivitet kan mindske muldyrets dårlige samvittighed og moral, ved udførelsen af den kriminelle handling (Bekkers & Leukfeldt, 2023).

Baseret på litteratursøgningen i specialet, findes den primære forskning inden for muldyrsområdet i internationale studier, hvorfor der er mangel på forskning i en dansk kontekst. Det gælder primært forskning der omhandler rekruttering, individers bevæggrunde og motivation for at agere muldyr, samt processen for muldyrsaktivitet. Der er alene foretaget få studier om rekrutteringen af muldyr (Gamsgaard, 2023) samt Politiet og pengeinstitutters anskuelse og håndtering af muldyrsaktivitet (Yildiran, 2023) i en dansk sammenhæng. Der

mangler således viden om muldyr i Danmark. Nærværende speciale kan bidrage med at belyse, relevante karakteristika ved de personer der enten uvidende eller aktivt vælger at agere muldyr, samt hvilken motivation og bevæggrund de har, for at interagere i muldysaktivitet, og derigennem bidrage til hvidvask. Derudover er der et forskningsmæssigt videnshul, idet muldyr endnu ikke er belyst ud fra politiets sagsmateriale, hvilket dette speciale bidrager til. Specialet har derudover et operativt sigte, idet vi med udgangspunkt i de forskellige typer af muldyr der findes i politiets data, forsøger at give forslag til relevante forebyggelsesinitiativer.

1.7 Afgrænsning

Dette afsnit fungerer som en indramning af vores genstandsfelt og indebærer en beskrivelse af specialets overordnede fokus. Dette er blandt andet vigtigt i forhold til økonomisk kriminalitet herunder hvidvasksager, netop fordi der eksisterer forskellige former for hvidvask.

I forhold til økonomisk kriminalitet afgrænses specialets genstandsfelt til at omhandle hvidvaskområdet og vil derfor ikke involvere eller tage stilling til andre formueforbrydelser, som straffelovens kapitel 28 måtte indeholde. Derudover kategoriseres muldysaktivitet som simpel hvidvask, hvilket kun indbefatter straffelovens §290a stk. 1. Da ingen af de muldyr, som indgår i vores empiriske materiale, er dømt for straffelovens §290a stk. 2, som vedrører hvidvask af særlig grov beskaffenhed, behandles denne paragraf derfor ikke i specialet (STRFL. §290a, stk.1). Specialet er derfor afgrænset til at omhandle individer, der har stillet deres konto til rådighed, og eller bidrager aktivt til hvidvask af penge, der stammer fra en lovovertrædelse. Vi omtaler kontinuerligt disse individer som muldyr gennem specialet.

Derudover er specialet afgrænset til, udelukkende at tage stilling til muldyr, som er blevet dømt. Alle konklusioner som drages i dette speciale, vil således udelukkende være på baggrund af muldyr, som på nuværende tidspunkt har en afgørelse i form af en dom for hvidvask. Disse afgørelser gælder: afgjort ved bødeforelæg, betinget dom, betinget dom og bøde, bødevedtagelse i retten, delvis betinget dom, ubetinget dom, ubetinget dom uden retsmøde, dom/kendelse STRFL § 68 samt idømt bøde. Disse kategorier er de tilvalg, som vi i specialet har afgrænset os til at tage udgangspunkt i under databehandlingen af politiets sagsmateriale. Dette har betydet, at vi har fravalgt kategorier som: frifundet, advarsel i retten, påtale opgivet (RPL. § 721, stk. 1 nr. 2,3,4) og tiltalefrafald (RPL. § 722, stk. 1 nr. 1, 2, 3, 4, 5 og 7).

I det udleverede sagsmateriale fra NCIK fremgår der forskellige informationer, som alle fortæller noget om det dømte muldyr, herunder muldyrets alder på gerningstidspunktet, personens køn, bopælskommune, nationalitet og sagens afgørelsestype. Vi har grundet vores interessefelt fravalgt relevansen af faktorer som bopælskommune, nationalitet og sagens afgørelsestype, hvorfor vi alene benytter baggrundsviden om de sigtedes køn og alder i specialets analyse. Politiets data opgør ikke individets etnicitet men derimod nationalitet, som afgøres af individets statsborgerskab. Det betyder, at selvom muldyrene har en anden etnicitet end dansk, vil de grundet deres statsborgerskab stå som danske statsborgere i politiets system, hvorfor det kan være misvisende at inddrage de sigtedes nationalitet i undersøgelsen.

Vi kan dermed ikke afvise, at der kan være tale om en nationalitets begrundet forskel, hvad angår muldyrenes bevæggrund for at agere muldyr. Qua vores interessefelt afgrænses specialet desuden fra at undersøge generelle og overordnede tendenser omkring muldyr i Danmark. Specialets undersøgelse kredser sig derimod i højere grad om de bagvedliggende faktorer, der gør sig gældende for muldyrenes adfærd, handlemønstre og profiltype. Resultatet af undersøgelsen fortæller således ikke noget om muldyr på et generelt plan, men går mere i dybden med hvem muldyrene er og hvorfor de vælger at deltage i hvidvask af penge, der stammer fra en kriminell handling.

Kapitel 2: De tre typer af muldyr (NCIK)

Kapitlet indeholder en præsentation af de tre muldyrsprofiler, som NCIK har udarbejdet ud fra deres interviews med fagpersoner og eksperter på området.

NCIK udarbejdede i 2019 en analyse med navnet *"Unge muldyr – profilering af 12-25-årige muldyr i Danmark"* (LCIK, 2019). Analysen er forankret i semistrukturerede interviews med relevante aktører inden for genstandsfeltet, herunder lokalpoliti, efterforskere, SSP-medarbejdere og skoleledere (LCIK, 2019, s. 2). Formålet med NCIK's analyse er at afdække, hvordan unge muldyr rekrutteres, samt hvilke typer af unge muldyr der findes i Danmark. Analysen undersøger i samme forbindelse muldyrenes bevæggrunde og motivation, for at agere muldyr (LCIK, 2019, s. 5). De tre muldyrsprofiler er således fastlagt ud fra forskellige motiver, for deltagelse i muldyrsaktivitet, hvortil vi ønsker at undersøge, om der er yderligere relevante karakteristika, der kan tilføjes til de tre typer af muldyrsprofiler, som NCIK har udarbejdet.

Specialets undersøgelse minder således om NCIK's analyse fra 2019. Forskellen er, at NCIK's analyse er baseret på interviews med eksperter inden for området, og omfatter unge muldyr i aldersgruppen 12-25 år. I modsætning hertil bygger vores undersøgelse udelukkende på politiets data over dømte muldyr, og retter ikke fokus mod bestemte aldersgrupper. Derudover er det fem år siden, at NCIK foretog analysen, hvorfor det kan formodes, at der er sket en udvikling på muldyrsområdet siden da.

Det blev ud fra NCIK's analyse konkluderet, at der findes tre overordnede typer af unge muldyr i Danmark. Disse udgør: **1) Den hjælpsomme**, **2) Den sårbare** og **3) Den fristede** (LCIK, 2019, s. 13). Det der er fælles for de tre profilerer, at de alle er rekrutteret enten online eller fysisk, hvortil NCIK har opstillet ti forskellige rekrutteringseksempler i deres analyse (LCIK, 2019, s. 8-12). Disse uddybes ikke yderligere, idet specialet ikke fokuserer på rekrutteringen af muldyr, men nærmere muldyrenes motivation for at agere muldyr.

Nedenfor fremgår en uddybende beskrivelse af de tre profiler. Disse beskrives, for at give et billede af de tre muldyrs typer, som vi har taget udgangspunkt i under vores gennemgang af empirien og den efterfølgende databehandling.

Type 1: Den hjælpsomme

NCIK beskriver det hjælpsomme muldyr som en person, der oftest uvidende deltager i kriminelle handlinger ved at hjælpe med at hæve penge. Muldyret opsøges typisk af en fremmed i det offentlige rum og tilbydes et mindre beløb for hjælpen, selvom det i nogle gør det gratis (LCIK, 2019, s. 14). Motiveret af ønsket om at hjælpe, finder muldyret det naturligt at stille sin konto til rådighed og efterfølgende hæve pengene. Hjælpsomme muldyr er ofte personer, der er lette at overtale, såsom unge mennesker eller berusede unge mænd (LCIK, 2019, s. 14). Det hjælpsomme muldyr bliver oftest først opmærksom på deres deltagelse i hvidvask, når de kontaktes af banken eller politiet. I nogle situationer kender muldyret bagmanden fra lokalmiljøet eller dating, hvilket kan øge presset for at deltage i muldyrsaktiviteten (LCIK, 2019, s. 14).

Type 2: Den sårbare

Denne type af muldyr beskrives af NCIK som værende oftest ung og naiv i sin tilgang til verden og menneskerne omkring sig. Personen har typisk problemer med konsekvensberegning og risikovurdering af egne handlinger, hvortil det sårbare muldyr oftest rekrutteres fysisk (LCIK, 2019, s. 15). Det sårbare muldyr kommer primært fra resourcesvage familier, men kan også komme fra ressourcestærke hjem. Ifølge NCIK udgøres denne profil oftest af drenge, men piger kan også forekomme. Derudover karakteriseres det sårbare muldyr som værende grænsesøgende, og stræber efter at opnå accept samt være en del af en gruppe (LCIK, 2019, s. 15). Bevæggrunden for at agere muldyr for en bagmand beskrives enten som på baggrund af trusler eller af sociale årsager, men der er også tilfælde hvor hurtige og nemme penge er tiltrækkende for det sårbare muldyr, ifølge NCIK (LCIK, 2019, s. 15).

Type 3: Den fristede

Det fristede muldyr er økonomisk motiveret og adskiller sig fra de to øvrige profiler ved, at presset fra bagmændene ikke er betydeligt. De bliver således ikke presset, truet eller bedraget til at deltage i hvidvask. Rekrutteringen sker primært online via sociale medier, hvor de har tid til at overveje tilbuddet. I visse tilfælde opsøger muldyret selv mulighederne for hurtig indtjening (LCIK, 2019, s. 16). Det fristede muldyr findes i alle sociale klasser og kan motiveres af en gevinst på blot 50 kr. og opefter (LCIK, 2019, s. 16).

Kapitel 3: Metode

Dette kapitel beskriver de metodiske overvejelser bag udformningen af specialet. Det præsenterer først forskningsstrategien og de metodiske valg, herefter brugen af dokumentanalyse, udvælgelsen og bearbejdningen af det empiriske materiale, samt vurderingen af empiriens troværdighed og en gennemgang af vores statistiske test. Afslutningsvis beskrive vores brug af metoden observationsstudie.

3.1 Forskningsstrategi

Undersøgelsen tager udgangspunkt i specialets problemformulering, der søger at opnå en dybere forståelse for, hvad der karakteriserer dømte muldyr i Danmark, samt hvordan denne forståelse kan bidrage til forebyggelse af muldyrsaktivitet. Vi har i forbindelse med vores samarbejde med NCIK, fået adgang til politiets sagsmateriale over dømte muldyr, hvilket har givet os muligheden for at udvælge relevante sager, der giver et billede af danske muldyrs bevæggrunde og karakteristika. Formålet med specialet er derfor at klassificere de dømte muldyr der findes i politiets sagsmateriale, med afsæt i den data der fremgår af sagernes akter og afhøringsrapporter. Dette sigter mod at udvikle og nuancere NCIK's, nuværende tre muldyrsprofiler, samt formulere mulige forebyggelsesmetoder baseret på de typer af muldyr, der findes i det udleveret sagsmateriale. Hensigten med dette er, at forebyggelsesmetoderne kan implementeres af forskellige politikredse og andre interessenter, der arbejder med forebyggelse af hvidvask- og muldyrsaktivitet. Specialet bidrager derigennem til at videreformidle en viden om muldyr, som endnu ikke er belyst i andre sammenhænge og forskningsfelter i Danmark.

Da formålet med specialets undersøgelse er at forstå, hvilke typer af muldyr der findes i en dansk kontekst ud fra politiets sagsmateriale, har vi gjort brug af en kvalitativ og kvantitativ metodisk tilgang som forskningsstrategi. Det skyldes, at den udleverede data fra NCIK både indeholder kvalitative og kvantitative data, hvoraf den kvalitative del udgør afhøringsrapporterne, mens den kvantitative del udgør generelle data over de dømte muldyr. Både den kvantitative og kvalitative data underlægges en dokumentanalyse i vores gennemgang af de forskellige journaler i sagsmaterialet.

Som en del af dokumentanalysen er den kvalitative og kvantitative data fra journalerne blevet kvantificeret og inddelt i variable. Variablene indfanger de mest relevante karakteristika over de dømte muldyr, hvilket uddybes yderligere i afsnit 3.4. Der er dog dele af den kvalitative data, som ikke er kvantificeret, men derimod anvendt som kvalitativt materiale i specialets analyse. Undersøgelsen tilvejebringer således data, der kan benyttes til at belyse de forskellige typer af muldyrsprofiler, der findes i politiets sagsmateriale.

Fordelen ved dokumentanalysen er, at den fremskaffer detaljerede beskrivelser af de afhørte muldyrs bevæggrunde og relevante karakteristika (Møller, 2018, s. 201). Der kan dog være visse begrænsninger forbundet med dette, hvilket uddybes yderligere i afsnit 3.5. Derudover har vi som en del af empiriindsamlingen observeret fire retssager, hvor personer har været tiltalt for hvidvask. Vores fund fra de fire observationer benyttes som supplerende materiale, til at underbygge det vi har set i de gennemgåede sager.

Specialets forskningsstrategi bærer præg af en abduktiv metodisk tilgang. Det skyldes, at vi har taget udgangspunkt i de tre muldyrsprofiler, som NCIK udarbejdede i 2019, samt de ni mest relevante karakteristika om muldyrene, fra en pilotundersøgelse, som Rasmus udførte i sit praktikforløb hos NCIK. Disse karakteristika uddybes yderligere i afsnit 3.4. Under gennemgangen af sagsmaterialet systematiserede vi vores data med udgangspunkt i de tre muldyrsprofiler, hvorefter vi håndterede datasættet med afsæt i forskellige teoretiske perspektiver, for at forstå muldyrenes bevæggrunde ud fra de mønstre vi observerede i sagerne. Bearbejdningen af empirien fungerede som en cirkulærproces, hvor vi kontinuerligt identificerede nye perspektiver (Møller, 2018, s. 204), og derigennem opnåede en dybere forståelse af muldyrenes bevæggrunde og karakteristika. Undervejs reviderede vi tidligere undersøgte sager, for at søge efter eventuelle oversete indsigter, hvilket bidrog til en dynamisk og omfattende analyseproces.

3.2 Dokumentanalyse af domme for hvidvask

I forbindelse med vores samarbejde med NCIK, har vi fået mulighed for at tilgå originale data, som alene medarbejdere i politiet har adgang til. Gennem en dybdegående analyse af datamaterialet, opnår vi en betydelig mulighed for at erhverve information om gerningspersonerne, som ellers ikke ville være tilgængelige for os, foruden vores samarbejde med NCIK. En dokumentanalyse af datamaterialet, kan dermed give en troværdig indsigt i et

felt (Møller, 2018: 202), der hidtil ikke er undersøgt og beskrevet ud fra politiets datamateriale. Idet den data vi har fået adgang til, indeholder afhøringsrapporter og andre relevante oplysninger om muldyrene, kan vi via en dokumentanalyse beskrive og klassificere de forskellige typer af muldyr, der findes i politiets sagsmateriale. Brugen af metoden bidrager således til at fremanalysere ny relevant viden om det undersøgte fænomen i en dansk kontekst, og derigennem give et unikt indblik i, hvilke typer af individer der vælger at agere muldyr, samt hvad der udgør deres bevæggrund for at begå denne kriminalitetsform.

Da vi har foretaget en systematisk gennemgang af politiets data, er der tale om primærdata, som formodes at have en høj grad af troværdighed. Det er dog vigtigt at have både muligheder og begrænsninger i datamaterialet for øje, hvorfor vores tanker om dette uddybes i afsnit 3.5. Vi har i forbindelse med brugen af dokumentanalyse benyttet analysemetoderne sporing og indholdsanalyse i vores gennemgang af det udleverede materiale, hvilket fremgår af følgende afsnit.

3.2.1 Brugen af sporing og indholdsanalyse i specialet

Sporing og indholdsanalyse er begge socialvidenskabelige metoder, der er anvendelige i arbejdet med dokumentanalyse. Vi har med afsæt i de ni variable, der udgør de mest relevante karakteristika fra pilotundersøgelsen, systematiseret og klassificeret det empiriske materiale, baseret på den viden om muldyrene, der forekom i sagsmaterialet. Variablene er således anvendt som pejlemærker under gennemgangen af de udvalgte sager, hvortil vi er gået systematisk til værks i vores undersøgelse af muldyrenes bevæggrunde og karakteristika i de forskellige journaler og afhøringsrapporter (Møller, 2018, s. 206). Vi har med afsæt i variablene, ledt efter mønstre og tendenser i datamaterialet, for at afdække, hvilke typer af dømte muldyr der findes i Danmark, herunder om disse stemmer overens med de tre muldyrsprofiler, som NCIK har udarbejdet i 2019 (LCIK, 2019, s. 13).

Vi har således forsøgt at belyse, hvilke forskelle og ligheder der er mellem politiets sagsmateriale over dømte muldyr og NCIK's tre eksisterende muldyrsprofiler. Dette er med henblik på at klarlægge, om der er særlige karakteristika ved de dømte muldyr der kan observeres i sagerne, men som ikke er repræsenteret i NCIK's identificerede muldyrsprofiler. På den måde kan det undersøges, om der er eventuelle mangler i muldyrsprofilerne, og dermed også i de nuværende forebyggende tiltag på området. Vi har qua det, ledt efter både repetitive

sammenhænge og tendenser i materialet samt eventuelle afvigelser ved de enkelte muldyrs sager (Møller, 2018, s. 206). Dette har til formål at foreslå nye og tilpassede forebyggelsesinitiativer målrettet de typer af muldyr, der reelt findes i politiets sagsmateriale over domme for hvidvask. Forebyggelsen baseres således på faktiske data over dømte muldyr, fremfor blot interviews med fagpersoner, som de nuværende profiler bygger på.

Under gennemgangen af afhøringsrapporterne, har vi forsøgt at afkode teoretiske sammenhænge (Møller, 2018, s. 207), med henblik på at beskrive og forstå muldyrenes bevæggrunde og karakteristika. Dette er særligt karakteristisk for den kvalitative indholdsanalyse, hvoraf formålet er at opdage bagvedliggende mønstre og tendenser, i de dokumenter der undersøges (Møller, 2018, s. 207). Vi har i vores tilgang til sagerne, og den efterfølgende databehandling fortolket afhøringsrapporterne ud fra forskellige teoretiske perspektiver. Dette har tilvejebragt en relevant viden, der kan bidrage til at afdække muldyrsfænomenet og de karakteristika der er ved de individer, der begår denne kriminalitetsform (Møller, 2018, s. 201).

I de følgende afsnit fremgår en dybere beskrivelse af, hvordan vi har brugt dokumentanalyse som metodisk tilgang i arbejdet med sagsmaterialet.

3.3 Udvælgelsen af de 100 domme for hvidvask

Følgende afsnit indeholder en beskrivelse af, hvordan vi har udvalgt de sager, der udgør det empiriske materiale i specialets undersøgelse.

I anledning af en analyse vedrørende muldyrsprofiler, som Rasmus udførte i sit praktikforløb hos NCIK, blev der trukket en liste af journalnumre på domsafgørelser for overtrædelse af §290a i straffeloven fra årene 2018-2023. Hele datamaterialet består af 2200 domme på hvidvaskområdet, som vi fik udleveret i en randomiseret rækkefølge af NCIK. Randomiseringen af journalnumrene er vigtig for specialets undersøgelse, da de kan være sorteret på forskellige måder, eksempelvis efter afgørelsesdato, hvilket ville have ført til skævvridning i datasættet (Møller, 2017, s. 194-195). Det var derfor essentielt at journalnumrene i det udlevede sagsmateriale var randomiserede, for at undgå, at de gennemgåede sager, alene tager udgangspunkt i de ældste domme for hvidvask. Dette var vi ikke interesseret i, da vi ønsker at sikre diversitet i vores undersøgelse. Det udleverede

sagsmateriale, som specialets undersøgelse er baseret på, udgør alle nuværende sager på hvidvaskområdet. Jævnfør afsnit 1.5 har vi alene afgrænset os til de sager, der har resulteret i en domsafsigelse, hvorfor vi frasorterede de resterende sager forinden vores databehandling.

I forbindelse med dataindsamlingen af det empiriske materiale, har vi ligeledes foretaget en frasortering af specifikke sager. Frasorteringen foregik under gennemlæsningen af de sagerne. For bedst muligt at belyse muldyrenes bevæggrunde og karakteristika, var det essentielt at sagerne indeholdt relevante og fyldestgørende oplysninger, som var gavnlige og anvendelige for specialets analyse, hvorfor en frasortering var nødvendig. De frasorterede sager udgør sager uden en afhøringsrapport samt sager, hvor oplysningerne i afhøringsrapporten er utilstrækkelige, til at opfylde specialets formål. Vi gennemgik det randomiseret datamateriale fra toppen af, og frasorterede undervejs de sager, hvori der var fravær af relevant viden, til at besvare specialets problemformulering, herunder viden om muldyrenes bevæggrunde og karakteristika. Vi har i alt gennemgået 307 domme for hvidvask, hvoraf kun 100 sager indeholdt materiale, der var relevant for undersøgelsens formål. Vi har derfor udelukkende udvalgt de sager, hvori relevant og fyldestgørende information om muldyrene fremgår, med henblik på at udlede, hvilke muldyrsprofiler der findes i politiets sagsmateriale. Vi fortsatte gennemgangen, indtil vi endte med de 100 sager, der udgør specialets empiriske materiale.

Før gennemgangen resulterede i 100 sager, begyndte vi at opleve et mætningspunkt i empiriindsamlingen (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 167). Denne mætning viste sig ved, at vi oplevede gengangere i sagsmateriale. Det vil sige personer, som var dømt for hvidvask flere gange, og derfor var en del af datamaterialet mere end en gang. Disse havde ofte de samme årsager til at agere muldyr, og bidrog derfor ikke med ny og brugbar viden til empiriindsamlingen. Vi fortsatte dataindsamlingen yderligere herefter, men erfarede, at der ikke opstod flere nye fund i materialet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 167). På baggrund af denne erkendelse valgte vi at afslutte dataindsamlingen ved de 100 sager.

3.4 Kodning af datamaterialet

Dette afsnit indeholder en præsentation af, hvordan vi har foretaget en kodning af det empiriske materiale.

Forud for specialets undersøgelse gennemførte Rasmus under sit praktikforløb en pilotundersøgelse af 20 domme for hvidvask i politiets sagsmateriale. Den eksplorative gennemgang af dommene fokuserede på karakteristikaene ved de muldyr, som fremkom i dommene. Formålet var at identificere relevante mønstre og karakteristika ved muldyrene, med henblik på at bestemme de variable, der skulle indgå i undersøgelsen. Formålet med denne proces var at finde ud af *“what counts as data in relation to my research question”* (Mason, 2002, s. 148), hvorfor pilotundersøgelsen bidrog til at konkretisere ni relevante variable, der ville gøre sig særligt nyttige, til at belyse muldyrenes bevæggrunde og karakteristika. De relevante variable blev nedskrevet og senere anvendt under dataindsamlingen i specialet. Variablene er udformet på baggrund af de forskellige muldyrs møde med retssystemet, tidligere sager hos politiet, samt deres forklaringer i afhøringsrapporterne. De udvalgte variable er desuden inspireret af NCIK's tidligere analyser, herunder de tre muldyrsprofiler (LCIK, 2019, s. 13). De ni variable udgør: 1) Værdi, 2) Tidligere straffet, 3) Muldyrsprofil, 4) Småkriminell, 5) Vanekriminell, 6) Rekruttering, 7) Videreført/hævet, 8) Tre domme udover hvidvask og 9) Udelukkende muldyr.

I ovenstående passage er det nævnt, at vi under gennemgangen af de 307 sager, tog udgangspunkt i de ni variable fra pilotundersøgelsen. I løbet af processen blev vi opmærksomme på, at flere af variablene fra pilotundersøgelsen var gensidigt udelukkende, hvorfor vi foretog en omkodning af disse. Vi har i den forbindelse sammenlagt variablene 'tidligere straffet' og 'udelukkende muldyr', samt 'vanekriminell' og 'småkriminell'. Derudover har vi udeladt variabelen 'tre domme udover hvidvask', da vi erkendte, at vi fra begyndelsen havde opfattet denne forkert, hvilket havde påvirket kategoriseringen inden for denne variabel negativt. Denne fremgangsmetode er særligt kendetegnende ved den abduktive metodiske tilgang, som specialets forskningsstrategi bærer præg af. Vi har derfor med afsæt i pilotundersøgelsens ni variable udformet seks nye variable, som fremgår af tabel 1 nedenfor. Variablene udgør de mest relevante karakteristika ved de dømte muldyr i specialets undersøgelse, og er gavnlige i besvarelsen af specialets problemformulering og arbejdsspørgsmål. Formålet er at benytte variablene til at belyse, hvilke typer af muldyrsprofiler der findes i politiets sagsmateriale over domme for hvidvask. Karakteristikaene er dokumenteret i det Excel ark, som vi har anvendt under indsamlingen af det empiriske materiale (Bilag 2). Her har vi systematiseret og klassificeret de konkrete muldyrssager, ud fra de seks variable.

Tabel 3.4.1: Oversigt over de seks variable

Relevante karakteristika ved de dømte muldyr	
1	Værdi
2	Kriminalitetshistorik
3	Muldyrsprofil
4	Kriminalitetsgrad
5	Rekruttering
6	Konvertering

Processen har båret præg af en eksplorativ og induktiv kodningsstrategi i gennemgangen af sagerne (Møller, 2018, s. 204). Den eksplorative og induktive tilgang ses særligt i pilotundersøgelsen, da denne metode medførte en åben tilgang, hvor alle relevante karakteristika blev nedskrevet. Da vi tager udgangspunkt i NCIK's tre muldyrsprofiler i vores kodning af datamaterialet, er vi ligeledes gået deduktivt til værks, hvorfor vi har kombineret de to kodningsstrategier (Møller, 2018, s. 204). Dette viser den abduktive metodiske tilgang, da kodningsstrategien indeholder aspekter af både den induktive og deduktive tilgang. Undervejs i processen blev vi opmærksomme på, at der fremgik andre elementer i afhøringsrapporterne, som var anvendelige til at give en mere fyldestgørende beskrivelse af de dømte muldyr. Vi har qua det, nedskrevet relevant viden fra afhøringsrapporterne, med henblik på at benytte denne til en yderligere konkretisering af de typer af muldyr, der findes i de udvalgte sager. Begge dele er gjort, med henblik på at opnå kvantitative og kvalitative data, som er anvendelig til at forstå de forskellige muldyrs bevæggrunde og karakteristika i specialets analysedel 1 og 2. Nedenfor fremgår en mere dybdegående beskrivelse af de seks variable.

De seks mest relevante karakteristika ved de dømte muldyr

Variabel 1: Værdi

Denne variabel indebærer beløbsmængden, som den enkelte sag omhandler, hvorfor vi har noteret det beløb, som den enkelte har hvidvasket.

Variabel 2: Kriminalitetshistorik

Denne variabel udgør, hvorvidt vedkommende er tidligere straffet forud for dommen for hvidvask eller ej. Vi har her registeret, om muldyret har begået hvidvask eller andre lovovertrædelser før involveringen i muldyrsaktiviteten. Variablen fortæller noget om, hvorvidt muldyrsaktiviteten markerer begyndelsen på en kriminel karriere, om det er et isoleret tilfælde, eller om muldyrene allerede er kriminelle forinden rekrutteringen.

Variabel 3: Muldyrsprofil

Den tredje variabel angiver, hvilken bevæggrund og motivation det enkelte muldyr har haft, for at begå muldyrsaktivitet. Variablen tager udgangspunkt i NCIK's tre profiler: fristet, hjælpsom og sårbar, hvorfor vi under dataindsamlingen har klassificeret hver af de 100 dømte muldyr ud fra NCIK's eksisterende beskrivelser af de tre muldyrsprofiler.

Variabel 4: Kriminalitetsgrad

Denne variabel klassificerer kriminalitetsgraden hos de dømte muldyr, og skelner mellem begyndende kriminelle, småkriminelle og vanekriminelle. Klassificeringen er baseret på en subjektiv vurdering af afhøringsrapporterne og andre relevante oplysninger, herunder antallet af sager i politiets system. Kriterierne omfatter kriminalitetshistorik, hyppighed af lovovertrædelser og tidligere kontakt med retssystemet. Nedenfor uddybes det, hvordan vi har anskuet de tre kategorier i vores gennemgang af sagerne.

- 1) Begyndende kriminelle: Personer uden tilstrækkelig historik til at blive betragtet som småkriminelle eller vanekriminelle, men som har potentiale, til at begå mere omfattende lovovertrædelser.
- 2) Småkriminelle: Personer, for hvem kriminalitet ikke er en primær livsstil, men som har begået forskellige lovovertrædelser samt omgået andre kriminelle. Den småkriminelle karakteriseres som en person, der har været involveret i det kriminelle miljø i en længere periode, men som ikke aktuelt har kriminalitet som sin primære indtægtskilde.
- 3) Vanekriminelle: Personer, for hvem kriminalitet er den primære livsstil eller indtægtskilde, ofte med gentagne domfældelser og involvering i grovere forbrydelser, der har resulteret i en økonomisk vinding for vedkommende, såsom tyveri og bedrageri.

Variabel 5: Rekruttering

Denne variabel omhandler, hvordan den enkelte er blevet rekrutteret som muldyr. Her har vi fokuseret på, om muldyret er rekrutteret henholdsvis fysisk eller online. Derudover har vi med afsæt i afhøringsrapporterne afdækket, hvorvidt muldyret er bekendt med bagmanden eller ej.

Variabel 6: Konvertering

Vi har ud fra denne variabel noteret, hvordan pengene er blevet konverteret. I denne kontekst har vores opmærksomhed været rettet mod undersøgelsen af, hvorvidt pengene er blevet hævet og derefter videregivet fysisk, eller om de er blevet videreført online. Der er dog også tilfælde, hvor muldyrene både har videreført en del af pengene online, og hævet den resterende del.

3.5 Troværdighed i sagsmaterialet

Specialets empiriske grundlag tager udgangspunkt i dokumenter, der afstedkommer fra en troværdig myndighed, hvorfor vi som forskere ikke har haft mulighed for at influere på dokumenterne, som vi ville kunne i et direkte samspil med vores forskningsfelt (Møller, 2018, s. 202). Dette forhold bidrager til at styrke troværdigheden i vores arbejde med det empiriske materiale, idet vi gennemgår dokumenterne uden muligheden for at ændre eller påvirke dem. Selvom der er tale om dokumenter fra politiets sagsmateriale, kan der argumenteres for, at dataene kan være manipuleret eller fejlnoteret under efterforskningen af sagerne, herunder i forbindelse med afhøringen af gerningspersonerne (Møller, 2018, s. 202). Vi kan derfor ikke med sikkerhed sige, at gerningspersonens udsagn er blevet nedskrevet ordret og korrekt i afhøringsrapporten. Derudover kan vi ikke udelukke, at sagsbehandleren har glemt at notere vigtige elementer fra afhøringen, herunder relevant viden om den specifikke gerningssituation, gerningspersonens bevæggrund og selve handlingsforløbet. Dette kan medføre en utroværdighed i de dokumenter, som vi har gennemgået, idet der kan være opstået fordrejninger i dataene. Fordrejningerne kan udgøre en mulig fejlkilde, der kan påvirke specialets troværdighed (Møller, 2018, s. 206).

Udover de førnævnte utroværdigheder i sagsmaterialet, kan en anden fejkilde være, at de afhørte gerningspersoner ikke nødvendigvis fortæller hele sandheden under deres afhøringer, hvilket kan skabe en mulig fejkilde i den bearbejdede data. Da politiets sagsmateriale over domme for hvidvask ikke tidligere er blevet undersøgt, kan der på trods af det argumenteres for, at den data vi har gennemgået og analyseret, er den bedst tilgængelige data der findes om muldyr på nuværende tidspunkt. Vi mener derfor, at afhøringsrapporterne giver et retvisende billede af, hvilke typer af muldyr der findes i en dansk kontekst, samt deres bevæggrunde for at agere muldyr. Derudover er der ingen markante forskelle mellem de 207 sager, vi har frasorteret og de 100 sager, vi har udvalgt, bortset fra manglen på afhøringsrapporter i de frasorterede sager. For at undersøge dette har vi blandt andet observeret sagernes afgørelser. Størstedelen af individerne i de frasorteret sager har fået tildelt en betinget dom, hvilket ligeledes gør sig gældende ved størstedelen af individerne i de udvalgte sager. Der ses dermed samme mønster i både de 100 udvalgte sager og de 207 frasorterede sager, hvorfor der ikke er iagttaget nogen tydelige afvigelser, hvilket styrker undersøgelsens troværdighed. Qua det kan der argumenteres for, at de bevæggrunde der fremgår af undersøgelsen, formentligt vil være de samme i hele populationen.

3.6 Statistisk test i STATA

Dette afsnit indeholder en beskrivelse af, hvordan vi har lavet en deskriptiv analyse af vores fund i de udvalgte sager ved brug af STATA. Vi konverterede vores fund fra sagerne til STATA, med ønsket om at udføre en deskriptiv analyse af de forskellige variable. Vi har i den forbindelse tilføjet baggrundsvariablene: køn og alder.

Vi har med udgangspunkt i de to baggrundsvariable, og de seks variable der fremgår af afsnit 3.4, foretaget bivariate analyser af vores data. Dette har vi gjort ved at udarbejde krydstabeller, med henblik på at undersøge samvariationen mellem vores variable. Inden vi udførte de bivariate analyser, har vi set på variablene via frekvenstabeller. Vi har desuden været opmærksomme på, hvorvidt de forskellige variable er afhængige eller uafhængige. Den uafhængige variabel har en påvirkning på den afhængige variabel, og medfører en bestemt virkning, hvorfor vi har anvendt 'muldyrsprofil' som den afhængige variabel. Vi foretog de bivariate analyser med målet om at præcisere, hvilke typer af muldyr der findes i

sagsmaterialet, og samtidig undersøge, hvorvidt NCIK's tre muldyrsprofiler er mangelfulde i forhold til disse.

3.7 Observation af retssager

Udover udvælgelsen af de 100 domme for hvidvask og dokumentanalysen heraf, består specialets empirifundament også af observationer til retssager. Mere konkret har vi observeret fire retssager om hvidvask, hvor et mistænkt muldyr er blevet tiltalt for at have overtrådt straffelovens §290a. Yderligere beskrivelser af de fire retssager fremgår af bilag 1.

Der er flere grunde til, at det har været fordelagtigt at inddrage observationer fra hvidvaskretssager som en ekstra empiriindsamlingsmetode. Først og fremmest var formålet at opnå en bedre indsigt og forståelse for, hvordan sådanne hvidvasksager rent faktisk foregår i praksis. Vi erfarede at en retssag tilvejebringer mere information om en specifik sag, end det der fremgik af de gennemgåede afhøringsrapporter, hvorfor det har været fordelagtigt at supplere med denne metode. Observationerne har givet os en bedre forståelse af det undersøgte genstandsfelt, hvortil vi samtidig anvender dem som beskrivende eksempler i analysen.

Metodisk kan disse observationer kategoriseres under etnografi, hvor etnografi i en retssal er særartet. Her er "framing" en essentiel del af at indfange relevant data. Ligesom Mason har formuleret det: "*what counts as data in relation to my research question*", er en lignende framing vigtig, når observationer udføres (Mason, 2002, s. 148). Her anvendes dog en lidt anderledes tilgang, som er mere specifik til den etnografiske metode. Flower og Klosterkamp beskriver det således: "*framing the view implies deciding what to focus on and what to 'grab' from the scene*" (Flower & Klosterkamp, 2023, s. 18). Spørgsmålet var imidlertid hvad der var værd at fokusere på under observationerne. Styringsredskabet for dette er specialets arbejdsspørgsmål, hvor omdrejningspunktet er, hvad der karakteriserer muldyr herunder deres bevæggrunde. Den del af retssagen, som giver størst indblik i netop dette, er når den tiltalte skal afgive forklaring. Her stilles vedkommende en række spørgsmål af både anklager og forsvarer, som giver muldyret anledning til at retfærdiggøre sine handlinger. Formålet er at afdække, hvorvidt vedkommende har begået lovovertrædelsen samt hvordan dette er foregået. Det er her muldyrets motiv blottes, hvilket er essentielt for at opnå en forståelse for muldyrets bevæggrunde, herunder hvilken type muldyrsprofil vedkommende matcher. I observationen af

dette, måtte vi forholde os kritisk, da det som den tiltalte udtaler, ikke nødvendigvis er den objektive sandhed.

Inden retssagernes begyndelse har vi indhentet tilladelse til at observere, og vi har præsenteret formålet med vores tilstedeværelse for den tiltalte, dennes familie, anklageren og dommeren. Dette blev gjort for at sikre, at alle parter var informeret om årsagen til vores tilstedeværelse og notering under retssagen, især i lyset af den potentielle sårbarhed for både den tiltalte og dennes familie. Denne fremgangsmåde har ligeledes ført til værdifulde samtaler med både anklagere og dommere efter retssagernes afslutning.

Kapitel 4: Teori

I indeværende afsnit fremgår en redegørelse af de teoretiske begreber og perspektiver, der anvendes i specialets analyse. I denne sammenhæng er adskillige begreber oversat til dansk, og vil gennem analysen og resten af specialet blive brugt således. Dette er gjort for at øge forståeligheden for praktikere. Vi har inddraget følgende teorier, til at forstå muldyrenes bevæggrund, for at deltage i muldyrsaktivitet: Rational Choice Theory, Subcultural Theory, Differential association Theory og Techniques of Neutralization Theory. Derudover har vi benyttet Situational Crime Prevention som teori, til at udarbejde forslag til specifikke forebyggelsesmekanismer og foranstaltninger. Vi har anvendt de fire teoretiske perspektiver, da empiriske observationer har afsløret flere bevæggrunde i de gennemgåede sager, hvilket gør en enkelt teoretisk tilgang utilstrækkelig, til at forstå de motiver, der ligger bag muldyrenes deltagelse i hvidvask. Ved at anvende en flerfacetteret tilgang, kan analysen belyse både de rationelle og sociale årsager til, at muldyr vælger at indgå i muldyrsaktivitet. Konkret vil det sige, at Sociallæring og Subkultur teori i høj grad positionerer sig som sociale årsagsforklaringer, hvorimod Rational Choice teorien tilvejebringer det mere individuelle og rationelle perspektiv på muldyrs bevæggrunde og årsager.

4.1 Sociallæringsteori

Det er essentielt at nævne Edwin H. Sutherland i beskrivelsen af sociallæringsteorien, idet han var forgængeren, for denne måde at anskue kriminalitet på. Mere præcist kaldes teorien, som Edwin H. Sutherland og Donald R. Cressey udviklede, Differential Association, hvor omdrejningspunktet er, at kriminalitet er noget som tillæres igennem relationer (Sutherland & Cressey, 2022, s. 89). I teorien præsenteres processen, hvori et individ bliver kriminel. Først og fremmest fremsiger teorien, at kriminalitet er en adfærd som tillæres. Denne adfærd indlæres af andre individer, hvor særligt tætte relationer har størst påvirkning. Når den kriminelle adfærd læres, indebærer det ikke kun den faktiske teknik i forhold til at udføre den kriminelle handling, eksempelvis hvordan muldyrskriminalitet udføres, hvortil de kriminelle koder og det moralske kompas også tillæres. Herunder læres de nødvendige neutraliseringsteknikker (Sutherland & Cressey, 2022, s. 90-91), hvilket uddybes yderligere i afsnit 4.3. Neutraliseringsteknikker er det Sutherland betegner som *definitions*, og er et begreb for, hvorvidt et individ anskuer en lovovertrædelse som en mulighed eller ej. Dette afhænger af om individet besidder definitioner

som enten er positive og nyttige eller negative og unyttige i forhold til at overtræde loven (Sutherland & Cressey, 2022, s. 90).

4.1.1 Akers og A Social Learning Theory of Crime

Den ovenfor beskrevne teori er nyttig som indledende baggrund for denne del af specialets teoriafsnit. Trods at Sutherlands teori var banebrydende er en kritik af teorien, dens mangel på beskrivelsen af de mekanismer, der kan resultere i kriminel adfærd. Sutherlands teori er dermed utilstrækkelig, i forhold til at beskrive, hvorfor et muldyr foretager hvidvask, velvidende om at det er ulovligt. Qua det har vi anvendt Ronald Akers teori fremfor Sutherlands. Ronald Akers' teori *A Social Learning Theory of Crime* (Akers, 2022), som er en videreudvikling af Sutherlands teori, spiller således en central rolle i analysen, særligt i forhold til at belyse muldyrenes deltagelse i kriminalitet.

Akers opererer med følgende begreber i sin teori: *differential association*, *definitions*, *differential reinforcement* samt *imitation* (Akers, 2022, s. 102-103). Disse begreber bidrager til forståelsen af, hvordan individet tilegner sig kriminel adfærd. Dette er essentielt i forståelsen af, hvorfor gerningspersonerne i specialets empiriske materiale vælger at agere muldyr.

Differential association

Dette begreb beskriver den proces, hvori et individ tillæres og udsættes for definitioner, som enten er positive eller negative i forhold til at begå lovovertrædelser (Akers, 2022, s. 103). Gennem interpersonelle fællesskaber udsættes individet for forskellige normer og adfærd. Hvis fællesskabets normer afviger fra mainstreamsamfundets normer og regler, kan individet eksponeres for sociale indlæringsmekanismer, der kan influere, om det enkelte individ tillæres kriminel adfærd. Hvorvidt et individ påvirkes i en kriminel retning, afhænger af, hvor tidligt i livet de har indgået i kriminelle grupperinger, herunder graden af interaktionen. Desuden har individets tilknytning og relation til gruppen en betydning i forhold til individets vej ind i den kriminelle verden (Akers, 2022, s. 103).

Definitioner

Definitioner er en anden mekanisme, som allerede er nævnt af Sutherland, men som Akers nuancerer. Definitioner er overbevisninger om, hvad der er acceptabelt eller uacceptabelt. Disse er enten generelle eller specifikke. Generelle definitioner er moralske eller religiøse overbevisninger. Specifikke definitioner kan eksempelvis være, at individet moralsk acceptere,

at modtage og videreføre et mindre beløb på mobilepay, men synes at tyveri eller indbrud er uacceptabelt (Akers, 2022, s. 103-104). Herudover nævnes positive og neutrale definitioner. Positive definitioner er de overbevisninger, som taler for det positive ved at bryde loven. De neutrale definitioner handler i højere grad om at individet skal neutralisere den kriminelle adfærd, via ansvarsfralæggelse, retfærdiggørelse eller undskyldninger overfor sig selv, og derefter begå den kriminelle handling, selvom individet ikke nødvendigvis har accepteret lovovertrædelsen fuldkommen (Akers, 2022, s. 104). Definitioner formes af individets oplevelser med kriminalitet, via differential reinforcement og imitation, som er mekanismer, hvor den konkrete indlæringsproces af kriminel adfærd specificeres (Akers, 2022, s. 104).

Differential reinforcement

Denne mekanisme omhandler den respons, som individet forventer at modtage, efter at have udført en kriminel handling. Denne respons kan være positiv eller negativ, hvorfor individet enten belønnes eller straffes for sin handling. Udfaldet af den kriminelle handling har stor betydning for, om individet begår kriminalitet igen. Eksempelvis kan negativ respons som straf eller negative sociale sanktioner, afskrække individet for at gentage handlingen. Ligeledes kan positiv respons have den modsatte virkning. Positiv respons kan eksempelvis være anerkendelse og status, men det kan også være ikke-sociale reaktioner, såsom penge eller anden materiel belønning (Akers, 2022, s. 104-105). Differential reinforcement omhandler således individets forventning til udfaldet af en specifik handling, hvilket også kan basere sig på tidligere erfaringer.

Imitation

Imitation er den sidste mekanisme som Akers præsenterer og er ikke videre relevant, i forhold til at beskrive muldrysaktivitet, da imitation ikke er en dimension, som ses i empirien.

Begrænsninger i og anvendelsen af Differential Association og Akers

En begrænsning ved Differential Association teorien, er at teorien ikke tilskriver den kriminelles individuelle beslutningsproces meget værdi, da teoriens forklaringskraft i højere grad ligger i, hvordan relationer influerer et individs tillæring af kriminel adfærd. Derfor suppleres specialets teoriafsnit med Rational Choice teorien, som kan belyse de individuelle dimensioner yderligere. Denne præsenteres nedenfor.

4.2 Kriminalitet som et rationelt valg

Cornish og Clarkes Rational Choice teori er en kriminalitetsteori, der belyser den beslutningsproces, som den kriminelle gennemgår forud for en lovovertrædelse. Denne proces anskues som værende et rationelt og aktivt valg, der tages ud fra adskillige individuelle overvejelser (Cornish & Clarke, 2022, s. 425). Rational Choice teorien beskriver, hvordan den kriminelle foretager en form for individuel cost-benefit-analyse forud for den kriminelle handling. Individets hovedfokus i denne proces, er at maksimere gevinst og minimere udgifter. Det er vigtigt at understrege, at der er visse forbehold hvad angår individets rationale i forbindelse med beslutningsprocessen. Cornish og Clarke påpeger, at det kriminelle individ ikke bør anskues som "*perfectly rational*", hvorfor alle forventede muligheder og konsekvenser ikke er vendt og drejet (Cullen, et al., 2021, s. 405). Tværtimod kan den kriminelle udelukkende basere sin cost-benefit-analyse på grundlaget af den information, som det enkelte individ har (Cullen, et. al., 2021, s. 405). Disse informationer kan være begrænsede, hvilket er et interessant aspekt i forhold til muldyrsaktivitet, da det sætter spørgsmålstegn ved, hvorvidt muldyrene altid er bevidste om den ulovlige handling eller ej

Set i sammenhæng til specialets genstandsfelt kan gevinster og udgifter eksempelvis være, at muldyret forsøger at tjene højest mulige beløb hurtigst muligt, uden at skulle bøde for hvidvasklovovertrædelsen. 'Cost'-delen indebærer adskillige dimensioner, herunder formelle såvel som uformelle sanktioner samt moralske kvaler, såsom skam og skyldfølelse. Det er således ikke kun de formelle sanktioner, som en dom kan medføre, der betragtes som "cost" hos den kriminelle (Cullen, et. al., 2021, s. 405). Ligesom "cost"-delen indeholder "benefit"-delen også flere elementer. Eksempelvis er gevinsten ikke udelukkende økonomisk. En gevinst kan også være status eller anerkendelse i den sociale gruppe, som individet færdes i. Derudover kan den kriminelle opleve en følelse af spænding, der ligeledes udgør en gevinst (Cullen, et. al., 2021, s. 406).

Udover cost-benefit analysen, præsenterer Cornish og Clarke også en række modeller, som beskriver forskellige aspekter af at blive involveret i kriminalitet. Nedenfor beskrives den mest relevante for belysningen af speciales genstandsfelt.

Modellen betegnes som *Event Model*, og beskriver hvordan beslutningen tages i forhold til den konkrete kriminelle handling, herunder hvilke overvejelser individet gennemgår forinden beslutningen træffes. Overvejelserne kan imidlertid omfatte, hvorvidt handlingen er let at udføre, hurtigt og smertefrit, samt om der er en betydelig risiko for at blive opdaget. Individet opvejer dermed fordele, ulemper og konsekvenser ved handlingen, forinden de beslutter sig for at gennemføre den (Cornish & Clarke, 2022, s. 428). Vi har med inspiration fra modellen, udarbejdet lignende modeller ved hver af de observerede muldyrsprofiler i analysen, for at give et overblik over de forskellige typer af muldyrs beslutningsproces.

Begrænsninger i og anvendelse af Rational Choice

En begrænsning der bør overvejes ved anvendelsen af Rational Choice teorien, er de situationer, hvor kriminelle ikke har foretaget en afvejning af fordele og ulemper forud for en lovovertrædelse. Sådanne situationer kan være, hvis individet er beruset eller påvirket af stoffer, eller hvis den kriminelle handling foretages impulsivt og spontant. Det kan således ikke altid antages, at muldyrene i undersøgelsen har gennemgået en længere beslutningsproces, forinden de har ageret muldyr.

4.3 Cohen's subkulturteori om subkulturelle grupper

Cohens værk *Delinquent Boys: The Culture of the Gang* beskriver hvorfor kriminelle subkulturgrupper opstår, samt hvad sådanne grupperinger kan bidrage med i forhold til individets mål og drømme (Cohen, 2022, s. 147-149). Cohen drager på både Sutherlands Socialelæringsteori og Mertons Strain teori (Cohen, 2022, s. 147). Cohens subkulturteori bidrager således med et anderledes syn på muldyrs kriminalitet end før præsenteret i teori afsnittet.

Cohen beskriver hvordan problemer kan opstå, hvis individet ikke opnår status og anerkendelse i samfundet via legitime midler (Cohen, 2022, s.150). Denne status og anerkendelse eller mangel på samme opstår, når individet ikke lever op til de kriterier, som det normative samfund har opsat for succes. Da Cohen formulerede denne teori, sammenlignede arbejderklassen sig med middelklassen (Cohen, 2022, s. 150). Det var denne jagt på succes, status og anerkendelse, som arbejderklassen forgæves og frustreret forsøgte at opnå (Cohen, 2022, s. 147-150). Dette gør sig stadig gældende for individer i dag. Nogle kan opleve det som en frustration ikke at

have adgang til dette, hvorfor de forsøger at tilegne sig status og monetære midler gennem eksempelvis muldyrsaktivitet.

Der hvor subkulturen opstår og har betydning, er i forhold til den anerkendelse og status, som disse individer søger. Det er i den gruppe de tilhører og omgås, at de finder midlet til dette mål. I gruppen konstrueres andre normer og status systemer, som kriminelle individer kan imødekomme, i modsætning til de normer og status systemer som eksisterer i det omkringliggende samfund (Cohen, 2022, s. 149-150). Det er i denne proces, at der opstår subkulturer og grupper. Disse grupper anerkender og accepterer i højere grad kriminalitet, hvilket muliggør, at individer som har svært ved at opnå status og anerkendelse i normalsamfundet, kan tilegne sig dette gennem deltagelsen i en subgruppe (Cohen, 2022, s. 150). Det er samtidig i denne kultur, at loyaliteten til gruppen opstår (Cohen, 2022, s. 150-151), hvilket kan få individet til at begå kriminelle handlinger, for at bibeholde sin status. I forhold til specialets genstandsfelt kan Cohens teori bidrage til at belyse, hvorfor individer presses af sin venner til at agere muldyr på trods af, at de er vedvidende om at de overtræder loven.

Begrænsninger i og anvendelse af Delinquent boys: The Culture of the Gang

Cohens teori tager udgangspunkt i et klassesamfund i 1950'ernes USA (Cohen, 2022, s. 147), hvor fokus var på arbejderklassens unge mænd, hvilket kan kompromittere applikationen på muldyr i dagens Danmark. Nok er Danmark ikke nær så klasseopdelt som USA i 1950'erne, men muldyrskriminalitet er hovedsageligt et fænomen, som ses hos danske unge mænd. Med det in mente og tyngden af Cohens arbejde indenfor kriminologien, vil de ovenstående mekanismer vise sig at være fordelagtige i specialets analyse af muldyrenes bevæggrunde og incitament for at lade sig rekruttere, samt deres loyalitet overfor deres omgangskreds.

4.4 Neutraliseringsteknikker

I dette afsnit fremgår en beskrivelse af Sykes og Matza's teori om neutraliseringsteknikker. Konkret redegør afsnittet for de fem forskellige neutraliseringsteknikker, som teorien bygger på. Neutraliseringsteknikkerne udgør en bestemt dimension af empirien og finder derfor sin berettigelse i nærværende speciale. Netop fordi de førømtalte afhøringsrapporter, som hvidvaskafgørelserne indeholder, ofte involverer et muldyr, som forsøger at bortforklare eller

retfærdiggøre lovovertrædelsen under afhøringen. Derfor vil Sykes og Matza's teori bidrage til at belyse og forstå, hvordan muldyrene anvender forskellige neutraliseringsteknikker, til at retfærdiggøre deres kriminelle adfærd.

Sykes og Matza påpeger, at neutraliseringsteknikker er et afgørende element, der skal være til stede, før en kriminel handling kan finde sted. Uden dette element vil den kriminelle ikke være i stand til at retfærdiggøre eller neutralisere handlingen over for sig selv. Det skyldes, at individet er bevidst om, at handlingen udgør en lovovertrædelse og derfor må neutralisere denne overbevisning, for at kunne retfærdiggøre og udføre handlingen (Sykes & Matza, 2022, s. 184). Af og til placeres Sykes og Matza indenfor sociallæringsteori, da disse neutraliseringsteknikker tillæres. Dog anskues deres teori også som en kontrolteori, netop fordi individet anvender disse neutraliseringsteknikker, til at undslippe og afvige fra samfundets normative kontrol (Sykes & Matza, 2022, s. 184).

4.4.1 Benægtelsen af ansvar

Den første neutraliseringsteknik som Sykes og Matza præsenterer kaldes The Denial of Responsibility eller benægtelsen af ansvar. Denne form for neutraliseringsteknik omhandler i grundlæggende forstand, hvordan individet rationaliserer eller undskylder sin lovovertrædelse, eksempelvis ved at hævde, at det ikke var med vilje. Men benægtelsen af ansvar er også mere kompleks end blot et uheld og en misforståelse, da ansvarsfralæggelsen også kan vidne om en fremmedgørelse hos individet (Sykes & Matza, 2022, s. 188). Denne fremmedgørelse for sig selv og egne handlinger stammer fra et syn på lovovertrædelsen, hvor grundene til at et individ bliver kriminel skyldes andre faktorer såsom: *"unloving parents, bad companions, or a slum neighborhood."* (Sykes & Matza, 2022, s. 188). Et muldyr kan i den sammenhæng fralægge sig ansvaret for sin kriminelle handling, ved at påpege, at vedkommende ikke var bekendt med at handlingen var ulovlig. Herigennem retfærdiggøres individets handling over for sig selv.

4.4.2 Benægtelsen af skade

Den anden neutraliseringsteknik som Sykes og Matza præsenterer kaldes The Denial of Injury eller benægtelsen af skade. Denne neutraliseringsteknik kredser om en nedtoning af den skade, som lovovertrædelsen må have medført (Sykes & Matza, 2022, s. 189). Her legitimerer individet den kriminelle handling, ved at fremhæve, at denne ikke har påført nogen direkte skade på andre individer. I og med at muldyr er mellemlid i hvidvaskningen af penge der

stammer fra en kriminel handling, kan muldyrene lettere neutralisere lovovertrædelsen. Det skyldes, at de ofte ikke er vidne til den kriminelle handling der går forud for muldyrsaktiviteten, hvorfor de med deres rolle i hvidvaskningen ikke forbinder deres handling med at påføre et andet individ skade. Gennem en sådan tankegang, retfærdiggør muldyrene deres handling over for sig selv, hvilket gør det nemmere for dem at konvertere penge for bagmændene (Sykes & Matza, 2022, s. 188).

4.4.3 Benægtelsen af ofre

The Denial of Victim eller benægtelsen af ofre, er den tredje neutraliseringsteknik, som Skyes og Matza nævner. Denne neutraliseringsteknik dækker over en berettigelse af lovovertrædelsen, da den forurettede havde fortjent det. Dette begrundes med, at den person, som er blevet udsat for den kriminelle handling, ikke opfattes som et offer, men derimod selvforskyldt i den påførte skade (Sykes & Matza, 2022, s. 189). Et eksempel på dette i forhold til det undersøgte genstandsfelt kan være, at muldyret neutraliserer sin handling, ved at påpege at forurettede selv overførte pengene.

4.4.4 Fordømmelsen af fordømmerne

En fjerde neutraliseringsteknik kaldes The Condemntion of the Condemners eller fordømmelsen af fordømmerne. Denne tekniks omdrejningspunkt ses i skiftet fra den kriminelles egen adfærd til dem, som fordømmer hans adfærd. Det handler for den kriminelle om, at det er nemmere at neutralisere den kriminelle adfærd, hvis fokuset placeres på andres forkerte adfærd (Sykes & Matza, 2022, s. 190). Denne neutraliseringsteknik viser sig ikke i empirien, hvorfor den ikke er relevant for specialet.

4.4.5 Appel til højere loyaliteter

Den femte og sidste neutraliseringsteknik, The Appeal to Higher Loyalties eller appel til højere loyaliteter, neutraliserer kriminelle handlinger, ved at underminere ekstern social kontrol. Dette gøres ved at følge en gruppes normer fremfor normalsamfundets normer og regler. Dette er ikke ensbetydende med, at den kriminelle tilslutter sig gruppens normer, men er undertrykt dem og af den grund udfører lovovertrædelsen (Sykes & Matza, 2022, s. 190). Et eksempel på dette kan være, at individet ved at den kriminelle handling strider imod loven og deres egen

morale, men samtidig ønsker de at undgå en eventuel konflikt med gruppen, hvorfor de udfører handlingen på trods af det. Individet handler altså i højere grad på vegne af gruppens kontra sine egne, selvom det måtte resultere i konsekvenser for vedkommende (Sykes & Matza, 2022, s. 190). I forhold til muldrysaktivitet kan individet føle sig presset til at udføre handlingen, selvom vedkommende ikke har lyst.

4.5 Forebyggelse af muldrys

Dette afsnit indeholder det relevante teoretiske fundament, for at give et bud på, hvordan hvidvask og muldrysaktivitet bedst muligt kan forebygges. Mere konkret anvendes teorien til at forebygge muldrysaktivitet ud fra de respektive muldrysprofiler, der fremgår af specialets analyse. Afsnittet bestræber sig på at præsentere en forebyggelsesteori, der kan agere udgangspunkt for forebyggelsen af muldrysaktivitet. Udover det vil Bjørgos forebyggelsesmekanismer anvendes i specialets diskussion.

4.5.1 Situational Crime Prevention

I Ronald Clarkes *Situational Crime Prevention: Theory and practice* fra 1980 præsenteres to overordnede tilgange til forebyggelse af kriminalitet. Disse udgør: 1) “*reduce the physical opportunities for offending or 2) increase chances of an offender being caught*” (Clarke, 1980, s. 139). Grunden til at disse to tiltag kan have indflydelse på om individet foretager den kriminelle handling eller ej skyldes, at når den kriminelle handling besværliggøres tvinges den kriminelle til at genoverveje costs og benefits, i en Rational Choice betragtning, ved den lovovertrædelse, som de skal til at udføre (Bjørge, 2016, s. 27). Eksempelvis kan et muldrys, derfor genoverveje sin handling før den foretages, og muligvis ændre mening om, hvorvidt risikoen er gevinsten værd, netop fordi opdagelsesrisikoen er stor.

Via Bjørge præsenteres fem forskellige måder, hvorpå kriminalitet kan forebygges. Som nævnt ovenfor er omdrejningspunktet for denne forebyggelses tilgang at reducere mulighederne for, at den kriminelle handling begås, øge chancen for at gerningsmanden bliver fanget og derigennem influere den kriminelles beslutningsproces (Bjørge, 2016 s. 12). De fem forebyggelsesstrategier præsenteres kort nedenfor og er yderligere uddybet ved anvendelse i diskussionen.

De fem forebyggelsesstrategier:

- 1) Besværliggøre det for den kriminelle at udføre den kriminelle handling.
- 2) Forøgelse af opdagelsesrisikoen samt forøgelse af risikoen for at blive fanget.
- 3) Minimere gevinsten ved at gennemføre den kriminelle handling.
- 4) Reducering af provokationer som inviterer til en kriminel handling.
- 5) Fjerne undskyldninger for at begå kriminalitet, hvilket lige så kunne beskrives via neutraliseringsteknikker

(Bjørge, 2016, s. 12).

Kapitel 5: Analysestrategi

Undersøgelsens analyse er opbygget med afsæt i specialets første og andet arbejdsspørgsmål. Analysedel 1 er forankret i en deskriptiv analyse af de variable, som undersøgelsen tager udgangspunkt i. Med analysedel 1 forsøger vi at blotlægge sammenhænge mellem de forskellige variable og NCIK's tre muldyrsprofiler, for at afdække, hvorvidt de tre profiler er fyldestgørende, i forhold til de dømte muldyr der findes i datamaterialet. Den første analysedel bestræber sig således på at afdække generelle karakteristika ved de typer af muldyr, der findes i de 100 udvalgte sager. Dette gøres ved at udlede mønstre på tværs af de seks variable, der udgør forskellige karakteristika ved muldyrene. Da NCIK's muldyrsprofiler, jævnfør kapitel 2, udelukkende er baseret på bevæggrunde, kan vi med analysedel 1 belyse, hvilke andre relevante karakteristika der gør sig gældende, ved de forskellige typer af muldyr i datamaterialet.

Analysedel 2 forsøger at blotlægge, hvilke typer af muldyr der findes i de 100 udvalgte sager, herunder relevante karakteristika og bevæggrund for at agere muldyr. Analysedel 2 er forankret i vores notater fra afhøringsrapporterne, observationsnoter fra de fire retssager samt resultaterne fra analysedel 1. De citater der fremgår af analysen, er vores noter fra afhøringsrapporterne, der ligeledes udgør sagsbehandlerens notater fra afhøringssituationen. Det er derfor ikke direkte citater fra den afhørte, som fremgår i specialets analyse. Vi forsøger med analysedel 2 at give et fyldestgørende billede af, hvilke typer af muldyr der findes i politiets data over hvidvasksager. Dette er gjort med ønsket om at nuancere og videreudvikle de tre muldyrsprofiler, som NCIK har udarbejdet i 2019. Vi har derfor gennemgået sagerne med det formål at identificere, om de samme typer af muldyr fremgår af materialet, eller om det er nødvendigt at tilføje yderligere komponenter til de eksisterende profiler. Denne analysedel tager ligeledes afsæt i de teoretiske synspunkter, som er beskrevet i kapitel 4. Vi forsøger med analysedel 2 at afdække muldyrenes bevæggrunde ud fra de teoretiske positioner, med henblik på at give en teoretisk forståelse af muldyrenes bevæggrunde og karakteristika.

Kapitel 6: Analyse

Følgende afsnit indeholder specialets analyse og er opdelt i to analysedele, der har til formål at belyse, hvilke typer af dømte muldyr der findes i de 100 udvalgte sager. Analysens fund vil efterfølgende bidrage til udarbejdelsen af forebyggelsesforslag vedrørende de muldyrsprofiler, der fremgår af analysen.

6.1 Analysedel 1: “Hvem er de dømte muldyr?”

Denne analysedel har til hensigt at tilvejebringe en overordnet og generel viden om de dømte muldyr, der findes i undersøgelsen og dermed i politiets data over hvidvasksager. Dette gøres gennem en deskriptiv analyse, hvori der tages udgangspunkt i de variable der fremgår af afsnit 3.4.

I arbejdet med det empiriske materiale, fandt vi frem til, at alle muldyrene i de udvalgte sager kunne tildeles én af de tre profiler, som NCIK har defineret tilbage i 2019. Det er dermed tydeligt, at profilerne, der udelukkende er baseret på interviews med fagpersoner og ikke data, kan konverteres til de typer af muldyr, der findes i politiets sagsmateriale over domme for hvidvask. Under databehandlingen konstaterede vi dog, at muldyrene i de udvalgte sager ikke alene kan karakteriseres ud fra de bevæggrunde, der fremgår af de allerede etablerede tre profiler (LCIK, 2019, s. 13). Vi søger derfor at undersøge, hvorvidt der findes andre relevante bevæggrunde og karakteristika der gør sig gældende, ved de typer af muldyr, der er repræsenteret i de 100 udvalgte sager, men som ikke er adresseret ved de tre muldyrsprofiler i NCIK's analyse fra 2019. Dette er med henblik på at konkretisere nøjagtige beskrivelser af, hvilke typer af muldyrsprofiler der findes i Danmark.

For at finde ud af, hvilke andre særlige karaktertræk der gør sig gældende ved de forskellige muldyrsprofiler, har vi anvendt variablen ‘muldyrsprofil’, som den afhængige variabel i den deskriptive analyse. Det er gjort for at finde frem til, hvorvidt der kan etableres et tydeligt mønster mellem den og de andre variable i datamaterialet. Vi har først og fremmest udarbejdet frekvenstabeller over de forskellige variable i datamaterialet, for at danne et overblik over, hvordan variablene fordeler sig. Frekvenstabeller fortæller dog ikke noget om, hvordan de tre variable fordeler sig i forhold til NCIK's tre muldyrsprofiler, hvilket er det vi ønsker at belyse

i analysedel 1. Vi har derfor udarbejdet forskellige krydstabeller, for at vise samvariationen mellem de forskellige variable og muldyrsprofilerne.

Baggrundsvariable og de tre muldyrsprofiler

Der er som tidligere beskrevet i specialets metodiske kapitel, udvalgt 100 sager over dømte muldyr, hvilket udgør det totale antal af dømte muldyr i undersøgelsen. Dette afsnit har til hensigt at vise, hvordan de to baggrundsvariable: køn og alder fordeler sig, i forhold til de tre muldyrsprofiler. Der fremgår alene to køn i det datamateriale vi har fået udleveret af NCIK. Disse udgør henholdsvis mand og kvinde. Nedenstående tabel viser en krydstabel over variablene køn og muldyrsprofil.

Tabel 6.1.1: *Køn og muldyrsprofil*

Køn	Muldyrsprofil			
	Fristet	Hjælpssom	Sårbar	Total
Kvinde	9 37,5 %	7 29,17 %	8 33,33 %	24 100 %
Mand	40 52,63 %	18 23,68 %	18 23,68 %	76 100 %
Total	49 49 %	25 25 %	26 26 %	100 100 %

Det kan ud fra tabel 6.1.1 udledes, at mændene udgør 76 procent mens kvinderne udgør 24 procent af de 100 udvalgte sager over dømte muldyr. Antallet af mandlige muldyr i undersøgelsen overstiger således antallet af kvindelige muldyr, hvorfor det kan antages, at der er en større koncentration af mandlige muldyr i hele politiets sagsmateriale over domme for hvidvask. Dette stemmer overens med, at mænd ifølge Danmarks Statistik i højere grad er kriminelle end kvinder, hvilket ses på statistikken over antal dømte mænd og kvinder. Specifikt blev 124.120 mænd og 38.931 kvinder dømt i 2022 (Danmarks Statistik, u.å.). Krydstabellen viser samtidig, hvordan de to køn fordeler sig i forhold til de tre muldyrsprofiler. Nederst i tabellen kan det aflæses, at der i alt er 49 dømte individer som opfylder kriterierne for den fristede muldyrsprofil, 25 dømte individer, der matcher den hjælpsomme muldyrsprofil og 26 dømte individer der passer på den sårbare muldyrsprofil.

Dette viser, at knap halvdelen af de dømte muldyr i undersøgelsen udgør de fristede muldyr, samt at de to andre profiler hver især placerer sig ligeligt fordelt mellem de to resterende muldyrsprofiler. Hvad angår fordelingen af de to køn, fordeler de kvindelige muldyr sig nogenlunde lige på de tre muldyrsprofiler, hvorimod de mandlige muldyr primært matcher profilen ‘fristet’.

Den anden baggrundsvARIABLE repræsenterer muldyrenes alder på gerningstidspunktet, hvilket vi anvender til at fastlægge den gennemsnitlige alder for de dømte muldyr i de 100 sager. Nedenfor ses ligeledes aldersvariablen inddelt i intervaller.

Tabel 6.1.2: Aldersgennemsnit

Variabel	Observationer	Gennemsnit	Std. dev.	Min.	Max.
Alder	100	25,72	12,72	15	74

Tabel 6.1.3: Aldersintervaller og de tre muldyrsprofiler

Aldersinterval	Muldyrsprofil			
	Fristet	Hjælpssom	Sårbar	Total
15-20 år	26 53 %	7 28%	15 57,59 %	48 48 %
21-26 år	11 22,45 %	12 48 %	4 15,38 %	27 27 %
27 + år	12 24,49 %	6 24 %	7 26,92 %	25 25 %
Total	49 100%	25 100 %	26 100 %	100 100 %

Det kan af tabel 6.1.2 udledes, at den gennemsnitlige alder for de dømte muldyr i stikprøven er omregnet 26 år, med en spredning fra 15 til 74 år, hvor den yngste dømte er 15 år og den ældste er 74 år. Std. Afvigelsen er på 12,72 hvilket indikerer en stor spredning i de 100 dømte muldyrs aldre. Ud fra tabel 6.1.3 kan det aflæses, at det største antal individer placerer sig inden for aldersintervallet 15-20 år og udgør 48 procent af de dømte muldyr, mens det næststørste antal placerer sig ved aldersintervallet 21-26 år, og udgør 27 procent af de dømte muldyr. Det kan deraf udledes, at størstedelen af de dømte muldyr er mellem 15 og 26 år. Da en fjerdedel af muldyrene er 27+ år, kan der argumenteres for, at muldyr findes i alle aldersgrupper, og dermed

i ikke alene blandt unge. Hvad angår de tre muldyrsprofiler, kan det udledes, at det primært er dømte muldyr i alderen 15-20 år, der matcher den fristede profil, hvorimod muldyr i alderen 21-26 år primært matcher den hjælpsomme profil. Samme mønster gør sig gældende ved den sårbare muldyrsprofil som ved den fristede. Det kan endvidere aflæses, at de ældre aldersgrupper primært udgør de fristede muldyrsprofiler.

Muldyrsprofiler og sammenhænge på tværs af variable

I denne del af analysedel 1 undersøges sammenhængen mellem de tre muldyrsprofiler og de seks relevante variable, som udgør: rekrutteringsmetode, afgørelsestype, kriminalitetsgrad, kriminalitetshistorik og konverteringen af pengene.

Vi ønsker at undersøge den rekrutteringsproces der har fundet sted, forinden de dømte muldyr deltagelse i den kriminelle handling. Dette gør vi gennem en krydstabel over rekrutteringsmetoden og de tre muldyrsprofiler. Vi kan herigennem klarlægge, hvorvidt der ses et mønster mellem måden hvorpå muldyrene rekrutteres og den muldyrsprofil de matcher.

Tabel 6.1.4: Rekruttering og muldyrsprofil

Rekruttering	Muldyrsprofil			
	Fristet	Hjælpsom	Sårbar	Total
Ikke angivet	11 22,45%	0 0 %	3 11,54 %	14 14 %
Fysisk	18 36,73 %	20 80 %	15 57,69 %	53 53 %
Online	20 40,82 %	5 20 %	8 30,77 %	33 33 %
Total	49 100 %	25 100 %	26 100 %	100 100%

Det kan af tabel 6.1.4 udledes, at 53 procent af de dømte muldyr er rekrutteret fysisk, mens 33 procent er rekrutteret online. Dette viser, at muldyr i højere grad rekrutteres fysisk fremfor online, idet over halvdelen af de dømte muldyr i sagerne er rekrutteret fysisk. Dette aspekt er interessant, i og med at Leukfeldt og Kleemans, hvis undersøgelse blev præsenteret i specialets litteraturreveiw påpeger, at største delen af muldyr er rekrutteret online. Da studiet er udført i Holland, kan det tyde på, at bagmændene der rekrutterer muldyr i Danmark, foretrækker at henvende sig fysisk til muldyrene, i modsætning til de online metoder, som bagmændene i

Holland anvender. Dette kan eksempelvis skyldes, at danske bagmænd i større udstrækning har forudgående kendskab til muldyret fra kriminelle miljøer, hvilket er et mønster, som beskrives yderligere i analysedel 2.

Da tabellen viser, at antallet af fristede muldyr rekrutteret online og fysisk er omtrent lige fordelt, med en lille overvægt på fire procentpoint ved online rekruttering, antages det, at der ikke er et entydigt mønster i rekrutteringsmetoderne for denne muldyrsprofil. Det samme mønster gør sig ikke gældende ved den hjælpsomme og sårbare muldyrsprofil, idet der kan udledes en tydelig sammenhæng mellem de to muldyrsprofiler og rekrutteringsmetoden. Her kan det aflæses, at de individer der matcher disse profiler er blevet rekrutteret fysisk i over 50 procent af tilfældene. Det kan heraf udledes, at de hjælpsomme og sårbare muldyr i højere grad rekrutteres fysisk fremfor online. Denne tendens skyldes, at de hjælpsomme og sårbare muldyr, der figurerer i de 100 udvalgte sager, hovedsageligt rekrutteres fysisk af en ven, bekendt eller fremmed, der har brug for hjælp til at konvertere penge.

I nedenstående tabel undersøges kriminalitetsgraden blandt de dømte muldyr i de 100 sager. Formålet med dette er at udlede, hvor kriminaliserede de forskellige typer af muldyr er, samt om der ses en tydelig sammenhæng mellem det at være enten begyndende kriminel, vanekriminel eller småkriminel og de enkelte profiler.

Tabel 6.1.5: Kriminalitetsgrad og muldyrsprofil

Kriminalitetsgrad	Muldyrsprofil			
	Fristet	Hjælpsom	Sårbar	Total
Begyndende kriminel	16 32,65%	12 48 %	7 26,92 %	35 35 %
Småkriminel	16 32,65%	6 24 %	13 50 %	35 35 %
Vanekriminel	17 34,69%	7 28 %	6 23,08 %	30 30 %
Total	49 100 %	25 100 %	26 100 %	100 100 %

Af tabel 6.1.5 fremgår det, at der i alt er 35 begyndende kriminelle, 35 småkriminelle og 30 vanekriminelle dømte muldyr i de 100 udvalgte sager. Det er dermed meget ligeligt fordelt på de tre kategorier.

Hvad angår de fristede muldyr, ses der ikke et tydeligt mønster i, hvordan de placerer sig, idet de placerer sig meget spredt i forhold til de tre kategorier af kriminalitetsgrader. Det eneste iøjefaldende er, at de dømte muldyr der matcher den fristede muldyrsprofil er mere vanekriminelle end småkriminelle og begyndende kriminelle, med en lille forskel på to procentpoint. Dette mønster gør sig ikke gældende ved de hjælpsomme muldyrsprofiler. De dømte muldyr der passer på denne profil, er i højere grad til begyndende kriminel kontra vanekriminel og småkriminel. Her er der i alt 48 procent begyndende kriminelle og alene 24 og 28 procent småkriminelle og vanekriminelle. Hvad angår den sårbare muldyrsprofil, er størstedelen af de dømte muldyr inden for denne profiltipe småkriminelle, og udgør 50 procent af de sårbare muldyr. Det kan derfor udledes, at de fristede muldyr er mere vanekriminelle end de to andre muldyrsprofiler. Derudover viser tabellen, at størstedelen af de sårbare muldyr er småkriminelle, hvorimod størstedelen af de hjælpsomme muldyr er begyndende kriminelle. Der er dermed en sammenhæng mellem kriminalitetsgrad og muldyrsprofil.

Dette leder op til en krydstabel som viser fordelingen på kriminalitetshistorik og muldyrsprofil.

Tabel 6.1.6: Kriminalitetshistorik og muldyrsprofil

	Kriminalitetshistorik		Muldyrsprofil	
	Fristet	Hjælpssom	Sårbar	Total
<i>Ikke tidligere straffet</i>	11 22,45 %	6 24 %	5 19,23 %	22 22 %
<i>Tidligere straffet</i>	38 77,55 %	19 76 %	21 80,77 %	78 78 %
<i>Total</i>	49 100 %	25 100 %	26 100 %	100 100%

Det kan af tabel 6.1.6 udledes, at 78 procent af de dømte muldyr i specialets undersøgelse er tidligere straffet. Det er således alene 22 procent af de dømte muldyr, som ikke er. Dette underbygger tidligere pointe om, at mange af de dømte muldyr allerede forinden muldyrsaktiviteten har stiftet bekendtskab med kriminalitet, idet 65 af de dømte muldyr i de 100 sager kategoriseres som enten småkriminelle eller vanekriminelle. Størstedelen af muldyrene i undersøgelsen er dermed blevet dømt for en lovovertrædelse forud for muldyrsaktiviteten, hvilket peger på, at de fleste muldyr allerede er kriminelle, inden de agerer muldyr. Det er interessant at bemærke, at det procentvise tal for tidligere straffede er højest ved

de sårbare muldyr, hvorfor de individer der matcher denne muldyrsprofil i højere grad er tidligere straffet, end de individer der matcher de to andre profiler.

Slutteligt undersøges det, hvordan muldyrene i undersøgelsen har konverteret de penge, som de har bidraget til at hvidvaske. Hvad angår konverteringen af de forskellige pengebeløb, ses der et tydeligt mønster i henhold til de tre muldyrsprofiler, hvilket kan aflæses af tabellen nedenfor.

Tabel 6.1.7: Konvertering af pengene og muldyrsprofiler

Konvertering af pengene	Muldyrsprofil			
	Fristet	Hjælpssom	Sårbar	Total
Ikke angivet	5	0	1	6
	10,20 %	0 %	3,85 %	6 %
Hævet	17	14	14	45
	34,69 %	56 %	53,85 %	45 %
Hævet/videreført	3	3	1	7
	6,52 %	8,11 %	3,85 %	7 %
Videreført	24	8	10	42
	50 %	37,84 %	38,46 %	42 %
Total	49	25	26	100
	100 %	100 %	100 %	100 %

Det fremgår af tabel 6.1.7, at der i alt er 45 procent der har hævet pengene, 42 procent har videreført dem, og 7 procent af har både videreført og hævet dem. Hvad angår de tre muldyrsprofiler fremgår der et tydeligt mønster i, hvilke profiler der hæver pengene og hvilke profiler der viderefører dem. Det kan af tabellen udledes, at størstedelen af de hjælpsomme og sårbare muldyr hæver pengene for bagmanden, mens de fristede muldyr primært viderefører pengene til andre. Disse udgør enten deres egne konti eller kontoer de får oplyst af bagmanden. Mere specifikt, er det mere end halvdelen af de sårbare muldyr der hæver pengene i stedet for at videreføre dem, hvilket samtidig gør sig gældende ved den hjælpsomme muldyrsprofil. Modsat er der 50 procent af de fristede muldyr der viderefører pengene, mens det alene er ca. 35 procent der hæver dem. Dette stemmer overens med, at største delen af de sårbare og hjælpsomme muldyr oftest rekrutteres fysisk, modsat de fristede muldyr.

Opsummering af analysedel 1

Det kan af analysedel 1 udledes, at største delen af de dømte muldyr i undersøgelsens 100 sager er mænd, hvortil aldersgennemsnittet for alle muldyrene er 26 år. Hvad angår de tre

muldyrsprofiler kan det udledes, at der fremgår flest fristede muldyrsprofiler i de udvalgte sager. Det er heraf tydeligt, at mændene primært matcher de fristede muldyr, hvorimod kvinderne er mere ligeligt fordelt på de tre profiler. Det kan endvidere konkluderes, at de fristede og sårbare muldyr især placerer sig inden for aldersintervallet 15-20-år, hvorimod største delen af de hjælpsomme muldyr findes i aldersintervallet 21-26-år. Dette bevidner om, at de fristede og sårbare muldyr oftere er yngre end de hjælpsomme muldyrsprofiler. Analysepointerne viser desuden, at muldyrene i de 100 sager i høj grad rekrutteres fysisk fremfor online, hvilket især gør sig gældende ved de hjælpsomme og sårbare muldyrsprofiler. Hvad angår de fristede muldyr, er der ikke stor forskel på, hvorvidt disse rekrutteres fysisk eller online. Det kan endvidere udledes, at største delen af de sårbare muldyr er småkriminelle, mens størstedelen af de hjælpsomme muldyr er begyndende kriminelle. Hvad angår de fristede muldyr er det meget ligeligt fordelt mellem de tre kategorier, med en lille overvægt af vanekriminelle fristede muldyr. Derudover er 78 procent af muldyrene i undersøgelsen tidligere straffet, hvilket bevidner om, at danske muldyr allerede er kriminelle forinden deres deltagelse i muldyrsaktivitet. Slutteligt kan det konkluderes, at største delen af de hjælpsomme og sårbare muldyr hæver pengene, mens største delen af de fristede muldyr primært viderefører dem til andre.

6.2 Analysedel 2: Muldyrs bevæggrunde og karakteristika

Vi har i vores analyse af sagerne fundet frem til, at de tre muldyrsprofiler, som NCIK har udarbejdet i 2019, er at finde i de 100 udvalgte sager over domme for hvidvask. Det blev dog tydeligt, at der var flere forskellige typer af muldyr inden for hver af de tre profiler, som NCIK's beskrivelser ikke indfanger. Målet med analysen er derfor at belyse og nuancere, de typer af muldyr der findes i sagsmaterialet, herunder deres bevæggrunde og karakteristika. Analysedel 2 bidrager således med nye komponenter og nuancer til NCIK's tre muldyrs profiler, ved at konkretisere de dømte muldyrs bevæggrunde og karaktertræk ud fra politiets sagsmateriale. Opsummerende til hver muldyrs profil vil der følge en model, som for overskuelighedens skyld viser, hvordan muldyrets bevæggrund tager sig ud i henhold til de belyste karaktertræk. Således bidrager analysedel 2 med nye perspektiver på forskellige typer af muldyrsprofiler, hvilket øger forståelsen af, hvordan muldyr i Danmark skal ansues.

6.2.1 Det fristede muldyrs bevæggrunde og karakteristika

Vi har under databehandlingen af det empiriske materiale, opdaget flere gennemgående mønstre der viser, hvilke typer af dømte muldyr der fremgår af politiets sagsmateriale. Jævnfør analysedel 1 er der flest dømte muldyr blandt de 100 udvalgte sager, der passer til profilen for det fristede muldyr. Dette udgør 49 procent, hvorfor knap halvdelen af muldyrene i undersøgelsen er motiveret af samme årsag, som de fristede muldyr i NCIK's beskrivelse. Vi har i vores arbejde med materialet observeret flere relevante nuancer, der kan knyttes til den fristede muldyrsprofil, men som ikke fremgår af NCIK's beskrivelse. Vi har derfor forsøgt at belyse, de forskellige karakteristika vi har observeret, for at videreudvikle på den nuværende beskrivelse det fristede muldyr.

Den første og mest gennemgående bevæggrund, som hersker ved det fristede muldyr er, at denne type person er drevet af målet om at opnå en økonomisk gevinst. Der fremgår et tydeligt mønster i afhøringsrapporterne der viser, at den økonomiske bevæggrund er essensen af det fristede muldyrs motivation, idet de fleste foretager hvidvask for kriminelle bagmænd, med ønsket om at opnå en økonomisk gevinst. Dette er en gevinst, som de i mange tilfælde bliver lovet af bagmanden som betaling for deres arbejde. Afhøringsrapporterne viser forskellige grunde til, at det enkelte muldyr ønsker at opnå en økonomisk gevinst, hvorfor bevæggrundene kan variere, for de muldyr der matcher denne profiltype. Grundende udgør blandt andet et ønske om at opnå økonomisk vinding, for at dække udgifter til misbrug, finansiering af nyt tøj, samt ønsket om at være en del af et socialt fællesskab, mens andre gør det, med henblik på at opnå en økonomisk gevinst i samarbejde med en ven.

Det er desuden forskelligt, hvorvidt muldyrene kender bagmanden eller ej. I nogle tilfælde udgør bagmanden en nær ven eller bekendt og i andre tilfælde en fremmed. I rekrutteringsprocessen får de oftest at vide, at de skal stille deres bankkonto til rådighed, hvorefter de vil modtage et beløb, som de enten skal hæve eller videreføre. Et eksempel på dette fremgår af nedenstående citat, hvor det med afsæt i notater fra afhøringsrapporten beskrives, hvordan muldyrsaktiviteten foregik:

“Modtog høje beløb på sin konto, som vedkommende efterfølgende har hævet og overdraget til ukendte personer. En person havde henvendt sig til ham, og spurgte om han ville hjælpe med at modtage nogle penge, for efterfølgende at hæve dem. Afhørte var skeptisk, [...]. Han fik omkring 3-4.000 kr. for at stille sin konto til rådighed.” (Bilag 2).

Citatet vidner om, at afhørte i dette tilfælde er blevet opsøgt af en fremmed, som lover ham en økonomisk gevinst for at agere muldyr, og dermed hjælpe med at hvidvaske penge, der stammer fra kriminalitet. Det kan af citatet udledes, at vedkommende sandsynligvis har foretaget det Cornish og Clarke betegner som en ‘cost-benefit’-analyse. På trods af sin skepsis, valgte han alligevel at agere muldyr efter en vurdering af fordele og ulemper. Beslutningen om at gennemføre handlingen tyder på, at den økonomiske gevinst blev vurderet som værende mere betydningsfuld end de følelser af tvivl, der var til stede før handlingens udførelse. Set ud fra afhøringsrapporten tyder det på, at muldyret blev fristet af muligheden for at tjene nemme penge, hvorfor vedkommende fortsatte muldysaktiviteten hen over flere måneder. Et andet eksempel på hvordan muldysaktiviteten kan foregå fremgår af citatet nedenfor:

“To klassekammerater spurgte om han ville tjene lidt penge, ved at stille sin konto og mobilepay til rådighed, hvorefter vedkommende fik overført penge til kontoen og kunne beholde en mindre del af beløbet. Han var bekendt med, hvad hans konto blev brugt til.” (Bilag 2)

I dette tilfælde er afhørte blevet opsøgt af to kammerater, der forsøger at lokke vedkommende til at begå hvidvask, ved at love en mindre økonomisk gevinst. Selvom han er bekendt med det kriminelle forhold, er vedkommende fristet af muligheden for at tjene penge, hvorfor han, trods risikoen for at blive opdaget og straffet, vælger at agere muldyr. Han foretager ligesom afhørte i forrige citat en cost-benefit-analyse, hvori det kan tolkes, at han opvejer fordelene ved den økonomiske gevinst højere, end risikoen for at modtage en straf for hvidvask.

I starten er hans deltagelse i muldysaktiviteten minimal, hvorefter den fortsætter og tager til. Hvis citatet anskues ud fra Akers’ teori om sociallæring, udsættes muldyret i denne situation for definitioner, der er positive overfor kriminalitet. Ifølge Akers har sociale indlæringsmekanismer indflydelse på individets tillæring af kriminel adfærd. I dette tilfælde forsøger klassekammeraterne at tillære ham viden om, hvordan han kan tjene penge, på at agere muldyr, herunder processen for muldysaktiviteten. I løbet af perioden, hvor han hjælper de to kammerater med at hvidvaske penge, fortæller vedkommende under afhøringen, at han lærer

forskellige metoder, hvorpå han nemmere kan slippe afsted med den kriminelle handling. I slutningen af perioden beretter afhørte, at han i nogle tilfælde *“beholdt pengene selv, uden at fortælle kammeraterne om det.”* (Bilag 2). Dette tyder på, at vedkommende i sin interaktion med de to kammerater, er blevet tillært kriminel adfærd, der samtidig har givet ham et positivt syn på at begå lovovertrædelser. Denne proces betegner Akers som Differential Association.

Set ud fra begrebet Differential reinforcement, oplever afhørte at få en positiv respons på sin handling, både i form af anerkendelse fra det sociale fællesskab og de penge han får ud af det. Han oplever derfor en belønning for at begå kriminalitet, hvilket kan være grunden til, at han fortsætter sin kriminelle handling hen over flere måneder. Det skyldes, at den kriminelle handling gik godt i første forsøg, hvorfor han fristes til at hvidvaske penge gentagne gange. Han oplever derfor at blive belønnet med en økonomisk gevinst, uden at modtage nogen former for negative reinforcement, herunder straf samt negative sanktioner fra kammeraterne.

Ovenstående eksempler viser to typer af det fristede muldyr, som vi har observeret i de 100 udvalgte sager. Den ene type er bekendt med, at pengene stammer fra kriminalitet, hvorimod den anden type er uvidende om pengenes oprindelse. Eksemplerne bevidner således om, at det er forskelligt, hvorvidt de fristede muldyr er bekendt med, at pengene stammer fra en lovovertrædelse eller ej. Som det fremgår af afhøringsrapporterne, er der i de tilfælde hvor det fristede muldyr er bekendt med pengenes oprindelse, ofte tale om småkriminelle og vanekriminelle muldyr, der allerede indgår i det kriminelle miljø.

Tidligere passage viser desuden, at måderne hvorpå muldyret rekrutteres varierer. Flere steder i de 100 afhøringsrapporter ses en rekrutteringsmetode, der samtidig viser, hvordan økonomisk kriminalitet og muldyrskriminalitet er blevet digitaliseret. I de fleste af de tilfælde, vi har observeret i vores gennemgang af sagerne, er den online rekruttering sket via det sociale medie Snapchat. I henhold til analysedel 1 er størstedelen af de online rekrutterede muldyr dem, der matcher den fristede muldyrsprofil. Et eksempel på dette fremgår af citatet nedenfor:

“Afhørte blev rekrutteret online på whatsapp¹ og så et jobopslag om at modtage og videreføre penge for 10% af beløbet. Afhørte tog imod tilbuddet og troede ikke at det var ulovligt.” (Bilag 2).

¹ Whatsapp er en end-to-end krypteret software som kan anvendes til at sende beskeder og ringe

Dette eksempel indeholder flere aspekter, som er vigtige at belyse, for at opnå en forståelse for det fristede muldyr. Først er det værd at bemærke, at afhørte i ovenstående citat er blevet rekrutteret via et socialt medie. Da det fristede muldyr er økonomisk motiveret, bliver disse typer af muldyr lettere fristet af sådanne opslag, idet de ser en nem og hurtig mulighed, for at opnå en økonomisk gevinst. Dette kan forklares ud fra Rational Choice teorien, idet muldyrene ser en større fordel i at udføre handlingen grundet den økonomiske gevinst, kontra at ulempen ved at gå glip af denne. I et studie af Leukfeldt og Kleemans, som har undersøgt hvordan muldyr rekrutteres på sociale medier, viser deres resultater, at det er den luksuriøse livsstil som følger med at tjene penge, der tiltrækker de fristede muldyr (Bekkers et al., 2022, s. 7). På baggrund af specialets 100 udvalgte sager er det ikke tydeligt, at dette er en af de mest afgørende faktorer som spiller ind i rekrutteringsprocessen i de udvalgte sager. Vores undersøgelse viser derimod, at den økonomiske motivation rummer mange elementer udover drømmen om en luksuriøs livsstil. Ifølge Leukfeldt og Kleemans er den næstbedste rekrutteringsstrategi en neutraliserende metode. Det vil sige, at muldyr tiltrækkes af neutraliserende elementer i rekrutteringsopslaget ved brug af ord som 'legal' og 'risk-free' i titlen (Bekkers, et. al., 2022, s. 7). Det er enormt fordelagtigt for bagmændene at rekruttere ved brug af sådanne nøgleord, da det taler ind i den benægtelse af ansvar, som den kriminelle har behov for, for at kunne udføre den kriminelle handling.

Der findes naturligvis fristede muldyr, som ikke bekymrer sig i lige så høj grad, men tiltrækkes af nøgleord som: 'hurtige og nemme penge'. Den neutraliseringsteknik som Sykes og Matza definerer som benægtelse af ansvar, ses også i det citerede oven for fra afhøringsrapporten. Her forsøger muldyret at retfærdiggøre og undskylde sin kriminelle handling, ved at understrege, at vedkommende "*ikke troede at det var ulovligt*" (Bilag 2) at modtage og videreføre pengene. Altså er det ikke med forsæt eller ønsket om at begå kriminalitet, at vedkommende har overtrådt loven. Vi har i vores undersøgelse både observeret individer der tiltrækkes af neutraliserende elementer og individer der finder det tiltrækkende at opnå hurtigere og nemme penge. Lignende eksempler på online rekruttering, hvor en person forsikres, at handlingen er lovlig, fremgår i flere af afhøringsrapporterne.

Det er i alle tilfælde svært at vurdere, hvorvidt de afhørte i sagerne, fortæller sandheden under afhøringen eller ej. I dette tilfælde er det dog bemærkelsesværdigt, at vedkommende er en 69-årig kvinde som er tidligere ustraffet, hvilket vil sige, at hun ikke har begået nogle

lovovertrædelser forud for hvidvasken, og det er derfor i højere grad sandsynligt, at benægtelsen af ansvar faktisk er reel. Dette gør sig ikke gældende for alle af de gennemgåede afhøringsrapporter, da mange af de fristede muldyr enten er småkriminelle eller vanekriminelle, samt tidligere straffet. Det ældre kvindelige muldyr er dermed langt fra det typiske fristede muldyr.

Det er desuden tydeligt i afhøringsrapporterne, at individerne i undersøgelsen på den ene eller anden måde, forsøger at undslippe den dom, som de går i møde. En af de hyppigst anvendte neutraliseringsteknikker der fremgår i de 100 udvalgte sager er, ligesom i dette tilfælde, benægtelse af ansvar.

De vanekriminelle fristede muldyr

I analysedel 1 fremgår det, at største delen af de fristede muldyr er tidligere straffede. Disse typer af muldyr fremstår mindre pålidelige, når de retfærdiggør og fralægger sig ansvaret for den kriminelle handling, da det langt fra er første gang de er i berøringen med loven. En af de karakteristika der karakteriserer de fristede muldyr, er endvidere, at de i højere grad er vanekriminelle i forhold til de andre muldyrsprofiler.

Med elementer fra teorierne Rational Choice og Sociallærings teorien kan begrebet vanekriminel operationaliseres, og bidrage til større forklaringskraft end førhen. Den vanekriminelle er et perssontræk, som er karakteriseret ved at være tidligere straffet, og have oplevet en direkte afskrækkelse, men som stadigvæk ikke afstår fra at begå flere lovovertrædelser, for at opnå sin tilsigtede gevinst, som eksempelvis status, social accept eller økonomisk belønning. Det er således svært at forestille sig, at det vanekriminelle fristede muldyr, ikke har oplevet en form for positive reinforcement i løbet af sin kriminelle karriere, hvilket fungerer som et af de aspekter, der taler for at begå økonomisk kriminalitet, når cost-benefit-analysen foretages.

Baseret på de 100 afhøringsrapporter ses den mest gennemgribende beslutningsproces hos det vanekriminelle økonomisk motiverede fristede muldyr, som drevet af det der betegnes for "easy opportunity" eller let mulighed fra Rational Choice teorien (Cornish & Clarke, 2022, s. 427), eller som det fremgår af afhøringen: "*Afhørte har foretaget hvidvask for en af sine venners bekendte, med formålet om at tjene nogle hurtige penge*" (Bilag 2). Det fristede muldyrs begær efter at tjene hurtige og nemme penge, er grundkernen af den årsagsforklaring, som beror hos det fristede muldyr. Dette muldyr er tidligere straffet forud for dommen for

hvidvask, hvilket vidner om, at de tidligere indirekte og direkte afskrækkende oplevelser, ikke har påvirket ham, til at afslå tilbuddet om at tjene nogle hurtige penge. Det er plausibelt, at dette skyldes, at det har været en let mulighed for ham, da risikoen ved handlingen var minimal, hvilket også ses i notatet fra afhøringen: *“Det var han interesseret i. Der blev forelagt at der ikke var en risiko ved det, og derfor tænkte han ikke mere over det.”* (Bilag 2). Hvad der ellers ligger i denne handling, er overvejelser omkring beløbsmængden og hvor hurtigt individet modtager pengene, de moralske kvaler samt den indsats udførelsen kræver, herunder opdagelsesrisikoen. Det er plausibelt, at alle disse har været overkommelige for den afhørte i dette eksempel, baseret på hans udtalelser fra afhøringen. Det er i hvert fald tydeligt, at han ikke har vægtet de moralske konsekvenser eller risikoen for at blive opdaget og straffet særlig tungt, da han *“ikke tænkte mere over det”* (Bilag 2). Det ses dog i nogle af de 100 hvidvasksager, at bagmændene ikke betaler muldyret for dets kriminelle handling, hvilket også er tilfældet her. Selvom han har været økonomisk motiveret, med ønsket om at tjene nogle hurtige penge, modtog han aldrig sin betaling. Dette er også en risiko, som muldyret må løbe, når der gøres forretning med kriminelle, der deler samme ønske om, at opnå højest mulig gevinst. Afhørte oplever i dette tilfælde det Akers beskriver som negativ respons, i og med at vedkommende ikke opnår den lovede økonomiske gevinst, hvilket kan afholde ham fra at begå samme lovovertrædelse igen.

Det vanekriminelle fristede muldyrs moralske kompas

Det vanekriminelle fristede muldyr har altså en bestemt moralsk attitude overfor kriminalitet og er ikke bleg for at bryde loven, da det er den vedkommendes levevej. Da den vanekriminelle er det persontræk som har den højeste kriminalitetsgrad, viser dette, at individet har været involveret i kriminalitet over flere omgange. Det kan heraf forestilles, at denne type af muldyr i højere grad benytter neutraliseringsteknikken ‘benægtelse af skade’, hvilket tillader dem at foretage hvidvask. Det skyldes at de gennem neutraliseringen af handlingen, ser denne kriminalitetsform som værende mindre indgribende og invaliderende for et potentielt offer. Netop fordi ofret ikke fysisk kommer til skade.

Dette er i hvert fald den tankegang, som den vanekriminelle kan have ifølge Sykes og Matza, når den neutraliserende teknik “benægtelse af skade” benyttes vedrørende udførslen af en kriminel handling. Det er således et moralsk rationale som indbefatter en reduktion af de konsekvenser den kriminelle handling har, da ingen bliver påført skade i forbindelse med hvidvask. Dette kan også bidrage til en forståelse af den cost-benefit analyse, som det fristede

muldyr foretager sig. Mere konkret udgør den moralske byrde også en del af cost-delen, som involverer de potentielle skader som muldyrs aktiviteten kan medføre for andre. Hvis denne bliver minimeret eller helt fjernet fra ligningen, er den moralske neutralisering af muldyrsaktiviteten succesfuld.

Det socialt udsatte fristede muldyr

Det sidste relevante persontræk, som empirien har vist i forbindelse med det fristede muldyr er det vi betegner som socialt udsat. Den socialt udsatte er et individ, som af en eller flere årsager befinder sig i en socialt udsat position, der placerer individet på kanten af samfundet. Dette kan være en person der er misbruger af stoffer, alkoholiseret, hjemløs eller psykisk syg. Omdrejningspunktet for det socialt udsatte fristede muldyrs bevæggrund er det Cornish og Clarke beskriver som “urgent need for cash” eller akut behov for penge (Cornish & Clarke, 2022, s. 427). Dette er et karakteristikum, ligesom vanekriminel, som også ses i nogle tilfælde ved de to andre muldyrsprofiler. Muldyret og dets bevæggrund findes altid i sammenhæng med et persontræk, som nuancerer muldyrsaktiviteten. I et eksempel fra en afhøringsrapport ses et muldyr, der har et socialt udsat persontræk:

“Afhørte var nødsaget til at lave penge på andre måder, for at få dækket sit misbrug. Brugte oftest svindel til dette. Han blev en dag spurgt af en bekendt, om han ville tjene nogle nemme penge. Det ville han gerne, og agerede i den forbindelse muldyr, ved at få overført nogle penge via Mobilepay, som han skulle hæve og aflevere til sin bekendte, som han havde røget hash med. Han fik henholdsvis 2000 og 2500 kr. for det.” (Bilag 2).

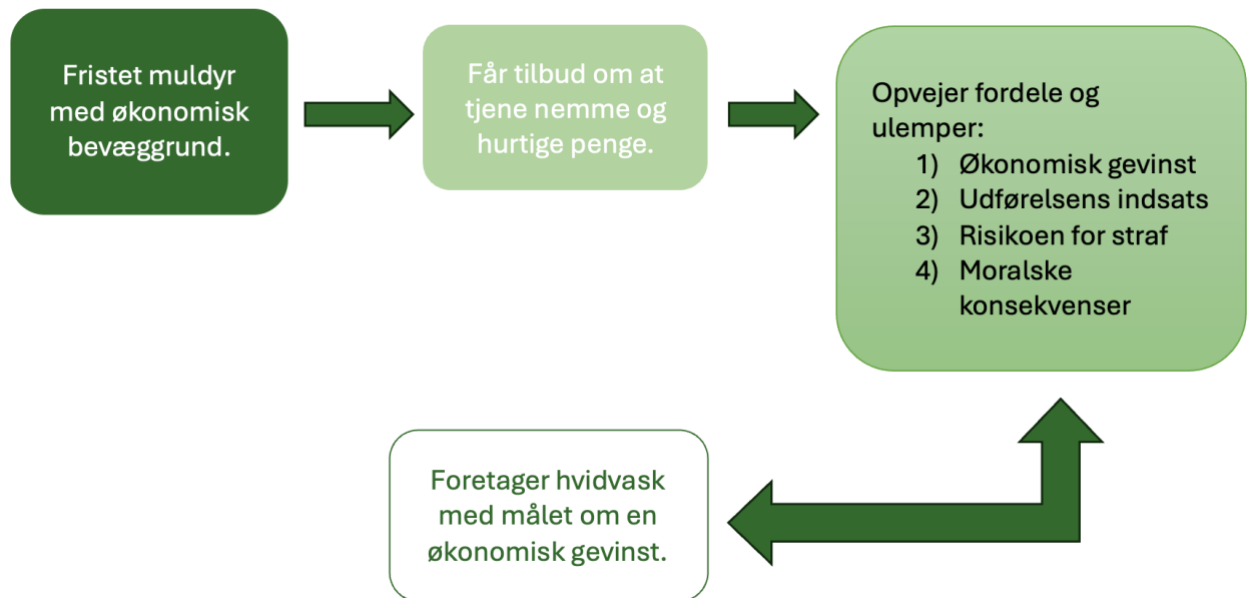
Ovenstående citat viser hvorledes afhørte er økonomisk motiveret, ligesom de andre typer af fristede muldyr, da han ønsker at tjene nogle nemme og hurtige penge, for at finansiere sit stofmisbrug. Den økonomiske bevæggrund er tydelig, da han har udtalt til afhøringen, at han har modtaget henholdsvis 2000 og 2500 kr., for at begå handlingen. Forskellen er dog imidlertid, at det socialt udsatte muldyr har et mere akut behov for at tjene penge til sit misbrug end de andre typer af fristede muldyr. En anden væsentlig bemærkning er, at han udtaler, at han var tvunget til at tjene penge på alternative måder. Dette kan tolkes som, at det socialt udsatte muldyr befinder sig i en situation med et økonomisk pres, for at finansiere sit misbrug. Det sociale muldyr har i flere tilfælde ikke så gennemgående moralske overvejelser i sin beslutningsproces. Dette ses i nedenstående citat der viser, at muldyret ikke påvirkes i sin beslutningsproces på trods af, at han var bekendt med, at pengene stammede fra en kriminel

aktivitet: *“Han var bekendt med, at pengene stammede fra svindel, men gjorde det alligevel, for at få penge til at dække sit stofmisbrug.”* (Bilag 2). Altså er det karakteristisk for det socialt udsatte persontræk, at det akutte behov for penge vægtes tungere, end de konsekvenser som følger med det at foretage hvidvask. Som tidligere fremanalyseret i indeværende analysedel, ses neutraliseringsteknikken benægtelsen af ansvar også hos den socialt udsatte, dog i en lidt anden form. I dette tilfælde knytter neutraliseringsteknikken benægtelsen af ansvaret for den kriminelle handling sig til den sociale udsathed, da handlingen bortforklares ved at bruge misbruget som undskyldning for handlingen. Det socialt udsatte fristede muldyr udtalelse er noteret således i afhøringsrapporten: *“Stofmisbruget resulterer i, at han har svært ved at huske.”* (Bilag 2). Da han spørges til handlingsforløbet, er det meget sporadisk og usammenhængende hvad han kan huske, på grund af sit misbrug.

Opsummering af det fristede muldyr

For formidlingens skyld ses nedenfor en model, som viser det fristede muldyrs Event Model, herunder muldyrets beslutningsproces. Denne model er udformet på baggrund af ovenstående fremanalyserede pointer og viser trin for trin, hvilke overvejelser det fristede muldyr gør sig i forbindelse med muldyrsaktiviteten. Afsluttende for det fristede muldyr er det bemærkelsesværdigt, at denne analyse finder nye nuancer og komponenter til profilen af det fristede muldyr, som NCIK har udarbejdet i 2019. NCIK beskriver hvordan det fristede muldyr ofte bliver rekrutteret online, hvor der ikke er et stort pres fra bagmanden, hvilket er meget lig hvad specialets analyse finder frem til. Dog nuanceres selve bevæggrunden hos det økonomisk fristede muldyr, hvilket vises med eksempler og udtalelser fra undersøgelsen. En af de vigtigste komponenter som er blevet belyst er, at de moralske og neutraliserende elementer ikke er et aspekt, som førhen har spillet en stor rolle i NCIK's beskrivelse af den fristede profil. Nemlig hvordan den kriminelle handling forsøges neutraliseret og retfærdiggjort ved brug af neutraliseringsteknikker, som benægtelse af ansvar og skade. Dette er således en ny dimension til det fristede muldyr, som denne analyse kan tilvejebringe. Ligeledes er det operationaliserede begreb vanekriminel endnu et aspekt, som vi ikke har set tilknyttet det fristede muldyr i NCIK's beskrivelse. Dette viser, at de fristede muldyr i højere grad end de to andre muldyrsprofiler er vanekriminelle, hvorfor fristede muldyr i høj grad var kriminelle forinden deltagelsen i muldyrsaktiviteten.

Figur 1: Det fristede muldyrs Event Model

6.2.2 Det hjælpsomme muldyrs bevæggrunde og karakteristika

Det hjælpsomme muldyrs bevæggrund adskiller sig markant fra det fristede muldyr, da hovedårsagen til at agere muldyr ikke er økonomisk motiveret, men snarere drevet af ønsket om at hjælpe sine medmennesker. Vi har i vores gennemgang af sagerne taget udgangspunkt i NCIK's beskrivelse af den hjælpsomme muldyrsprofil. I NCIK's beskrivelse af det hjælpsomme muldyr, er muldyret ofte uvidende om, at vedkommende bidrager til en kriminel handling, ved at begå muldyrsaktiviteten. Det er ligeledes den type af hjælpsomme muldyr, som vi har identificeret i specialets empiriske materiale. NCIK's beskrivelse af det uvidende og hjælpsomme muldyr, stemmer således overens med de forklaringer, som vi har observeret i de 100 sager over domme for hvidvask. Dette er med undtagelse af enkelte observationer, der indeholder flere relevante karakteristika som er værd at belyse. karakteristikaene sætter spørgsmålstejn ved, om de typer af individer der matcher den hjælpsomme muldyrsprofil, er så uvidende, som de giver sig ud for at være.

Det hjælpsomme muldyrs primære motivation er at hjælpe andre med at hæve eller videreføre penge, uden at modtage betaling for det. Det ses dog i nogle af sagerne, at det hjælpsomme muldyr har modtaget et mindre beløb, for at udføre hjælpen. I disse situationer er muldyret fortsat uvidende om pengenes oprindelse, men tager stadigvæk imod den økonomiske gevinst. Samme situation fremgår af NCIK's beskrivelse.

Det hjælpsomme muldyr oplever som oftest ikke et højt pres fra andre individer, hvilket i langt større grad er et afgørende element for den sårbare muldyrsprofil. Det skyldes, at det hjælpsomme muldyr automatisk har en motivation for at hjælpe andre, hvorfor et pres eller trussel ofte ikke er nødvendig. Et af de karaktertræk som kendetegner de individer i undersøgelsen, der passer til den hjælpsomme muldyrsprofil, er en uvidende og delvis naiv tilgang. Dette karaktertræk manifesterer sig ofte ved, at individet er uvidende om, at den hjælp og gode gerning, som vedkommende yder, udgør hvidvask.

De mest iøjnefaldende karakteristika ved det dømte muldyr er dermed: naiv, hjælpsom og uvidende. Qua førnævnte karakteristika, kan disse personer oftest overtales, uden videre mistanke om de kriminelle forhold undervejs, hvilket er observeret ved flere af de hjælpsomme muldyr i de 100 sager. Et eksempel på dette ses i følgende citat, hvor afhørte har mødt en fremmed i det offentlige rum og hjulpet ham med at hæve et beløb, da han havde nogle problemer med banken:

“Afhørte kan ikke forstå at han skal straffes for at hjælpe nogen. Han havde blot hjulpet en med at overføre nogle penge. Han kunne ikke hæve nemlig. Forstod ikke hvorfor man ikke måtte. Han vidste ikke at det var ulovligt.” (Bilag 2)

Denne uforståenhed som ses i citatet, er en typisk reaktion fra et hjælpsomt muldyr, der er uvidende om, at det vedkommende har gjort, udgør en lovovertrædelse. I den forbindelse føler disse typer af muldyr sig ofte forurettet, når de har hjulpet et andet menneske, og nu kan risikere en dom. I den forbindelse kan de opleve følelsen af skyld og skam, hvilket ofte opstår, når disse individer kontaktes af politiet, der gør dem opmærksomme på alvorligheden af den handling de har begået. Dette har vi observeret ved flere af de individer, der matcher den hjælpsomme muldyrsprofil i undersøgelsen.

Et andet gennemgående mønster i afhøringsrapporterne er, at der er flere af de individer der matcher den hjælpsomme muldyrsprofil, som har oplevet at føle sig snydt, af en de stolede på i forbindelse med muldyrsaktiviteten. Følgende passage viser et eksempel på netop dette:

“Afhørte er uvidende om at pengene stammede fra kriminalitet. Pengene blev overført fra hans bror, som han stolede på og tænkte ikke på, at det ville være ulovligt.” (Bilag 2). I disse tilfælde oplever muldyrene at blive udsat for det Akers betegner som negativ reinforcement. Det skyldes, at de hjælper andre grundet deres godhed, hvilket resulterer en i negativ respons, ved at blive ført bag lyset. Derudover udsættes muldyrene i samme forbindelse for negative sanktioner i form af straf eller bøde, hvilket kan forstærke deres følelse af at være forurettet og samtidig afskrække dem fra begå kriminalitet i fremtiden.

Et af de afgørende elementer der skal være til stede, for at rekrutteringen af det hjælpsomme muldyr skal virke beror på, hvorvidt muldyret har tillid til sine medmennesker og generel tillid til samfundet. I Danmark er tilliden til sociale myndigheder og medmennesker generelt beskrevet som høj og det er denne tillid, som kriminelle misbruger og anvender til deres fordel. Dette er blandt andet noget NCIK ser i forbindelse med telefonsvindler, men det er også et aspekt som gør sig gældende ved det uvidende, tillidsprægede og naive hjælpsomme muldyr (NCIK, 2023, s. 52).

Det er i afhøringsrapporterne fra de hjælpsomme muldyrs sager tydeligt, at de benytter neutraliseringsteknikken benægtelse af ansvar, når de afgiver deres forklaring. Neutraliseringen af den kriminelle handling lægger sig til uvidenheden om, at det de har gjort, er ulovligt. Det er en benægtelse af ansvar, da de er helt uforstående over for hvorfor de skal straffes, når de blot har hjulpet et andet menneske, og i deres optik ‘gjort en god gerning’. De kan dermed ikke se, at det de har gjort, er ulovligt, hvorfor de benægter, at det er vedkommendes skyld, at han eller hende foretog den kriminelle handling. Modsat det fristede muldyr, ses ingen længere beslutningsproces hvor cost-benefit opvejes. Hos det hjælpsomme uvidende muldyr handler det alene om at gøre en god gerning, hvorfor denne type af muldyr ikke overvejer konsekvenserne, i og med at disse personer ikke tænker over, at handlingen er ulovlig.

Det hjælpsomme muldyr og dets brug af neutraliseringsteknik

I empiriindsamlingen har vi dog gjort en anderledes og atypisk observation i forbindelse med vores observation af retssager. De muldyr som har en kriminalitetsgrad som enten er små- eller vanekriminel forsøger at forklæde sig som det naive og uvidende hjælpsomme muldyr til afhøringer og i retten. Et særligt uddybet eksempel ses fra en observation til en retssag hvor en ung mand idømmes 30 dages ubetinget fængsel efter at have hvidvasket knap 50.000 kr. (Bilag

1). I den forbindelse bruger de en neutraliseringsteknik til at benægte deres del af ansvaret. Dette er en måde, hvorpå muldyret kan fordreje sandheden og forsøge at vinde empati. Grunden til at neutraliseringsteknikken er utroværdig i denne sammenhæng skyldes, at flere af de hjælpsomme muldyr, som neutraliserer deres muldyrsaktivitet, har flere hundrede sager i politiets system, hvor de er sigtet for lovovertrædelser, og er dermed tidligere dømt. I følgende citat ses et notat fra en afhøringsrapport, som viser et eksempel på netop dette:

“Afhørte blev opsøgt af en mand, som fortalte, at han havde mistet sit hævekort og spurgte derfor om muldyret ville modtage 5000 kr. og hæve dem for ham. Dette gjorde muldyret, da han gerne ville hjælpe.” (Bilag 2).

Vi har i forbindelse med gennemlæsningen af afhøringsrapporten noteret, at afhørte i ovenstående citat har over 100 sigtelser for lovovertrædelser. Det kan af den grund ikke udelukkes, at han var bekendt med gerningen, manden eller pengenes oprindelse. Dette indikerer, at der kan sås tvivl om, hvorvidt vedkommende var bevidst om hvad han sagde ja til, forinden han gennemførte hævningen. Derudover er det noteret, at vedkommende har kendskab til fængselssystemet, hvilket også taler for, at han er bekendt med den kriminelle verden. Dette underbygges af, at størstedelen af de hjælpsomme muldyr får en betinget dom for deres kriminelle handling, hvortil den næststørste del modtager en ubetinget dom (Bilag 2). Det samme scenarie som ovenstående gør sig gældende i de tilfælde, hvor det hjælpsomme muldyr, og vedkommende de hjælper, hæver pengene, for at indkassere dem på et kasino i fællesskab: *“De spillede nogle af pengene op sammen, og hævede resten af dem.”* (Bilag 2). I disse tilfælde kan troværdigheden af muldyrets påstand om uvidenhed drages i tvivl, da det er usandsynligt, at individer uden forudgående bekendtskab pludselig besøger et kasino sammen. Derudover har vi observeret flere typer af individer, som potentielt kan være fristede muldyr, selvom de under deres afhøring har hævdet, at de blot ønskede at hjælpe, hvorfor de overordnet passer på den hjælpsomme muldyrsprofil. Dette er vurderet ud fra deres forklaringer samt deres kriminalitetshistorik og grad, der placerer dem i kategorien vanekriminel ud fra antallet af domme og grovheden af de sager, de er blevet dømt for. Et eksempel på dette fremgår nedenfor:

“Afhørte har modtaget 8.000 kr. til sin konto, som hun har brugt. Hjulpet sin ekskæreste med at stille konto til rådighed [...] Nægter at kende til at pengene stammer fra kriminalitet [...] Havde foretaget handlingen i god tro, ført bag lyset af sin ekskæreste.” (Bilag 2)

Vi har under gennemgangen af sagerne noteret, at kvinden har en del domme for bedrageri, hvorfor det er svært at sige, om hendes udtalelse fra afhøringen er troværdig. Derudover brugte hun selv en del af de penge, som hun fik overført. Hun kunne derfor potentielt være et fristet muldyr, trods vi har noteret hende som hjælpsom qua hendes udtalelse. Som en underbyggende pointe til førnævnte, er det værd at inddrage en observation fra Byretten i Roskilde, hvor en ung mand dømmes for hvidvask. Han fortæller i sin forklaring til retssagen, at en af hans bedste venner, som har kendt i 15 år, spurgte ham om hjælp til at hæve nogle penge, da han ikke selv kunne. På forskelligvis hvidvasker de penge på et kasino over to dage. Han udtaler, at han ikke vidste det han gjorde, var ulovligt, og at han stolede på sin ven. Under sin forklaring bliver han gentagne gange adspurgt af anklageren, om han vidste hvor pengene stammede fra, om han havde nogen mistanke herom, og om han anmeldte deres handlinger til banken eller politiet. Han bekræfter, at dette ikke blev gjort. Dommeren hævder at han burde have reageret ud fra de tydelige alarmklokker, hvorfor dommeren på det grundlag, idømmer ham en ubetinget dom på 40 dage (Bilag 1). Dette viser et yderligere aspekt ved det hjælpsomme muldyr, som er relevant at belyse, for at indfange de forskellige nuancer der findes, ved denne type af muldyrsprofil.

I henhold til analysedel 1, er størstedelen af de hjælpsomme muldyr det, vi har kategoriseret som begyndende kriminelle. Det er i den forbindelse interessant at påpege, at største delen af de hjælpsomme muldyr samtidig er tidligere straffede, hvilket sætter spørgsmålstegn ved, hvorvidt det kan formodes, at disse individer reelt set er uvidende i alle tilfældene. Dette udfordrer NCIK's nuværende beskrivelse af det hjælpsomme muldyr, idet denne type beskrives som oftest uvidende. NCIK beskriver endvidere, at de hjælpsomme muldyr typisk opsøges af fremmede i det offentlige rum, der har brug for deres hjælp. Dette er sjældent tilfældet i de 100 sager vi har gennemgået. Her er det primært venner, bekendte eller nære relationer, som opsøger individet fysisk, hvorefter denne type af muldyr hjælper. Det viser, at der er flere nuancer ved det hjælpsomme muldyr, som fremgår af politiets sagsmateriale, men som ikke indfanges i NCIK's beskrivelse.

Det socialt udsatte hjælpsomme muldyr

Det socialt udsatte persontræk, er ikke et persontræk som ofte ses hos det hjælpsomme muldyr, men derfor bør denne type af muldyr alligevel nævnes i analysen. Faktisk er det kun én af de 25 hjælpsomme muldyr, som er socialt udsat. Som beskrevet tidligere i analysen af det fristede

muldyr, er det socialt udsatte fristede muldyr, et muldyr som står i en udsat position af en eller flere årsager, men i denne sammenhæng adskiller bevæggrunden sig ved, at det hjælpsomme muldyr ikke modtager betalinger eller har noget ønske om dette. Det socialt udsatte hjælpsomme muldyr befinder sig i en situation, hvor de ikke kan huske eller er klar over hvad der er sket. I følgende citat, som stammer fra en afhøringsrapport om selvsagte muldyr, vises et eksempel på dette:

“Afhørte kan ikke huske hvorfor han har modtaget penge fra to personer og kunne ikke huske sit kontonummer. Han har været ude for en ulykke, og derfor huskede han ikke så godt. Han kendte dem han har modtaget pengene fra. Kunne ikke huske om han gav pengene videre til vedkommende eller andre eller om han selv beholdt dem.” (Bilag 2)

Ovenstående gør sig gældende for samtlige af de individer, der klassificeres som socialt udsatte muldyr i analysen. Det er et faktum, at det socialt udsatte karakteristika ofte bliver medfulgt af problemer med hukommelse, hvilket gør det udsatte muldyr mere fordelagtigt for en eventuel bagmand, som har et ønske om at få hvidvasket sine penge fra en kriminell handling. Da denne form for muldyr ikke er en større del af empirimaterialet, vil dette afsnit blive opfulgt af den næste muldyrsprofil, som NCIK beskriver som det sårbare muldyr.

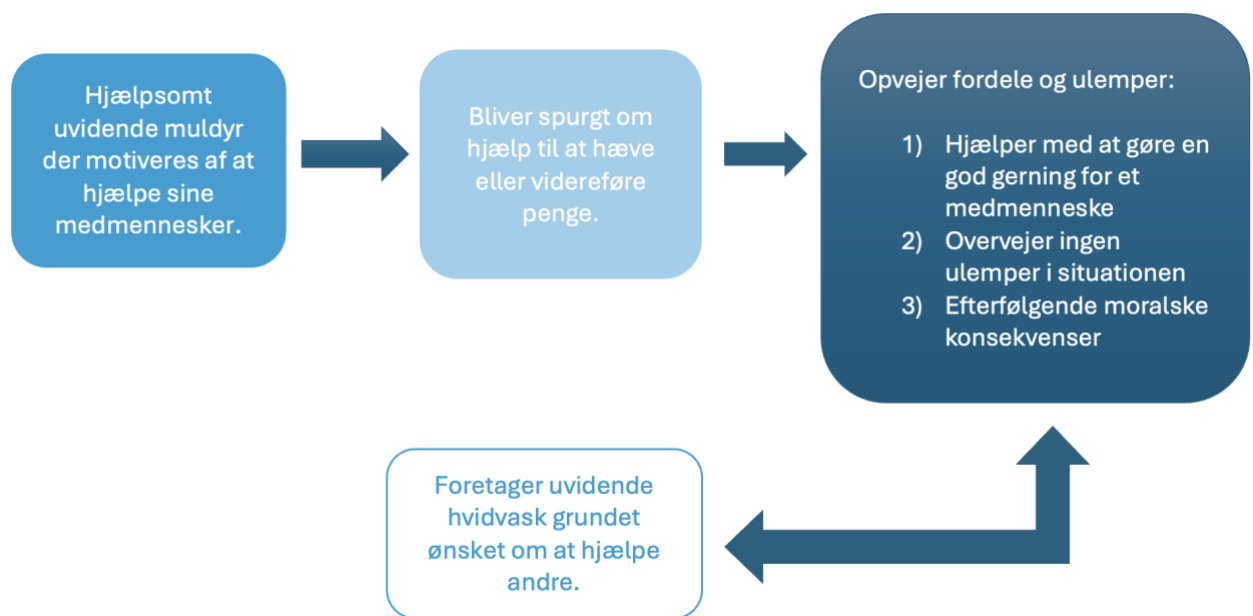
Opsummerende om det hjælpsomme muldyr

Analysen af det hjælpsomme muldyr belyser således en tildeles anderledes muldyrsprofil, end den NCIK har beskrevet i 2019. Det kan af analysen udledes, at det hjælpsomme muldyr ikke altid opsøges af fremmede i det offentlige rum, som NCIK beskriver i deres analyse. Det skyldes, at de muldyr vi har observeret i de 100 sager i mange af tilfældene, er rekrutteret af folk de kender. Derudover beskrives muldyrene af NCIK som uvidende om, at pengene stammer fra kriminalitet. Vi har i flere af sagerne observeret samme mønster, med undtagelse af enkelte sager, hvori det modsatte enten fremgår tydeligt af afhøringsrapporten, og/eller kan fortolkes i samspil med den enkeltes kriminalitetshistorik og kriminalitetsgrad.

Analysen viser dermed en nuancering af NCIK's beskrivelse af den hjælpsomme muldyrsprofil. Det skyldes, at NCIK alene anskuer de hjælpsomme muldyrsprofiler som uvidende personer, der forsøger at hjælpe sine medmennesker, og dermed ikke kender til kriminaliteten bag deres handling. Vi har i analysen af sagerne observeret, at størstedelen af de hjælpsomme muldyr er tidligere straffet, hvortil vi i analysen har argumenteret for, at disse

individer ikke nødvendigvis er så uvidende, som de forsøger at fremstå under afhøringerne. Nedenfor fremgår en model, som viser det hjælpsomme muldyrs Event Model, herunder muldyrets beslutningsproces. Denne model er udformet på baggrund af analysen og viser hvilke overvejelser, det hjælpsomme muldyr gør sig i forbindelse med muldyrsaktiviteten.

Figur 2: Det hjælpsomme muldyrs Event Model

6.2.3 Det sårbare muldyrs bevæggrunde og karakteristika

Det sårbare muldyr er den muldyrsprofil, vi er stødt på næstflest gange under vores gennemgang af sagerne. Som vist i analysedel 1 udgør de sårbare muldyr 26 procent af de 100 udvalgte sager, hvoraf størstedelen placerer sig i aldersgruppen 15-20 år. Vi har anskuet denne type af muldyr som et individ, der har følt sig presset eller truet til at begå muldyrsaktiviteten, enten af nogen i sin egen omgangskreds, nogen fra det kriminelle miljø eller en fremmed. Dette stemmer overens med NCIK's beskrivelse af den sårbare muldyrsprofil. NCIK definerer ligeledes det sårbare muldyr som en person der befinder sig i udsatte positioner, for at blive anerkendt og tilhøre en gruppe. Denne type af muldyr har vi ligeledes observeret i de 100 sager. Vi har dog valgt at anskue den sårbare muldyrsprofil ud fra to perspektiver. Det ene perspektiv

karakteriserer vi som det loyale sårbare muldyr, der samtidig har karaktertræk fra den hjælpsomme muldyrsprofil. Det skyldes, at de i deres forsøg på at opnå anerkendelse og udvise deres loyalitet overfor gruppen eller en ven, hjælper folk fra deres omgangskreds med at hvidvaske penge. Det andet perspektiv inden for den sårbare muldyrsprofil indebærer individer, der trues eller presses til at agere muldyr.

Vi har i gennemgangen af sagerne observeret, at disse typer af truede muldyr kan være nemme at overtale, hvortil de ligesom den anden type af sårbare muldyr kan færdes i miljøer, hvori de ønsker at gøre ting, for at opnå gruppens anerkendelse, og derigennem være en del af fællesskabet. I disse tilfælde varierer det, om de personer, der trues eller presses, kender gerningspersonen, eller om de opsøges af en fremmed på gaden. Det er ved begge perspektiver forskelligt, om muldyret er bevidst om den kriminelle handling eller ej. NCIK beskriver det sårbare muldyr som ung og naiv, hvilket ligeledes gør sig gældende i vores undersøgelse. I henhold til analysedel 1 er cirka 58 procent af de sårbare muldyr i alderen 15-20 år, hvilket giver mening i forhold til NCIK's beskrivelse. Derudover er der mange af de sårbare muldyr i undersøgelsen, der fremstår naive i deres tilgang, i og med at de stoler blindt på deres ven, der har brug for hjælpen. Det er i sådanne tilfælde, at denne muldyrsprofiler minder om de hjælpsomme muldyr. Selvom de hjælper vennen, er det dog ikke af samme årsag som det hjælpsomme uvidende muldyr. I de observerede sager tyder det derimod på, at der er en vis form for respekt og i nogle tilfælde frygt, der får muldyret til at hjælpe vennen. Dette adskiller det loyale sårbare muldyr fra det hjælpsomme muldyr.

Analysedel 1 viser endvidere, at de sårbare muldyr primært er småkriminelle, hvortil de i 80 procent af tilfældene er tidligere straffede. Dette kan bevidne om, at de færdes i sociale fællesskaber og miljøer, der har det, som Akers definerer som positive definitioner over for det at bryde loven. Det kan med afsæt i afhøringsrapporterne og vurderingen af de individer der matcher begge typer af den sårbare muldyrsprofil udledes, at de befinder sig i krimogene omgivelser, der følger normer og regler, som tilgodeser kriminel adfærd. Et eksempel på netop dette, fremgår af følgende citat:

“En type der er nem at lokke, hun hænger ud med de forkerte, og virker til at være er ude på et sidespor. Er tidligere sigtet og [...], karakteriseres som småkriminell [...] I denne sag er hun sammen med sin venindes ven, som siger hun skal hjælpe med at hæve 5.000 kr. for nogle andre [...] hun føler sig presset af bilens fører [...] der overføres mange flere penge end aftalt, hun vil ikke være

med til så stort et beløb, de vil gerne gå med til at overføre beløbet tilbage, hvis hun gør noget for dem [...] Hun får et beløb for at have hjulpet. Ville ønske hun kunne give forurettede pengene tilbage, vidste ikke hvor de kom fra. Hun ønskede blot at være en del af gruppen.” (Bilag 2).

Det kan af citatet udledes, at den afhørte, i sit ønske om at tilhøre gruppen, presses til at udføre en handling, som hun egentligt ikke ønsker at deltage i. Dette kan ses som et udtryk for hendes potentielle stræben efter at opnå anerkendelse fra sin venindes ven og de andre i bilen. De ender med at overføre dele af beløbet tilbage, efter hun har hævet penge for dem på forskellige lokationer. Det kan heraf tolkes, at hun, på trods af sine bange anelser og følelsen af at blive presset, er villig til at udføre handlingen, for at være en del af gruppen og opnå den ønskede accept og anerkendelse herigennem. Dette medfører, at hun går på kompromis med sin egen moral. Hun oplever samtidig positiv respons fra fyrene i bilen, idet de tilbyder hende en økonomisk gevinst for hendes hjælp. Det kan heraf tolkes, at hendes følelse af positiv differential reinforcement styrkes, idet hun i kraft af den økonomiske gevinst, kan opleve at blive anerkendt for sin handling. Ifølge Cohen er det i gruppen at individet finder midlet til at opnå status og anerkendelse. I og med at hun udfører de handlinger, som gruppen beder hende om, kan det øge hendes mulighed for at opnå netop dette. Det er også den dimension, som presser hende til at foretage en handling, som hun moralsk ikke accepterer.

Denne situation kan ligeledes beskrives ud fra Akers begreb definitioner. I dette tilfælde kan det tolkes, at hun grundet sit moralske kompas generelt ikke accepterer kriminel adfærd, hvilket i situationen overskygges af det pres hun oplever, samt hendes ønske om at øge sit tilhørsforhold til gruppen. Hun oplever dernæst det, som Cornish og Clarke betegner som moralske konsekvenser, herunder skyldfølelse over for den forurettede. Hun synes at angre sin handling, og underskylder den med, at hun ikke vidste, hvor pengene kom fra. Hun benytter således den neutraliseringsteknik som Sykes og Matza definerer som benægtelse af ansvar, for at retfærdiggøre handlingen over for sig selv.

Distinktionen mellem det fristede og det sårbare muldyr findes i bevæggrunden. Det sårbare muldyr er ikke motiveret af økonomiske årsager, men af sociale årsager. Indblanding i muldyrsaktivitet ses i datamaterialet ofte drevet af loyalitet overfor venner. Herigennem læres de teknikker, som er nødvendige for at udføre hvidvasken, hvilket i disse tilfælde ofte er ret simple og bagmanden følger muldyret i hele processen, fra muldyret modtager pengene til at de er hvidvasket. Måtte det være via online konvertering, hævnninger, køb eller via veksling af

poletter på et kasino. De teknikker som muldyret behøver, for at kunne udføre den kriminelle handling, er altså ikke svære at tillære sammenlignet med andre lovovertrædelser såsom indbrud, hvor der er flere og mere komplicerede teknikker, som er nødvendige for at fuldføre den kriminelle handling succesfuldt.

På baggrund af ovenstående analyse af det sårbare muldyr kan det udledes at muldyret initial involverment er karakteriseret af persuasion by friends eller en overtalelse af venner (Cornish & Clarke, 2022, s. 427). Vi har i flere tilfælde af sagerne observeret, at det loyale sårbare muldyr oplever at blive kontaktet af en ven eller bekendt, som har brug for hjælp til at konvertere nogle penge. I nedenstående citat fremgår et eksempel på dette:

“Afhørte vil ikke stikke sine venner. Var hjælpsom og lånte sit kort ud til sine venner, fordi han stolede blindt på dem og ønskede at hjælpe. Han erkender at han godt kunne have givet sit kort og kode ud i beruset tilstand.” (Bilag 2)

Situationen der beskrives i ovenstående citat, har vi observeret i flere af de gennemgåede sager. Denne overtalelse af venner kan få muldyret til at foretage hvidvasken af flere grunde. Først og fremmest ønsker muldyret ikke at komme i konflikt med sine venner i den gruppe som muldyret er en del af, hvorfor muldyret gør det af loyalitet over for gruppen. Nemlig fordi det at afvise et sådant tilbud, kan resultere i konsekvenser såsom udelukkelse af gruppen, hvilket et individ, som muligvis allerede er på kanten af samfundet og værdsætter sin plads i sin nuværende gruppe, ikke er interesseret i. Hvis vedkommende stikker sin ven, er der samtidig en risiko for, at han kan risikere at miste sin status i gruppen, og derigennem muligheden for anerkendelse. Således kan det virke nemmere at afvige fra samfundets normer og værdier og følge gruppens i stedet. Dette er ligeledes en måde, hvorpå muldyret kan opnå anerkendelse og status i den subkulturelle gruppe og blive et vigtigt led i det kriminelle maskineri, hvilket er det Cohen beskriver, som individets søgen efter at være en del af et fællesskab.

Det sårbare muldyr rekrutteres jævnfør analysedel 1 oftest fysisk, hvilket øger bagmandens mulighed for at virke truende. Den fysiske rekruttering kan i den forbindelse optimere sandsynligheden for, at de individer der passer på den sårbare muldyrsprofil begår muldyrsaktiviteten. Følgende citat fra en afhøringsrapport viser et eksempel på netop dette:

“En klassekammerat spørger om de skal lave nogle penge, de er ikke venner, men går bare i klasse sammen. Afhørte følte sig presset til at gøre det, grundet kammeratens størrelse og attitude.” (Bilag 2).

Dette pres som den afhørte oplever, er karakteristisk for den anden sårbare profil, der udgør individer der trues til at udføre en kriminel handling, som de egentlig ikke har lyst til. I dette tilfælde bliver den afhørte opsøgt af en klassekammerat, der ønsker hjælp til at lave nogle penge. Grundet klassekammeratens størrelse og attitude, følte afhørte sig presset til at agere muldvar. Et andet eksempel på hvordan denne type af muldvar kan føles sig presset til at medvirke til hvidvask ses i følgende eksempel: *“Afhørte følte sig truet til at stille sin konto til rådighed fra nogle han tidligere har siddet i fængsel med.”* (Bilag 2) og *“Afhørte ønsker ikke at oplyse navnet på kammeraten, af frygt for folk i det kriminelle miljø.”* Disse citater vidner om, at muldvarsaktiviteten også finder sted blandt individer, der i forvejen indgår i kriminelle miljøer. Dette gør sig gældende ved alle tre muldvarprofiler, idet 78 procent af alle individerne i undersøgelsen er tidligere straffet. Det kan heraf udledes, at størstedelen af de rekrutterede muldvar allerede blev betegnet som kriminelle før deres involvering i muldvarsaktiviteten, hvorfor der kan argumenteres for, at bagmændene rekrutterer muldvar, som i forvejen udgør inkriminerede personer. I analysedel 1 fremgår det desuden, at 50 procent af de sårbare muldvar er småkriminelle, hvilket også underbygger forhenværende antagelse.

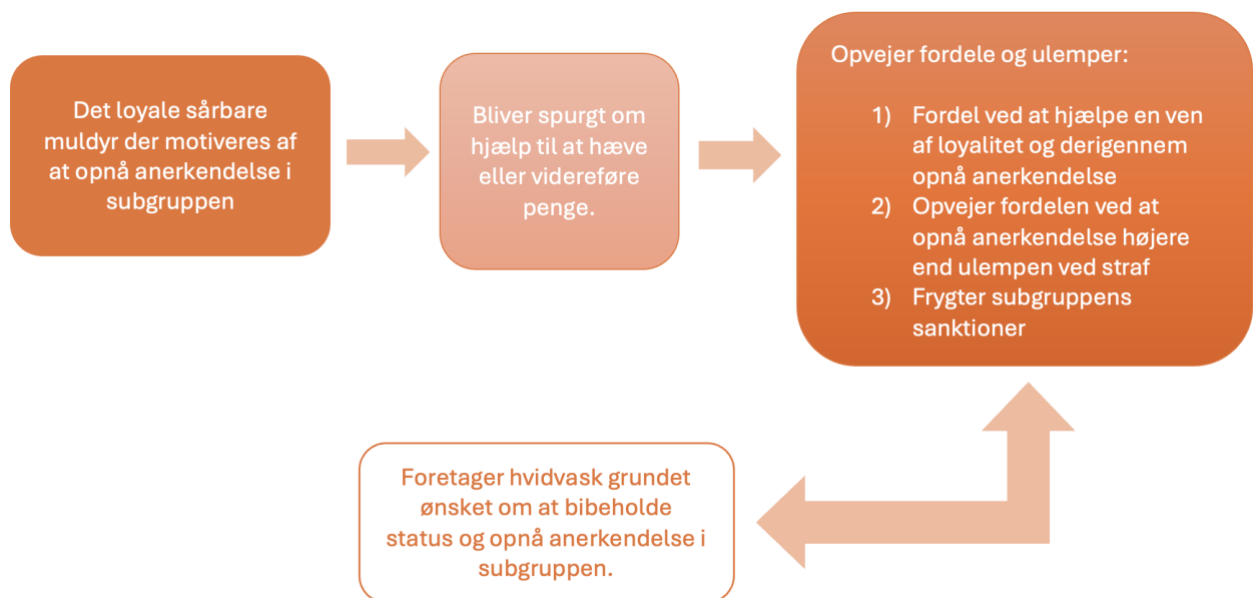
Med udgangspunkt i en observation fra en retssag blev det pres, som kan følge med at agere muldvar, tydeligt. Under denne observation fortæller tiltalte om en episode, hvor hun efter at have ageret muldvar angriber sin handling og ønsker at indberette det til politiet, men bliver herefter ringet op og truet af bagmanden. Han fortæller hende, at hvis hun gør det, skal hun begynde at kigge sig over skulderen og bære en skudsikkervest (Bilag 1). Dette uddrag fra observationen viser, i hvor stor en grad det sårbare muldvar oplever et pres sammenlignet med de to andre muldvarprofiler, hvilket ligeledes gør sig gældende i vores observationer fra undersøgelsens 100 sager.

Opsummerende om det sårbare muldvar

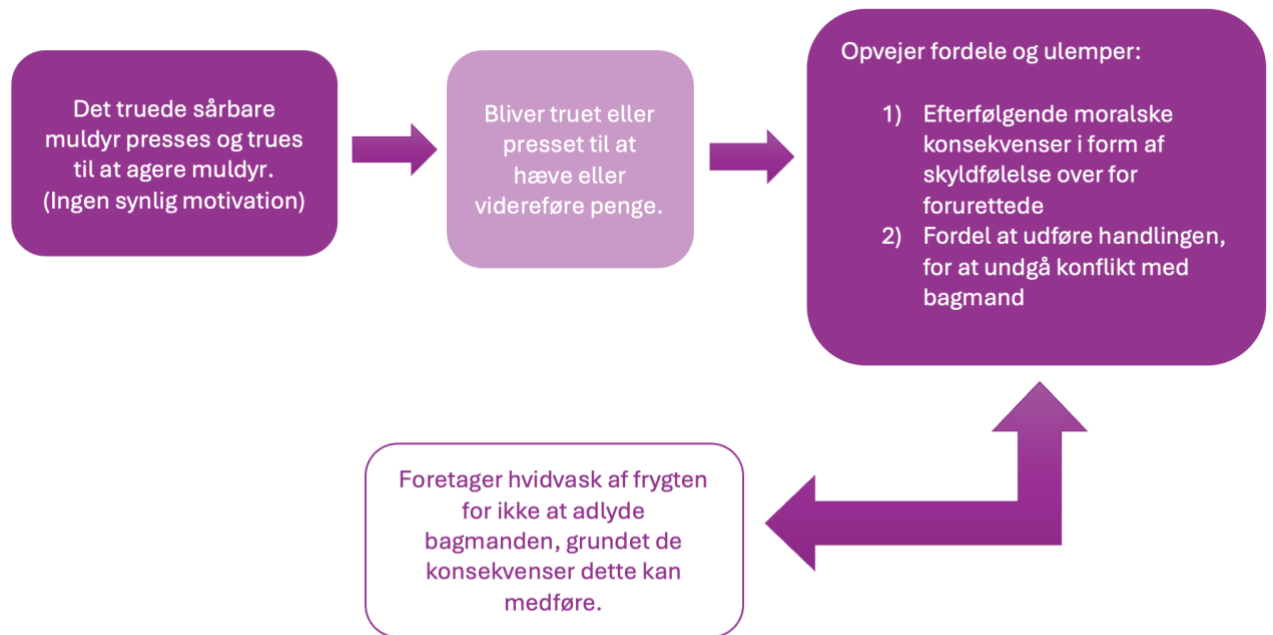
Det kan af analysen udledes, at der findes to typer af sårbare muldvar i de 100 udvalgte sager i specialets undersøgelse. Disse udgør det loyale og det truede sårbare muldvar, hvoraf det loyale sårbare muldvar har karaktertræk fra den hjælpsomme muldvarprofil. Størstedelen af de sårbare muldvar er unge, og begår muldvarsaktiviteten for at tilpasse sig gruppen normer og regler, samt

indgå i fællesskabet hvori opnåelsen af anerkendelse og accept finder sted. Det er desuden relevant at påpege, at analysen viser, at størstedelen af alle muldyrene i undersøgelsen allerede er kriminelle, hvorfor bagmændene oftest rekrutterer individer i det kriminelle miljø. Det kan desuden udledes af analysen, at NCIK's beskrivelser af det sårbare muldyr, stemmer overens med det vi har observeret i de 100 sager. I og med at det sårbare muldyr udgør to muldyrsprofiler, fremgår der nedenfor to modeller over det sårbare muldyrs Event Model. Herunder denne type af individers beslutningsproces forinden deres medvirken til hvidvask. Modellen er udformet på baggrund af ovenstående analysepointer, og viser de overvejelser de forskellige typer af sårbare muldyr gør sig.

Figur 3: *Det loyale sårbare muldyrs Event Model*

Figur 4: Det truede sårbare muldyrs Event Model

Kapitel 7: Diskussion

Forebyggelse af muldyrsaktivitet ud fra analysens fund

Indeværende afsnit har til formål at præsentere relevante forebyggelsestiltag der tager afsæt i de typer af muldyr, der fremgår af politiets sagsmateriale. Disse kriminalpræventive forslag, fungerer som forslag til, hvordan det kan muliggøres at forebygge hvidvask og muldyrskriminalitet med udgangspunkt i analysens fund. I diskussionen af hvordan og hvorvidt samtlige profiler kan forebygges vil Cornish og Clarkes Situationel Crime Prevention model anvendes, samt yderligere suppleres af Bjørgos forebyggelsesmekanismer. Diskussionen inddeles i fire afsnit. De tre første afsnit omhandler forebyggelsesstrategier af de tre muldyrsprofiler, hvor det sidste afsnit omhandler forebyggelse af muldyr på et mere generelt plan, såsom af socialt udsatte, da dette er et karakteristikum, som bevæger sig på tværs af de tre muldyrsprofiler. Derudover vil den generelle del af diskussionen også bidrage med bud på nye indsatser, som er nytænkende i forhold til forebyggelse inden for det undersøgte genstandsfelt.

I forhold til forebyggelse er et af specialets største fund, at det fristede muldyr udgør knap halvdelen (49 procent) af de dømte muldyr i undersøgelsens empiri. I et forsøg på at se, hvordan større instanser og myndigheder forebygger muldyrs kriminalitet, blev vi opmærksomme på et interessant perspektiv eller måske endda en misforståelse af, hvilke muldyrsprofiler forebyggelsen bør rettes mod hos FBI og EUROPOL. På begge hjemmesider beskrives det, hvad et muldyr er og hvordan individer kan blive udsat for rekruttering til denne kriminalitetsform. Dette er gjort i en kontekst, som ikke erkender, at der eksisterer andre former for muldyr end blot det uvidende og naive hjælpsomme muldyr. De beskriver “money muling” som noget individer bliver udsat for og derfor er deres forebyggelse tilsigtet den måde at anskue muldyr på (EUROPOL, u.å.). Dette er langt fra de resultater, som vores analyse i specialet viser. Her vælger størstedelen af muldyrene aktivt at begå muldyrskriminalitet. FBI skriver følgende: “Protect yourself” og opremser fem korte pointer om at være skeptisk, aldrig give kontooplysninger, overvej troværdigheden af en virksomhed som tilbyder dig et job med videre (FBI, u.å.). Dette er interessant, da den forebyggelse som i høj grad er tilgængelig på retshåndhævende myndigheder viser, at det primært er det hjælpsomme muldyr som forsøges forebygget via oplysning. Her nævnes hverken det sårbare eller fristede muldyr, eller hvordan disses forebygges.

I vores undersøgelse er størstedelen af de observerede muldyr i de 100 udvalgte sager individer, der matcher den fristede muldyrsprofil. Der kan derfor med afsæt i vores analyse argumenteres for, at der bør skabes en øget opmærksomhed omkring, at de hjælpsomme muldyr langt fra udgør det reelle billede af, hvilke typer af individer der begår muldyrsaktivitet. De bør derfor i højere grad målrette deres forebyggelse mod de fristede muldyr, hvis de vil forhindre og reducere muldyrsaktivitet i fremtiden. Det kan dog diskuteres, hvorvidt disse aktører alene forebygger ud fra den hjælpsomme muldyrsprofil, fordi denne bedst muligt forebygges gennem kommunikative forebyggelsesmetoder, eller fordi de endnu ikke er bekendt med, at der findes andre typer af muldyr, end dem der matcher den hjælpsomme muldyrsprofil.

Forebyggelsestiltag målrettet det fristede muldyr

Analysen viser, at det fristede muldyrs bevæggrund af karakteriseret ved at være økonomisk motiveret for at agere muldyr og ifølge Rational Choice tankegangen foretager sin beslutning ud fra en cost og benefit-analyse og i mindre grad tænker over de moralske konsekvenser, som følger med hvidvaskaktiviteten. De fristede muldyr er de mest kriminaliserede og vurderer risiciene ved denne kriminalitetsform som minimale, eller slet ikke eksisterende. En måde hvorpå muldyrsaktivitet begås af denne type af muldyr kan dermed forebygges, ved at øge opdagelsesrisikoen, samt begrænse deres muligheder for at agere muldyr. Hvis muligheder fjernes, kan det mindske mulighederne for, at disse individer fristes til at begå hvidvask.

Som analysen finder, rekrutteres størstedelen af de fristede muldyr online. Denne rekruttering finder sted på sociale medier i Facebookgrupper, Instagram opslag eller på Snapchat. Et tiltag til hvordan muldyr generelt, men især fristede muldyr, kan forebygges, er derfor at reducere de online rekrutteringsmuligheder. Dette skyldes, at analysen viser, at de fristede muldyr oftest rekrutteres online sammenlignet med de to andre muldyrsprofiler. Da analysen viser, at det fristede muldyr i høj grad, er økonomisk motiveret og ofte ikke tillægger de moralske konsekvenser stor vægt, er det fordelagtigt at reducere mulighederne, for at komme i kontakt med kriminelle online, samt øge opdagelsesrisikoen. Politiets Online Patrulje kunne være et bud på hvem, der kan varetage denne opgave, netop fordi det er Politiets Online Patrulje, som skal forebygge, bekæmpe og efterforske lovovertrædelser på internettet (Politi.dk, u.å.b). Politiets Online Patrulje er politiets digitale svar på en gadebetjent og politiets udvikling i den digitale retning, hvor opgaver er at håndhæve loven på åbne dele af internettet såvel som

lukkede (Politi.dk, u.å.b). Politiets Online Patrulje er derfor en enhed, som besidder kompetencerne til at forebygge og bekæmpe rekrutteringen af muldvar på internettet.

Dette bør naturligvis gøres på de online platforme, hvor rekrutteringen finder sted, hvilket oftest er på det sociale medie Snapchat. Politiets Online Patrulje har endnu ikke en profil på Snapchat. Det er dog usikkert, om de patruljerer på Snapchat via en anden profil, men de kan i hvert fald ikke kontaktes derpå (Politi.dk, u.å.b). Dette er problematisk, da det kan begrænse forebyggelsen af rekrutteringsopslag på dette medie. Med analysens fund, er et forslag derfor, at Politiets Online Patrulje investerer flere ressourcer i, samt øger opmærksomheden på rekruttering af muldvar på Snapchat, hvortil deres tilstedeværelse samtidig kan øge opdagelsesrisikoen. Dette fører til pointen om, at der mangler opmærksomhed på muldvarsområdet. Endnu et argument for manglende opmærksomhed ses i en rapport af Det Kriminalpræventive Råd om unges adfærd på nettet. I rapporten opdeles online-kriminalitet i fem typer: **1) ulovlig billede visning og videodeling, 2) hacking og DDoS-angreb, 3) svindel, 4) køb og salg af stoffer samt 5) pirateri og ulovlig downloading** (Demant, et. al., 2018, s. 3). Her er det påfaldende, at hvidvask eller muldvarsaktivitet ikke er en af de fokusområder som rapporten viser, selvom rapporten omhandler unge, hvilket stemmer overens med vores fund i analysen, som viser at størstedelen af muldvar er unge i alderen 15-20 år. Ligeledes er selve rekrutteringen til kriminalitet ikke en del af de fem fokuspunkter i DKR's rapport.

På trods deraf bør der med analysens viden om onlinerekruttering sættes fokus på netop dette, hvis målet er at reducere muldvarskriminalitet, samt generel rekruttering til kriminalitet, da dette er en relevant forebyggelsesmekanisme. Ved at implementere forebyggende tiltag allerede i rekrutteringsfasen, kan involvering i kriminelle aktiviteter reduceres (Bjørge, 2016, s. 18). Dette tidlige indgreb kan være afgørende for at forhindre, visse individer i at udvikle kriminelle adfærdsmønstre. En lovovertrædelse betyder ikke, at et muldvar bliver vanekriminel men ifølge Bjørge: *"committing an offence does increase the likelihood of the person repeating the act"* (Bjørge, 2016, s. 18-19). Hvis muldvar opnår positiv respons på muldvarsaktiviteten, øges risikoen således for, at muldvar begår lignende kriminalitet i fremtiden.

Et andet bud på hvordan det kan forebygges, at det fristede muldvar begår kriminalitet, tager afsæt i Nationalbankens tiltag om at udfase og fjerne 1000-kronesedlen fra 31. maj 2025 (Politi.dk, u.å.c). Udfasningen er kriminalpræventiv, da 1000-kronesedlen ifølge NSK vurderes til at udgøre en stor risiko i forhold til kriminalitet, sammenlignet med andre pengesedler i Danmark. Det er dog vigtigt at have øje for, at tiden må vise effekten af dette tiltag. Derudover

har folkettinget fra den 1. marts 2024 vedtaget, at kontantforbudsgrænsen skal sænkes til 14.999 kr. på opfordring af Dansk Erhverv (Dansk Erhverv, 2024). For hvidvask betyder dette, at det bliver ulovligt at betale mere end 15.000 kroner eller mere til privatpersoner i kontanter, hvilket skal mindske risikoen for, at 1000-kronesedlen bliver brugt til hvidvask via detailhandlen og derigennem kommer i cirkulation i samfundet (Dansk Erhverv, 2024). Dette er særligt interessant, da størstedelen af de beløb der blev konverteret i undersøgelsens 100 sager udgør 15.000 kr., hvorfor der kan argumenteres for, at dette tiltag kan have en positiv præventiv virkning på muldyrsaktivitet. Disse to tilgange kan dermed i kombination vise sig at besværliggøre hvidvask- og muldyrs kriminalitet.

Besværliggørelsen baserer sig på, at hvidvaskaktiviteten fra og med den 31. Maj 2025 involverer dobbelt så mange sedler som førhen, hvilket gør det sværere for bagmanden og muldyret at hæve kontanter, skjule dem og transportere dem. Derudover kan det håbes, at dette tiltag fra Nationalbanken ikke kun udfaser 1000-kronesedlen men også muldyr, da udfasningen gør det mindre attraktivt at benytte muldyr til hvidvask. Altså kan dette via forebyggelsesstrategien om at besværliggøre den kriminelle handling, bidrage til at de kriminelle individer, må inddrage nye overvejelser i deres beslutningsproces. Clarkes anden overordnede tilgang om at øge chancen for, at den kriminelle bliver fanget og en forøgelse af opdagelsesrisikoen, går hånd i hånd med udfasningen af 1000 kronesedlen. Da det bliver besværliggjort at opbevare, transportere og gennemføre transaktioner for bagmanden og muldyret. Udfasningen af 1000-kronesedlen kan således medføre, at kriminelle tvinges til at tage større risici end tidligere. Dog er det ikke en udtømmende måde at forebygge og besværliggøre muldyrsaktivitet, da analysen viser, at der er en lige fordeling i, om muldyrene hæver eller overfører pengene online. Et forslag til netop dette, gives i slutningen af diskussionen.

Et af de væsentligste kritikpunkter ved Situational Prevention-modellen er, at et øget fokus på forebyggelsen inden for et bestemt område, samt forsøget på at ændre den kriminelles beslutningsproces inden for samme, kan føre til displacement af kriminaliteten (Bjørge, 2016, s. 12-13). Dette kan resultere i, at kriminaliteten i højere grad forskydes til at finde sted online fremfor ved brug af kontanter og fysisk konvertering, hvilket gør det sværere at lokalisere både muldyr og bagmænd. Der er dog også en anden form for mere reaktiv strategi, som kan virke forebyggende for muldyrs kriminalitet gennem en individuel direkte afskrækkelse eller

indirekte generel afskrækkelse af denne form for kriminalitet (Bjørge, 2016, s. 9-10). Jævnfør specialets problemfelt, udførte politiet i januar 2023 en landsdækkende politiaktion, hvor mindst 135 personer blev anholdt, for at agere muldyr (NSK, 2023). En sådan politiaktion signalerer, at hvidvask og muldyrsaktivitet ikke tolereres og skal bekæmpes. En landsdækkende aktion kan virke præventivt for personer, der fristes af de økonomiske gevinster og tror, at hvidvask næppe bliver opdaget. Anholdelsen af mange muldyr kan således skabe en opfattelse af, at muldyrsaktivitet faktisk bliver opdaget, hvilket formodes at afskrække både nuværende og potentielle muldyr. Enten via direkte individuel afskrækkelse, hvor muldyret anholdes og straffes, men politiaktionen kan også have en generelt forebyggende og afskrækkende for de personer, som har potentiale til at blive muldyr. Afskrækkelse kan i høj grad have den tilsigtede effekt her, da afskrækkelse ofte påvirker individer, som begår økonomisk kriminalitet fra at begå flere lovbrud (Bjørge, 2016, s. 10). Dette skyldes, at denne form for kriminalitet udføres af individer, som ikke er motiveret af følelser i samme grad, som individer der begår personfarlig kriminalitet, men i stedet skal overveje de mulige cost og benefits ved lovovertrædelse (Bjørge, 2016, s. 10). Dette stemmer overens med de individer vi har observeret i de 100 sager, som matcher den fristede muldyrsprofil. Dette udgør dermed en effektiv metode til at inddæmme dette kriminalitetsområde.

Forebyggelsesforslag til det hjælpsomme muldyr

Analysedel 2 viser, at der findes forskellige nuancer inden for det hjælpsomme muldyr. Tildeles er der det uvidende og naive hjælpsomme muldyr, som ikke er bekendt med, at den hjælp de udøver rent faktisk er en lovovertrædelse og er strafbart. Denne stemmer overens med NCIK's beskrivelse af denne muldyrsprofil. På den anden side ses det hjælpsomme muldyr, som ikke er så ubevidst, som de fremstår. Dette er konkluderet ud fra, at de er tidligere straffede og derfor med stor sandsynlighed vidste, at den handling de foretog sig, udgjorde en lovovertrædelse.

Kernen i det naive og uvidende hjælpsomme muldyr, er, at de ikke er bekendt med, at muldyrsaktiviteten udgør en kriminel handling. De tror, at de gør en god gerning og hjælper en person, som er i nød. Den bedst mulige forebyggelsesmetode målrettet det hjælpsomme muldyr er derfor gennem viden og oplysning. En måde at gøre dette på, er at skabe moralske og normative barrierer, som sikrer, at individer afholder sig fra at begå kriminalitet (Bjørge, 2016, s. 16). Et individs moral er hovedårsagen til at et individ begår eller ikke begår kriminalitet og derfor er det vigtigt, via oplysningskampagner, at gøre individer bevidste om hvad hvidvask

og muldysaktivitet indebærer, så de kan afstå fra dette (Bjørge, 2016, s. 16). Derudover kan oplysningskampagner, som tilvejebringer viden om hvad muldyskriminalitet er, også bidrage til at skabe normative barrierer, som kan spille en rolle i redueringen og forebyggelsen af kriminalitet i individets fremtid (Bjørge, 2016, s. 17).

Dette kan være kampagner, som har til hensigt at oplyse befolkningen, fra relevante instanser såsom i politikredse, DKR eller Danmarks Erhverv, hvilket allerede er iværksat. NCIK har produceret et eksempel på dette, som havde til formål at skabe awareness og viden om hvad det ville sige, at være muldyr, den kriminelle handling og straffen som kan følge med (NCIK, u.å.). Denne var en folder om muldyr, som blev uddelt til politikredse og SSP, da den var tiltænkt fagpersoner, som derefter kunne videredistribuere den pågældende viden. Folderen blev anvendt til at oplyse unge personer, som næppe er bekendt med hvidvask. Dette kunne være skoler, fritidsklubber samt til politikredse, så de også kunne anvende dem hvor det var relevant. På trods af et relevant indgreb mod at forebygge kriminalitet på muldyr- og hvidvaskområdet, vides det ikke hvilken effekt denne folder har haft. Dette er dog et tiltag, som kan have en effekt i forhold til at forebygge og skabe viden i forbindelse med det uvidende og hjælpsomme muldyr, da det tager det sårbare og uvidende offer ud af ligningen og beskytter vedkommende fra at agere muldyr med oplysning (Bjørge, 2016, s. 11). Der bør derfor iværksættes en yderligere og mere målrettet kommunikation om muldysaktivitet, for at mindske risikoen for, at denne type af individer agerer muldyr. De kommunikative indsatser har dog ingen præventiv effekt i forhold til at forebygge muldysaktivitet blandt de hjælpsomme muldyr, som jævnfør analysedel 2 viser sig at være bevidste om, at handlingen udgør en lovovertrædelse. Dette kræver andre relevante forebyggelsesmetoder, som bærer præg af de forebyggelsesinitiativer, der nævnes i nedenstående afsnit.

Forebyggelsesforslag til det sårbare muldyr

Hvordan forebygges et muldyr som er indlejret i en subgruppe, som begår kriminalitet og appellere til højere loyaliteter og som drives af den anerkendelse som følger med? Dette er netop de kendetegn og bevæggrunde, som analysen finder angående det sårbare muldyr. Det er komplekst, da der eksisterer andre normer i sådan en subgruppe, som kan være modstridende, i forhold til det omkringliggende samfund. Dette kan gøre det svært at iværksætte forebyggelsesindsatser målrettet disse individer.

Vejen til at forebygge sårbare muldyrs adfærd, er at opfordre og motivere unge individer til at vælge en anden vej i livet end den kriminelle. Nedenstående forebyggelsesforslag finder ligeledes sin berettigelse i Bjørgos niende mekanisme om afholdelse og rehabilitering, hvor målet er: *“encouraging desistance from crime and rehabilitating former offenders so they are able to settle back into a normal life”* (Bjergo, 2016, s. 2). Dette handler om at vise individer, som befinder sig i kriminelle miljøer, at der er andre måder at opnå økonomisk succes eller anerkendelse på end via illegitime midler. Herigennem kan individet finde sig selv i nye ikke-kriminelle sociale netværk, som set ud fra sociallæringsteorien kan bidrage til nye definitioner, der ikke er positive over for kriminel adfærd.

Et forebyggende værktøj som har en effekt på unge, der er på kanten af samfundet og enten i eller på vej ind i en kriminel gruppe, er knock-knock metoden. Metoden går i praksis ud på, at politiet, så snart de bliver opmærksomme på, at en person er i risiko for at blive en del af en kriminel gruppe eller bande, kontakter den pågældende person og vedkommendes forældre. Formålet med denne kontakt er at informere dem om de potentielle konsekvenser, som en fremtid med kriminalitet kan medføre (Regeringen, 2023, s. 8-9). Dette gør sig udelukkende gældende i forhold til den yngste målgruppe (15-20 år), da forældrene formentlig har en mindre grad af indflydelse på kriminelle, som ikke er mindreårige. Derudover får individet at vide, at politiet vil holde øje med hvad personen foretager sig. Denne præventive samtale har ifølge regeringen, en effekt på unge mennesker, da de kan få en oplevelse af, at opdagelsesrisikoen er større, ved at være en del af den kriminelle verden. Endvidere øges risikoen for at blive opdaget, efter den unge har været i kontakt med politiet, hvilket kan afskrække den unge fra at agere muldyr for kriminelle bagmænd. Den præventive samtale kan dermed have en afskrækkende virkning på den unge, da de har oplevet en direkte konfrontation, som endda kan være opstået på gaden eller i deres privat sfære derhjemme. Jf. bandepakke 4 er der et ønsket om at videreudvikle denne strategi og udbrede den til alle politikredse i Danmark (Regeringen, 2023, s. 8-9). Dette er en reaktiv måde, at forebygge og stoppe individer i at blive indlejret i en gruppe med kriminelle værdier og normer, som er svær at undslippe.

En anden måde at gøre dette på, som kan have en effekt for de sårbare muldyr, er kommunale lommepegejobs, som præsenteres i den nyeste bandepakke under punkt 6 (Regeringen, 2023, s. 11). Lommepegejobs kan bidrage til at vise det unge individ, at der er legitime måder at tjene penge på, og hvis de ønsker at fravælge det kriminelle liv, er dette en mulighed for at

tilvælge en anden vej. Dette kan målrette unge kriminalitetstruede individer, til at tage ansvar for deres eget liv og skifte retning i livet (Regeringen, 2023, s. 11).

Forebyggelse af muldyr som er socialt udsat

Vi er qua Christels arbejde i Det Kriminalpræventive Råd blevet bekendt med, at der mangler forebyggelsesmateriale på området, som er oversat til andre sprog end dansk. Dette er grundet en forespørgsel fra et herberg i København. Det skyldes, at kriminelle i flere tilfælde er begyndt at rekruttere muldyr af anden etnicitet end dansk, som er hjemløse og bor på herberg. Disse har vi i vores gennemgang af sagerne klassificeret som socialt udsatte. Da disse typer fremgår i de 100 sager, giver det mening at udarbejde forebyggelsesmateriale, der kan sikre, at disse individer ikke uvidende ender med at bidrage til hvidvask og agere muldyr for bagmænd. I og med at der på nuværende tidspunkt udelukkende er udformet forebyggelsesmateriale på dansk, kan der med fordel udarbejdes materiale, som denne målgruppe kan forstå og let tilgå i kommuner og på herberg landet over. Dette kan bidrage til at øge deres opmærksomhed på denne kriminalitetsform og de risici der er forbundet med at agere muldyr. Dette materiale kunne eventuelt være med udgangspunkt i den føromtalte muldyrsfolder, som der henvises til i forbindelse med forebyggelsen af de uvidende hjælpsomme muldyr, blot oversat til andre sprog.

Generel forebyggelse af muldyrsaktivitet i et nytænkende perspektiv

Følgende afsnit indeholder en præsentation af nytænkende perspektiver inden for forebyggelse af muldyrsaktivitet. Herunder en beskrivelse af, hvilken rolle SSP og banksektoren kan spille heri, samt hvordan VR-udstyr kan bidrage til at forebygge muldyrsaktivitet.

SSP's rolle i forebyggelsen af muldyrsaktivitet

Som det fremgår af analysedel 2, er de afhørte i flere tilfælde udsat for, at deres klassekammerat spørger, om de vil tjene nogle penge. Dette indikerer, at rekruttering til muldyrsaktivitet kan opstå i klasselokalerne rundt om i landets skoler. Det kan derfor være fordelagtigt at inddrage SSP, som *“er et samarbejde mellem skole, sociale myndigheder og politi, der har til formål at forebygge kriminalitet blandt børn og unge”* (Det Kriminalpræventive Råd, u.å. a). Dette er med henblik på at forbygge, at muldyrsaktivitet finder sted i folkeskoleregi. Et forslag til

implementeringen af dette er, at de proaktive SSP-konsulenter kan besøge klasserne én gang årligt, fremfor ved behov, som Det Kriminalpræventive Råd foreslår på deres hjemmeside (Det Kriminalpræventive Råd, u.å. b). Dette sikrer, at alle elever modtager viden om emnet inden de udviser risikovillighed og modtagelighed over for den kriminelle handling, da dette kan sikre en tidlig forebyggelse. Forslaget til denne forebyggelsesindsats bygger således på en proaktiv indsats frem for en reaktiv. SSP-konsulenten kan med fordel tage udgangspunkt i det undervisningsmateriale, som DKR har udarbejdet (Det Kriminalpræventive Råd, u.å. b).

Formålet med denne forebyggelsesindsats er at involvere eleverne i, hvilke konsekvenser deres medvirken til hvidvask kan have for dem selv og de forurettede forud for muldrysaktiviteten. Dette er med henblik på at styrke elevernes evne til at mentalisere, hvilket kan lære dem at forstå sig selv og egne handlinger gennem andre individers adfærd og følelser (Jensen, 2015, s. 164). Dette kan eleverne gøre i samarbejde med SSP-konsulenten. I den forbindelse øges fokusset på den kriminelle handling der går forud for muldrysaktiviteten, herunder hvilke konsekvenser det har for offeret, både økonomisk og følelsesmæssigt, samt hvilke konsekvenser det kan have for dem at agere muldrys for kriminelle bagmænd. Dette er med formålet om at øge elevernes bevidsthed om denne kriminalitetsform og lovgivningen herom, samt øge deres forståelse for, at de kan blive straffet, uagtet om de er bevidste eller ubevidste om den kriminelle handling. Derudover kan samtalen med eleverne skabe en opmærksomhed på, at muldrys oftest udnyttes af kriminelle bagmænd i forbindelse med organiseret kriminalitet, hvorfor muldrysene med deres rolle, bidrager til at sikre bagmændenes mulighed for at forblive anonym under hvidvaskprocessen, hvilket besværliggør politiets arbejde i at sigte og retsforfølge dem. Eleverne kan derigennem få en forståelse for, at deres handling bidrager til at styrke og bibeholde organiseret kriminalitet. Ved at sætte fokus på muldrysenes rolle og bidrag i hvidvaskprocessen, kan eleverne ræsonnere over konsekvenserne, hvilket kan afskrække, samt afholde dem fra at deltage i muldrysaktivitet i fremtiden.

Forebyggelse af muldrys gennem virtual reality

Dette er et en ny indsats, som vi mener kan have en effekt for forebyggelsen af muldrysaktivitet og eventuelt andet kriminalitet i fremtiden. Forslaget går i sin essens ud på at anvende virtual reality, til at forebygge, at unge individer bliver muldrys, uanset om de er uvidende, økonomisk motiveret, presses til det eller ej. Virtual reality eller VR-brillen er et sæt briller bestående af en skærm, som sættes hen over øjnene. Herefter vises et virkelighedstro tredimensionelt billede

af en simuleret og virtuel verden (Helsinki Times, u.å.). Virtual reality kan anvendes til at simulere forskellige scenarier og situationer i den virtuelle verden (Helsinki Times, u.å.). I denne virtuelle verden oplever individerne, at de faktisk opnår en følelse af at være til stede, hvortil de situationer, som personen befinder sig i føles ægte (Johnston, 2023, et. al., s. 2). Således skaber virtual reality nogle nye muligheder for, at eksperimenterere og udvikle scenarier til forskellige formål (Johnston, 2023, et. al., s. 2). Det er disse mekanismer som denne indsats skal bære præg af i forbindelse med forebyggelsen af muldyrskriminalitet. Scenarier i denne indsats kan potentielt vise handlingsforløbet af den kriminelle handling, de strafferetlige konsekvenser som følger med og offerets oplevelse fra før forbrydelsen. Dette skal gøres gennem en række scenarier, som fungerer via en virtuel spilmekanik, hvor personer får muligheden for at opleve virtuelt at være muldyr i de forskellige simulerede scenarier.

Scenarier og deres forventede effekt

De relevante scenarier kunne være, at personen virtuelt gennem VR-brillen oplever at blive opsøgt på gaden, og adspurgt om at modtage og hæve et beløb, som stammer fra en kriminel handling. Personen oplever dermed via VR-brillen det pres der kan opstå fra bagmanden i en sådan situation. Derudover opnår personen en indsigt i, hvad det vil sige at foretage hvidvask. Dette er et relevant scenarie, da unge mennesker i dag er bekendt med at foretage overførsler via mobilen (Det Kriminalpræventive Råd, u.å.b), hvorfor scenariet gør dem opmærksomme på, hvor hurtigt de kan medvirke til hvidvask. Et andet scenarie som det forebyggende program skal indebære, er et retsmøde, hvori personen oplever virtuelt at være tiltalt for hvidvask og sidde i en retssal. Her kan individet mærke følelsen af at blive retsforfulgt, skulle afgive forklaring med videre. Virtual reality kan virke meget virkelighedstro og dette scenarie skal lære unge mennesker, om proceduren og de konsekvenser som følger med at begå hvidvask og agere muldyr.

Ligeledes kunne et scenarie, som programmet indeholder, i denne forlængelse være en scene, hvor individet befinder sig i en virtuel fængselscelle. Relevansen af dette scenarie er at tilvejebringe et indblik i, hvordan det opleves at være fængslet og frihedsberøvet. Sidst bør programmet indeholde et scenarie, hvor individet oplever forbrydelsen forud for muldyrsaktiviteten. Et eksempel på dette kunne være at en ældre dame er blevet franarret sin opsparring, og nu er såret og berørt af den situation, som hun befinder sig i. I denne situation oplever personen der er iført VR-brillen, situationen ud fra den ældre dames perspektiv, idet

de er den ældre dame i den virtuelle verden. Meningen med dette scenarie, er at skabe viden om, at der forud for muldrysaktiviteten er et offer, som har lidt et stort økonomisk tab. Hvis individet oplever dette tab på egen krop, kan det øge individets mentalisering samt empati for offeret, hvilket kan virke forebyggende, da personer der oplever dette scenarie gennem en VR-brille får en forståelse for, hvor omfangsrigt hvidvask egentlig er, hvilken følelse handlingen kan resultere i hos offeret, samt de konsekvenser som følger med. Formålet med dette er at afholde individet fra at agere muldry. Derudover kan de førnævnte scenarier bidrage til at oplyse unge mennesker, som potentielt kan blive muldry, om at afholde sig fra at begå denne lovovertrædelse, grundet de forskellige konsekvenser det kan have. Derudover kan scenarierne retsmøde og fængselscelle bidrage til en afskrækkelse, da disse situationer giver indblik i en virkelighed, som er ubehagelig for individet at befinde sig, og dermed bør undgås. Dette kan bane vejen for, at individer som potentielt kan ende i kriminalitet på forhånd, forstår "cost"-delen ved at være muldry, forinden når den unge laver sin cost-benefit-analyse i en rekrutteringssituation senere i livet, hvilket kan få individet til at afstå fra at gennemføre den kriminelle handling.

Studier om brugen af virtual reality i andre kontekster

Baggrunden for at forebygge muldry gennem virtual reality tager sit afsæt i eksisterende international forskning fra Spanien. Studierne kredser om mekanismerne ved anvendelsen af virtual reality i forbindelse med rehabilitering i fængsler af individer, som er dømt for partner vold (Johnston, 2023, et. al., s. 3). I studiet vises det hvordan der eksisterer forskellige perspektiver via virtual reality, som de indsatte kan vælge. Dette er perspektiver set fra kvindens vinkel som offer eller barnet som observerer sin fars aggressive tilnærmelser mod moren. Disse forskellige perspektiver tilvejebringer en forbedring af de indsattes opfattelse af konsekvenser som deres handlinger kan medføre, samt øger deres empati for alle som er indblandet i situationen (Johnston, 2023, et. al., s. 5-6). Derudover finder studierne, at de største psykologiske reaktioner og sanselige oplevelser opstår, når personer udfører disse virtuelle oplevelser i første-persons perspektiv sammenlignet med i tredje-persons perspektiv, hvor man kan anskue sig selv udefra eller som en observatør (Johnston, 2023, et. al., s. 9).

Disse studier baner således vejen for, at en lignende indsats kan muliggøres i præventivindsats målrettet muldrysaktivitet, hvor de samme mekanismer kan blive anvendt. I den forbindelse

kan personer opnå samme psykologiske og sanselige oplevelser i en virkelighedstro simuleret situation af de dimensioner muldyrsaktiviteten indeholder. Grundet at indsatsen endnu ikke er implementeret i praksis, kan vi ikke sige noget om effekten af forebyggelse af muldyrsaktivitet via virtual reality, men baseret på førnævnte studier, er det en indsats som har vist sig nyttig som forebyggelsesmetode i andre sammenhænge. Der kan derfor argumenteres for, at den kan have en positiv virkning på forebyggelsen af, at bestemte individer vælger at agere muldyr. Derudover er den nytænkende inden for muldyrsområdet og giver et bud på en aktuel og fremtidig vej i forebyggelsen af netop denne kriminalitetsform.

Kapitel 8: Videns refleksion over specialets fund

På baggrund af specialets fund vil vi i dette afsnit reflektere over anvendelse af de anvendte teorier og metoder i specialet, samt den betydning de har for den viden, som specialet har produceret. Selvom specialets empiri er unik og består af en data, som endnu ikke er undersøgt, har denne viden stadigvæk sine begrænsninger.

Et kritikpunkt er, at afhøringsrapporterne ikke indebærer en dybdegående indsigt i de beslutningsprocesser og overvejelser, som muldyrene har gjort sig forud for lovovertrædelsen. En sådan viden kunne bidrage til en mere dybdegående indsigt i muldyrenes bevæggrunde. Hvis specialets empiri havde bestået af interviews med muldyr, kunne vi tilvejebringe viden om netop dette. På trods af det, kan der med afsæt i analysens fund argumenteres for, at vi har opnået en relevant og fyldestgørende indsigt i de bevæggrunde og karakteristika der gør sig gældende, ved de typer af muldyr der findes i Danmark. Vi har således gennem fortolkning og analyse af afhøringsrapporterne, i nogen grad opnået samme dybdegående indsigt om muldyrenes beslutningsprocesser og overvejelser, som hvis vi havde interviewet dømte muldyr. Forsvaret for denne kritik er endvidere, at specialets problemformulering efterspørger en anden metodisk fremgangsmåde som bør være genstandsadækvat med den genstand der forsøges undersøgt. Ligeledes er specialets formål, at nuancere og supplere NCIK's nuværende definerede muldyrsprofiler. Derfor er den viden som skabes mere idealtypisk, hvilket muliggør at specialets viden kan anvendes i praksis til forebyggelse af de forskellige typer af muldyr. Da typerne udgør idealtyper, kan de være svære at finde i rendyrket form i praksis, hvorfor de i højere grad fungerer som et arbejdsredskab, der bidrager til forståelsen af de typiske muldyr der findes i det danske samfund.

Derudover er der naturligvis eksempler på muldyr, som ikke udelukkende passer på en bestemt muldyrsprofil, hvorfor vi i nogle grænsetilfælde har måtte udøve et skøn, i forhold til hvilke af NCIK's tre profiler, det enkelte muldyr skulle placeres ved. Det var flere gange tydeligt, at nogle af muldyrene havde karakteristika af flere bevæggrunde. Vi traf derfor et valg, om at placere dem ved den af de tre muldyrsprofiler, som vejede tungest. Det samme gælder ved noteringen af muldyrenes kriminalitetsgrad, da disse er baseret på en subjektiv vurdering.

Det har i nogle tilfælde været problematisk at placere muldyret, idet den enkelte har været på grænsen mellem vane- og småkriminelt. Vi er bevidste om, at dette kan udgøre en mulig

fejlkilde i undersøgelsen. Til trods for vores argumentation om, at specialets viden giver et retvisende billede af de forskellige typer af muldyr i Danmark, kan der sættes spørgsmålstejn ved, hvorvidt specialets viden faktisk kan bidrage til forebyggelse i praksis. Dette skyldes kritikken af idealtyper. Denne kritik imødekommes af Max Weber der hævder følgende: *”Derfor er viden om sociale love aldrig viden om selve virkeligheden, men blot et middel til at skaffe sig viden om virkeligheden”* (Månson, 2013. s. 109). Ligeledes skal specialets fund forstås som et middel til at skabe viden om dømte muldyr i den virkelige verden. På trods af dette tilvejebringer specialets undersøgelse stadigvæk en vis mulighed for at sige noget generelt om de typer af muldyr der findes i Danmark. Det skyldes, at undersøgelsen af de 100 sager kan bidrage med ny konkret viden om dømte muldyr i Danmark, netop fordi der i specialets analyse blotlægges generelle mønstre og tendenser angående muldyrenes bevæggrunde og karakteristika, som endnu ikke er belyst i en dansk kontekst. Vores undersøgelse giver dermed et retvisende billede af de individer, der enten aktivt eller uvidende begår muldyrsaktivitet.

Et andet kritikpunkt ved den viden om muldyr, som specialet producerer, er den selektionsbias som følger med afgrænsningen af genstandsfeltet, til udelukkende at indbefatte dømte muldyr. Grundet frasorteringen og de mangelfulde oplysninger ved 207 af de domme vi gennemgik, kan vi ikke udelukke, at der kan være en specifik type af muldyrsprofil samt bevæggrund, som ikke er indfanget i de gennemgåede sager. Ligeledes er der en udvælgelsesbias, ikke kun ved de frasorterede domme, men også da specialets empiri består af dømte muldyr. Således eksisterer der en selektionsbias, da muldyrsprofilerne kun er baseret på de opdagede og retsforfulgte muldyr og ikke de muldyr, som er sluppet afsted med lovovertrædelsen. Dette har de implikationer for specialets fund, at muldyrsprofilerne og deres bevæggrunde samt karakteristika kun er repræsentative for dømte muldyr, og derfor ikke fortæller noget om de muldyr, som ikke bliver retsforfulgt. Et forsvar til denne kritik, er, at det er en bias som der må medtages, når empirien baserer sig på politiets datamateriale, som består af anmeldelser og afgørelser på hvidvasksagsområdet.

Kapitel 9: Konklusion

Det kan overordnet konkluderes, at de tre eksisterende muldyrsprofiler som NCIK har udarbejdet på baggrund af interviews med fagpersoner i 2018, hovedsageligt stemmer overens med de muldyrsprofiler, som fremgår af politiets sagsmateriale over domme for hvidvask. Der ses dog flere relevante karakteristika ved de typer af muldyr der indgår i salgs materialet, som ikke fremgår i NCIK's beskrivelse af profilerne. Vi kan deraf konkludere, at NCIK's profiler er delvist mangelfulde i forhold til at belyse, de muldyrsprofiler der reelt findes i en dansk kontekst. Det skyldes, at der er flere relevante karakteristika, som NCIK's beskrivelser ikke indfanger, men som fremgår af de 100 gennemgåede sager.

Undersøgelsen viser en betydelig overrepræsentation af mandlige kontra kvindelige muldyr i de 100 udvalgte sager. Dette indikerer, at mænd udgør størstedelen af muldyrene i Danmark. Aldersgennemsnittet for de dømte muldyr i sagerne er 26 år, hvoraf flertallet placerer sig i aldersintervallerne 15-20 år og 21-26 år. Derudover viser undersøgelsen, at 78 procent af de dømte muldyr er tidligere straffet, hvilket tyder på, at kriminelle bagmænd ofte rekrutterer muldyr fra det kriminelle miljø. Det kan endvidere udledes, at vores analyse af de 100 sager identificerer forskellige typer af muldyr inden for hver af de tre profiler, som NCIK har beskrevet. Individierne der matcher den fristede muldyrsprofil i undersøgelsen udgør unge i alderen 15-20 år, som motiveres af at opnå en økonomisk gevinst. Disse individer er ofte vanekriminelle, rekrutteret online, og har få moralske overvejelser. De tiltrækkes i højere grad af muligheden for lettjente penge, uden at overveje risiciene. Forebyggelse af kriminalitet blandt fristede muldyr foreslås gennem reducere af online rekruttering, besværliggørelse af den kriminelle handling, øget opdagelsesrisikoen, samt individuelle og generelle afskrækkelsesmetoder.

Vores analyse af den hjælpsomme muldyrsprofil viser, at individer i denne kategori ofte motiveres af ønsket om at hjælpe sine medmennesker. Størstedelen af de hjælpsomme muldyr i undersøgelsen er mellem 21-26 år, og kendetegnes ved en naiv og uvidende tilgang til den kriminelle handling. Imidlertid afslører analysen, at flere af disse individer har en kriminalitetshistorik, der indikerer en vis grad af bevidsthed omkring deres handlinger, selvom de fortæller noget andet under afhøringen. Dette afviger fra NCIK's beskrivelse af det hjælpsomme muldyr, som udelukkende anses for at være uvidende og ikke kriminaliseret. De hjælpsomme muldyr i undersøgelsen rekrutteres hovedsageligt fysisk, og kategoriseres ofte

som begyndende kriminelle. Derudover er de hjælpsomme muldyr i undersøgelsen oftest rekrutteret af folk de kender, hvilket heller ikke stemmer overens med NCIK's beskrivelse af profilen. Det uvidende hjælpsomme muldyrs handlinger kan forebygges gennem kommunikative forebyggelsesmetoder, såsom oplysningsfoldere, der informerer om, hvad det indebærer at være et muldyr. Denne oplysning kan beskytte uvidende individer mod at blive udnyttet som muldyr, men har ingen præventiv effekt på dem, der er vidende om deres handlinger.

Det kan ydermere konkluderes, at det sårbare muldyr hovedsageligt udgør individer i alderen 15-20 år, som er småkriminelle og ofte rekrutteres fysisk. Flertallet af de sårbare muldyr er tidligere straffet, og hæver i de fleste tilfælde pengene for bagmanden. Karakteristikaene ved det sårbare muldyr er, at de foretager hvidvask af loyalitet for deres subgruppe i deres stræben efter anerkendelse. Desuden ses det sårbare muldyr også presset eller truet til at begå en kriminel handling, som de moralsk strider imod. Vi har således identificeret to typer af det sårbare muldyr i vores undersøgelse, hvilket stemmer overens med NCIK's beskrivelse af denne muldyrsprofil. Knock-knock strategien foreslås som en metode til at forebygge det sårbare muldyrs involvering i muldyrskriminalitet kan forebygges. Derudover kan lommepegejobs være en mulighed for at interagere i et ikke-kriminelt socialt netværk. Diskussionsafsnittet tilvejebringer endvidere et par generelle og nytænkende bud, på hvordan forebyggelsen af muldyrskriminalitet kan forbedres. Vi foreslår at anvende SSP-konsulenters viden til at forebygge muldyrsaktivitet gennem øget mentalisering i skoleklasserne, samt benytte virtual reality som et proaktivt afskrækkelsesmiddel, for at forhindre folkeskoleelever i at agere muldyr på senere i livet.

Slutteligt kan det konkluderes, at undersøgelsen tilvejebringer relevant og indsigtsfuld viden om muldyr i en dansk kontekst, som endnu ikke er belyst. Dette skyldes, at vi i analysen af de 100 domme for hvidvask har givet et unikt indblik i dømte muldyrs bevæggrunde og karakteristika, som ikke er at finde i andre sammenhænge og undersøgelser i Danmark.

Litteraturliste

- Akers, R. L. (2022). A Social Learning Theory of Crime. In F. T. Cullen, R. Agnew, & P. Wilcox (Eds.), *Criminological Theory: Past To Present* (7. edition) (s. 101-114). Oxford University Press.
- Andersen, M. (2021). *Markant stigning i økonomisk kriminalitet*. Danmarks Statistik.
<https://www.dst.dk/da/TilSalg/perspektiv/2021/2021-05-18-flere-forsoeger-sig-som-banditter-i-habitter>
- Bekkers, L. M. J., & Leukfeldt, E. R. (2023). Recruiting money mules on instagram: a qualitative examination of the online involvement mechanisms of cybercrime. *Deviant Behavior*, 44(4), s. (603–619).
- Bekkers, L. M. J., Moneva, A., & Leukfeldt, E. R. (2022). Understanding cybercrime involvement: a quasi-experiment on engagement with money mule recruitment ads on Instagram. *Journal of Experimental Criminology*, 0123456789, (s. 1-20).
- Bekkers, L., Ynze, V. H., Spithoven, R., & Leukfeldt, E. R. (2023). Money Mules and Cybercrime Involvement Mechanisms: Exploring the Experiences and Perceptions of Young People in the Netherlands. *Deviant Behavior*, Vol. 44 (No. 9), (s. 1368–1370).
- Bjørge, T. (2016). Introduction: A Comprehensive Model for Preventing Crime. In *Preventing Crime. Crime Prevention and Security Management*. (s. 1-302). Palgrave Macmillan, London.
- Clarke, R. V. G. (1980). "SITUATIONAL" CRIME PREVENTION: THEORY AND PRACTICE. Vol. 20, No. 2 (s. 136-147.) Oxford University Press.
- Cohen, A. K. (2022). Delinquent Boys: The Culture of the Gang. In F. T. Cullen, R. Agnew, & P. Wilcox (Eds.), *Criminological Theory: Past to Present*. (7. udgave) (s.147–151). Oxford University Press.
- Cornish, D. B., & Clarke, R. V. (2022). Crime as a Rational Choice. In F. T. Cullen, R. Agnew, & P. Wilcox (Eds.), *Criminological Theory: Past To Present* (7. udgave) (s. 425–430). Oxford University Press, USA.
- Cullen, F. T., Agnew, R., & Wilcox, P. (2021). Reviving Classical Theory: Deterrence and

- Rational Choice Theories. In *Criminological Theory: Past To Present* (7. udgave) (s. 399–418). Oxford University Press, USA.
- Danmarks Statistik. (u.å.). *Dømte personer*. <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/sociale-forhold/kriminalitet/doemte-personer> - Tilgået d. 26/04/2024.
- Dansk Erhverv. (2024). *Kontantforbudsgrænsen nedsættes til 15.000 kr. fra den 1. marts 2024*. <https://www.danskerhverv.dk/presse-og-nyheder/nyheder/2024/februar/kontantforbudsgransen-nedsattes-til-15.000-kr.-fra-den-1.-marts-2024/> - Tilgået d. 25/05/2024.
- Demant, J., Jørgensen, E., K., Harder, K, S. (2018). *Unge kriminelle adfærd på nettet*. Det Kriminalpræventive Råd. SOCIOLOGISK INSTITUT, Københavns Universitet. (s. 1-101).
- Det Kriminalpræventive Råd. (2023). *Forebyggelse af hvidvask blandt unge*. (s. 1–10).
- Det Kriminalpræventive Råd. (u.å.a). *SSP-samarbejde*. <https://dkr.dk/flere-/lokalt-samarbejde/ssp-samarbejde>. - Tilgået d.27/05/2024.
- Det Kriminalpræventive Råd. (2022a). *Tusindvis af muldyr: Unge hvidvasker penge for kriminelle*. Det Kriminalpræventive Råd. <https://dkr.dk/nyheder/2022/apr/tusindvis-af-muldyr-unge-hvidvasker-penge-for-kriminelle> - Tilgået d. 23/04/2024.
- Det Kriminalpræventive Råd, (u.å.b). *Undervisningsmateriale om unge mulddyr*. <https://dkr.dk/it/undervisningsmateriale-om-unge-muldyr> - Tilgået d. 28/05/2024.
- Gamsgaard, J. (2023). *"Jeg tænkte bare fedt! Penge!" - Et kvalitativt studie om rekruttering af muldyr til hvidvask*. Aalborg Universitet. (s.1-63).
- Helsinki Times (u.å.). *Rikosseuraamuslaitos introduces virtual reality-assisted rehabilitation for prisoners to practice everyday situations*. <https://www.helsinkitimes.fi/themes/themes/science-and-technology/23613-rikosseuraamuslaitos-introduces-virtual-reality-assisted-rehabilitation-for-prisoners-to-practice-everyday-situations.html> - Tilgået d. 30/05/2024.
- Hvidvasksekretariatet. (2022). *Den Nationale Risikovurdering Af Hvidvask Hvidvasksekretariatet Danmarks Finansielle Efterretningsenhed*. (s. 4-91).
- Johnston, T., Seinfeld, S., Gonzalez-Liencre, C., Barnes, N., Slater, M., V. Sanchez-Vives,

- M. (2023). *Virtual reality for the rehabilitation and prevention of intimate partner violence – From brain to behavior: A narrative review*, *Frontiers*. (s. 1-9).
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Interview Det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (M. Schilling (ed.); 3.edition). Hans Reitzels Forlag. (s. 167).
- Landsdækkende center for it-relateret økonomisk kriminalitet. (LCIK). (2019). *Unge muldyr - Profileret af 12-25 årige muldyr i Danmark*. (s. 1-21).
- Leukfeldt, R., & Kleemans, E. R. (Edward). (2019). Cybercrime, money mules and situational crime prevention. *Criminal Networks and Law Enforcement, March*, 75–89.
- Mason, J. (2002). Organizing and Indexing Qualitative Data. In *Qualitative Researching*. (s. 148)
- Møller, K. (2018). *Dokumentanalyse - muligheder og begrænsninger i arkiveret information*. I Metoder i Kriminologi, Kilder, Teknikker og Tematikker. Redigeret af Michael Hviid Jacobsen, Hans Reitzels Forlag. (s. 201-207)
- Møller, K., J. (2017). *Spørgeskemaet som metode til indsamling af egne data*. I Metoder i samfundsvidenskaberne. Redigeret af Kristensen, J. C. & Hussain, M. Azhar. 1. udgave, 3. oplag, Samfundslitteratur. (s. 187-203).
- Månson, P. (2013). Max Weber. I Andersen, H & Kaspersen, B., L. Klassisk og moderne samfundsteori, (s. 109). 5. udgave. Hans Reitzels Forlag. (s. 109).
- Nationalt Center for It-Kriminalitet (NCIK). (u.å.). *Kender du et muldyr? Vejledning til personer, der arbejder med unge i særlig risiko for at blive involveret i Kriminalitet*. NSK. (s. 1-36).
- Nationalt Center for It-Kriminalitet (NCIK). (2023). *NCIK årsrapport 2023 - En rapport om it-relateret økonomisk kriminalitet anmeldt i 2023*. (s. 3-60).
- National enhed for Særlig Kriminalitet. (NSK). (2023). Stor landsdækkende politiaktion mod muldyr og hvidvask. <https://politi.dk/national-enhed-for-saerlig-kriminalitet/nyhedsliste/stor-landsdaekkende-politiaktion-mod-muldyr-og-hvidvask/2023/01/05> - Tilgået d. 20/05/2024.

- Pickles, R. (2021). "Money Mules": Exploited Victims or Collaborators in Organised Crime? *Irish Probation Journal*, 18(October), (s. 231–243).
- Politi.dk. (u.å.a). *Organisationen*. <https://politi.dk/virksomheden/national-enhed-for-saerlig-kriminalitet/organisationen> - Tilgået d. 27/04/2024.
- Politi.dk. (u.å.b). *Polititets Online Patrulje*. <https://politi.dk/virksomheden/national-enhed-for-saerlig-kriminalitet/politiets-online-patrulje> - Tilgået d. 20/05/2024.
- Politi.dk. (u.å.c). Udfasning af 1000-kroneseddel gør det sværere at hvidvaske, National enhed for Særlig Kriminalitet. <https://politi.dk/national-enhed-for-saerlig-kriminalitet/nyhedsliste/udfasning-af-1000-kroneseddel-goer-det-svaerere-at-hvidvaske/2023/11/30> - Tilgået d. 25/05/2024.
- Rani, A, M.I., Zolkafil, S., Syed Mustapha Nazri, S.N.F., Ahmad Nadzri, F.A., & Azemi, A. (2023). EXPLORING MONEY MULE RECRUITMENT: AN INITIATIVE IN COMBATING MONEY LAUNDERING. *International Journal of Business and Economy*, 5(1), (s. 10-18).
- Raza, M. S., Zhan, Q., & Rubab, S. (2020). Role of money mules in money laundering and financial crimes a discussion through case studies. *Journal of Financial Crime*, 27(3), (s. 911–931).
- Regeringen. (2023). *Trygge nabolag i hele Danmark: Strammere greb om banderne*. (s. 1-33.)
- Retsinformation. (2013, LBK nr. 1851 af 20/09/2013). *Bekendtgørelse af straffelovens § 290a, stk. 1*. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2022/1360#P290a> - Tilgået d. 20/03/2024.
- Retsinformation. (2018, LOV nr. 711 af 08/06/2018). *Lov om ændring af straffeloven*. Retsinformation. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/711> - Tilgået d. 20/03/2024.
- Retsinformation. (2017, LBK nr. 1101 af 22/09/2017). *Bekendtgørelse af lov om rettens pleje. RPL. § 721, stk. 1, 2, 3, 4 og § 722, stk. 1, nr. 1, 2, 3, 4, 5 og 7*. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2017/1101#P721> - Tilgået d. 20/03/2024.
- Sutherland, E. H., & Cressey, D. R. (2022). A Theory of Differential Association. In F. T. Cullen, R. Agnew, & P. Wilcox (Eds.), *Criminological Theory: Past To Present* (7.

edition) (s. 89-92). Oxford University Press.

Sykes, G. M., & Matza, D. (2022). Techniques of Neutralization. In F. T. Cullen, R. Agnew, & P. Wilcox (Eds.), *Criminological Theory: Past To Present* (7. edition) (s. 184-191). Oxford University Press.

Yildiran, M. C. (2023). *Politiet og pengeinstitutters anskuelser og håndtering af muldyrsaktivitet på hvidvaskområdet*. Aalborg Universitet. (s. 1-72).